

BELLARMINUS

DE ROM. PONTIFICIS INFALLIBILITATE,

VINDICATUS

A Cavillis & Calumniis

PATRONI PROTESTANTIUM LOVANII,

DAMNATORUM OPERUM

LAUNOII & DU PIN

Plagiarii ferè perpetui,

LUTHERANORUM & CALVINISTARUM

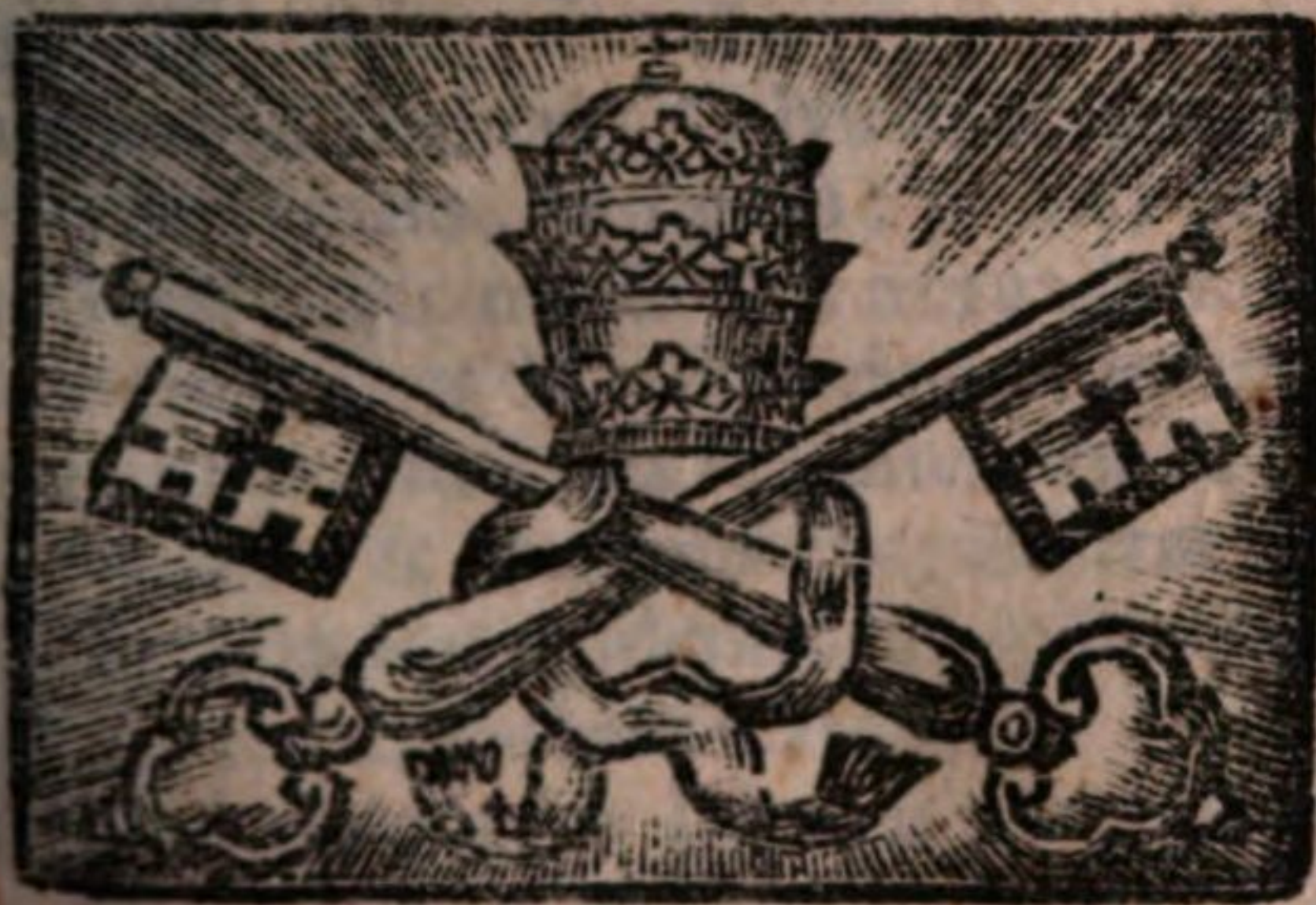
ARMIS PUGNANTIS:

AUCTORE

PETRO MALLEO

PRESBYTERO ANTVERPIENSI,

— Moveat cornicula risum
Furtivis nudata coloribus. *Horatius.*

LOVANII,

apud GUILLIELMUM STRYCKWANT sub aurea
Lampade,

P R O O E M I U M.

Uonam Bellarmini fato , seu potiùs gloriâ fieri dicam, ut, quo quis post ipsius tempora auctoritati Vicarii Christi falli nesciæ bellum indixit insolentiùs , eo ferè ineprioribus Bellarminum cavillis , & calumniis etiam , sit aggressus ? Videbant , opinor , auctoritatis illius inimici , hanc , stante Bellarmino , oppugnari posse , expugnari non posse : Bellarminum verò stare firmiùs , gravissimo Scripturarum , Patrum , rationumque pondere , quàm ut ullo solido argumento vel tantillum impelli posset. Ergo ad cavillos & calumnias itum est.

Atque hoc in Lutheri , Calvinique gregalibus Witackero , Danæo , Sibrando , Junio , Amesio , Joanne Gerardi, &c. minùs erat mirandum: hostes se non Pontificis modò , sed etiam Romanæ Ecclesiæ palàm profitebantur : Lutherum & Calvinum ex professo & acerrimè exagitaverat Bellarminus : Bellarminum identidem ipsis objectabant , & sic triumphabant Catholici.

Patronum paucorum Lovanii Protestantium miror , qui se suosque passim *obedientissimos Summi Pontificis & Ecclesiæ filios* esse jactat, in Bellarminum , qui Quênellum & Jansenium nominatim ne exagitare quidem potuit, quem *de R. Pontifice* nemo Protestantibus objecit , ultro insilire.

Illud etiam miror magis, id eum facere sine eodem hæretico, ut 101. Propositiones Quênellianas, in iisque hæreses Jansenianas, tanto jam tempore non modò à SS. Pontificibus, verùm etiam ab universa Ecclesia damnatas, cum pertinacia tueatur, tamquam *non aliud, quàm Fidem, Traditionem, Doctrinam Ecclesiæ, ac disciplinam continentes*; (a) utque Orthodoxos ad appellandum à Summi Pontificis, totiusque adeò Ecclesiæ Constitutione *Unigenitus* excitet; (b) *confidenter*, imò petulantissimè, *dicens, tantam numquam appellandi necessitatem extitisse.*

(a) Stat.
p. 1. f. 31.
(b) p. 2.
f. 53.

Quin & iisdem non rarò armis pugnat, quæ Hæreticorum istorum manibus jam olim extorsere Bellarmini vindices Gretserus & Erbermannus, aut ipse anticipatâ defensione occupaverat, diffregeratque Bellarminus.

Postremò Bellarminum non dico turpissimæ ignorantia, sed malæ etiam fidei postulat: citare ait, quæ (c) *alibi fatetur esse supposita*, (d) *rationando affingere* Patribus, quæ non dicunt; quodque nulli Lutheranorum aut Calvinianorum in mentem venit, (e) NON LEVITER IN TRIDENTINAM SYNODUM PECCARE. Quod quid est aliud, quàm Tridentinæ Synodi Defensorem, hætenus ipsorum Hæreticorum judicio gravissimum, illorum ludibrio objicere? Hoccine (ut verum fingamus subesse crimen) obedientissimi Ecclesiæ filii officium est; an maledicti Cham?

(c) p. 3.
f. 24.
(d) f. 42.
47.
(e) f. 36.
51.

Sed Bellarminum apud eruditos à turpissima ignorantia, communis non Catholicorum modò, verùm etiam Hæreticorum de singulari Viri scientia vindicabit existimatio, à mala fide, & peccato non levi in Tridentinum, integritas vitæ. Habent illi Bellarmini vitam italicè, auctore Bartolo,

tolo, aut Fuligatto; vel latinè, interprete Silve-
 stro Petrasancta; habent Decora Bellarmini edita
 à Bado; habent Alegambii saltem, aut Sotueli
 Bibliothecam. Hic Bellarminum ob eruditionem,
 ac virtutem in omni genere absolutam Cardinalis
 Cobellutius appellat Coronam sacri Senatûs, Ec-
 clesiæ Sanctæ lumen grande; Cardinalis à Sabaudia
 Doctrinæ miraculum, qua Hereticos Religionis pro-
 pugnator afflixit; integritatis sanctimoniaeque laude
 præstantem; Cardinalis Bandinus Adsimilem SS.
 Ecclesiæ Doctoribus, tum in doctrina, tum in mori-
 bus; exemplar excogitatissimum Præsulum, sacri
 Collegii singulare lumen; Cardinalis Valerius Mag-
 num Apostolum seculi nostri; Cardinalis Verallus
 Vitæ exemplar Cardinalium & Ecclesiasticorum om-
 nium, scriptis alterum nostri seculi AUGUSTINUM;
 Cardinalis Ubaldinus ATHANASIUM, atque AUGU-
 STINUM ætatis nostræ, doctrinâ SS. Ecclesiæ Docto-
 ribus parem, virtute speculum sanctimoniae: alii In
 confutandis Hereticis IRENÆUM, in sublevandis
 pauperibus ANTONINUM, in vitæ perfectione BA-
 SILIUM. Singillatim ob admirabilem sapientiam
 dictus atque habitus fuit à Cardinali de Sourdis
 Malleus Hereticorum, vertex Theologorum huius se-
 culi; à Cardinali Centino Hereticorum malleus,
 S. Ecclesiæ propugnaculum, Christianæ fidei columnen,
 Catholicæ veritatis assertor & vindex: ab aliis,
 celestis vitæ Magister, validus Ecclesiæ Colossus, Tu-
 tor, Præses, Consiliarius, Senator Christianæ Rei-
 publicæ magnus, magnum Ecclesiæ columnen; in me-
 dio Ecclesiæ à Deo positus, tamquam lucerna lucens
 & ardens, sacre militiæ princeps, debellator hære-
 sum, novus Alcides Aquilonis. Hunc elegimus (Car-
 dinalem, inquiebat Clemens VIII.) quia non ha-
 bet parem Ecclesiæ Dei quoad doctrinam. Cardinalis

Baronius Bellarmini controversias, quæ nunc fallaciæ, violatiquæ Tridentini arguuntur à Quenelliano, censet esse *Propugnaculum & turrin David*, ex qua mille clypei pendent, & omnis armatura fortium, ut Hierusalem nostra adversus oppugnationes hostium defensa sit: Cardinalis verò Perronius eas pluris facit, quàm ullum opus aliud, quod vel ab annis mille sit editum pro Ecclesiæ defensione. Ipse Beza, unus hic liber, aiebat, nos omnes humi proturbat. Hinc in Angliæ Academia Cantabrigiensi, mox etiam in Oxoniensi, nova prælectio instituta fuit, ad Controversias Bellarmini, si fieri posset, refellendas. Ob virtutis excellentiam vocatus est à Cardinali Estensi *Singulare exemplar nostrorum temporum*; quem adoraret ut *Sanctum*, in cuius obitu magnum acceperit damnum *Ecclesia Dei*; à Cardinali Barberino (qui Urbanus deinde VIII. fuit) *Sanctus* ante obitum; & ab eodem, & Cardinali à Monte S. CAROLO BORROMÆO *virtute geminus*; à Cardinali Urfino *Castitate* comparatus JOSEPHO, *paupertate* inter divitias DAVIDI, *liberalitate* in egestate TOBIÆ, *solitudine* inter aulæ occupationes GREGORIO, *humili opinione de se* in conferta multitudine virtutum excellentissimarum PAULO, *libera voce* erga Dominantes JOANNI BAPTISTÆ. Hæc, & plura typis vulgavit Alegambe 1643. (annis non ampliùs 22. postquam è vivis excefferat 1621.) nemine purpuratorum Patrum, quos testes citaverat, reclamante. Quid? Quòd deinde ita semper aucta fuit heroicarum Bellarmini virtutum fama, ut post varias inquisitiones auctoritate Episcoporum factas Monte-Politiano, Capuæ, Neapoli; post processus auctoritate Apostolicâ institutos Monte-Politiano, Parmæ, Capuæ, Romæ; rursus anno

1674. jussu Clementis X. à S. Congregatione Rituum instructus fuerit processus de Vita & Miraculis Bellarmini, ut inter Beatos, si de iisdem legitimè constaret, referretur. In Congregatione præparatoria 7. Septemb. 1675. *de Virtutibus*, omnes unanimiter censuerunt constare de illarum heroicitate : in Congregatione coram Innocentio XI. 26. Septemb. 1677, adhibitis multo pluribus, pars affirmans triplâ ferè proportionè superavit negantem. Constat autem tum ex Actis Concilii Tridentini, tum ex Sanctorum Canonizatione, Summos Pontifices ex plurium suffragiis ad solemnem definitionem processisse. Hinc Clemens XI. iterum haberi voluit processum pro Beatificatione & Canonizatione Bellarmini 1712. Si de *Miraculis* quæras ; in variis processibus legi ab Actore asserta fuisse omnino 66. ab anno 1621, quo obiit, usque ad 1712. deducta. Hæc tamen omnia accipi volo fide dumtaxat humanâ, *quod* *illis nulla adsit auctoritas ab Ecclesia Romana* ; id quod meritò à Scriptoribus exegit Urbanus VIII. 1631.

Quis ergo in Bellarmino tam foedas passim prolapsiones, malam fidem, Tridentini violationem suspicetur ? Quis non judicet, si quid Viro in tanta Scriptorum varietate ac multitudine excidisset à vero alienum ; id, si non dissimulandum, at certè errori tribuendum humano, non malæ fidei fuisse ; nec Tridentini propugnatorem insuperabilem, tamquam illius prævaricatorem, Hæreticorum cachinnis objectandum : præsertim cum in Præfatione *Recognitionis* hæc sit professus : *Scripti, DEO TESTE, quod verum esse existimavi ; non gratiam hominum, vel propriam utilitatem, sed honorem Dei, & Ecclesiæ commodum respici-*

Spiciens : neque in Scriptis meis aliquid à Divinis Litteris , aut SS. Patrum regulis alienum , sciens posui.

Sed tantùm abest , ut , dum turpem ignorantiam , malamque fidem Bellarmino exprobrat , suam ipse probet Quênellianus. Mitto jam , quòd ad explicandos , vel potiùs obscurandos clarissimos Scripturæ , Patrumque locos , multa afferat ex Lutheranorum & Calvinianorum penu deprompta : & passim quàm levia , infirma , misera ! Non quòd illum Hæreticorum , & Schismaticorum istorum damnata volumina consuluisse suspicer ; sed quòd Lutheranorum , Calvinistarum , & Jansenianorum ingenia sæpe conspicerent ; præsertim ut schisma suum atque hæresim propugnent : quòdque idem tenebrarum Spiritus eadem sæpe illis arma subministret. Mitto , quòd Patres (Hieronymum ac Bernardum) quos primò negat tradidisse auctoritatem Successoris Petri falli nesciam , paulò pòst fateatur ultrò , eam tradidisse ; sed tum à Bellarmino in Patres arma vertat novus novæ Ecclesiæ Doctor ; imò Hæreticorum Bellarmini criminatorem rursus sequens vestigia ; eo tamen discrimine , quòd illi , Patres infallibilitatem tribuisse Pontifici , fassi sint ab initio ; hic verò id perneget , paucisque pòst pagellis secum ipse pugnet.

Ergo ne cavillis & calumniis , tam veri speciem mentitis , quàm à vero re ipsa abhorrentibus , quid patiatur Bellarmini optimè de Ecclesia meriti fama ; ne novi Hostes Ecclesiæ , more suo media in clade triumphum canant de prostrata in Bellarmino sententia fidei Catholicæ proxima ; ne inde , quamvis ineptissimè , Constitutionem *Unigenitus* vellicare pergant , & apud

rude

eude vulgus suam excusare conentur pervicaciam; ne denique futuris fortasse temporibus iisdem telis vel Janseniani, vel alii Hæretici nec opinantibus insultent Catholicis, quibus Bellarminus de R. Pontifice ferè armamentarii loco est: operæ pretium facturus videor, si ea retundere, penitusque diffringere conatus fuero.

Jam hæc scripseram: cùm opportunè incidi in Ludovici Du Pin *Dissertationes de antiqua Ecclesie disciplina*, & diu quæsitæ *Epistolæ Launoii*; utraq; proscriptas Romæ 1687, & 1688, recusas utraq; apud Hæreticos: illas quidem 1691. sub mendaci titulo *Coloniæ Agrippinæ*, Amstelodami; quantum conjicio ex præfixo *Catalogo librorum, qui venales prostant AMSTELODAMI*: has verò Cantabrigiæ in Anglia 1689: In quibus, inquit Guil. Saywell in Præfatione, præcipua..., quæ ab Episcopis nostris & Theologis in Synodis Londinensibus, & aliis Scriptis diversis seculis, in asserenda REFORMATIONE Ecclesie nostræ à corruptelis Pontificiorum allegari solent, argumentis satis validis CONFIRMANTUR. Et infra: Tam egregiam operam navavit doctissimus Launoius, ut satis fuerit Lectorem ad illius epistolæ amandare; in quibus Baronii, BELLARMINI, & quæ ex illis Binius & alii sophismata desumpserunt, ut TRADITIONEM & historiam Ecclesiasticam in gratiam Curie Romanæ corrumpere, tam NERVOSÈ & ACUTÈ in præcipuis capitibus..., quæ hodie spectant ad FIDEM ET UNITATEM ECCLESIE, refutavit; ita ut jam nullus tergiversandi locus relinquatur, & si Theologi istis telis, ROMANENSIVM & aliorum ERRORES confoderent, non ampliùs in Scriptis, his de rebus Curiales & Politici contendere possent... Et quoniam Romanenses... vi & armis omnes tamquam Hæreticos

eos & Schismaticos prosequuntur, qui Conciliis & Decretis Papalibus non se subjiciunt, & hanc Papæ arrogant auctoritatem ex his verbis; TU ES PETRUS, PASCE OVES, &c: ostendit Launoïus, hunc sensum eis verbis contra Traditionem Ecclesiæ inaniter affingi. Hinc antè dixerat, Launoïum apud Dallæum merito φιλαληδέστατον, id est veri amantissimum, audire. Reiserus Ecclesiæ Ohringanæ Antistes hæreticus, in suo *Augustino contra BELLARMINUM, & alios Scriptores Papæos vindicato*, insultans Bellarmino de infallibilitate Pontificis, non aliud facit, quàm referre argumenta Launoïi, quem laudandum, laudatum, laudatissimum prædicat. Edidit & aliud opus hoc titulo: *Joannes LAUNOÏUS Testis & CONFESSOR VERITATIS EVANGELICO-Catholicæ in potioribus FIDEI capitibus controversis, adversus Robertum BELLARMINUM &c. vindicatus.*

Ut Patronum Protestantium cum Du Pin & Launoïo contuli, Du Pin ac Patroni Protestantium furta deprehendi; quamquàm Du Pin & à Launoïo acceperit pauciora, & non sine honorifica subinde Launoïi mentione: hic verò noster ab utroque ferè furatus est omnia, & neutrius umquam meminit. Hem, inquiebam, ut multum est Launoïo, laudari à tam laudatis Viris, Reifero, Saywell, & Dallæo; ita Du Pin & Patrono Protestantium, adeò laudati Viri opera compilasse! Hinc Bellarminum *de R. Pontif.* à nemine objectum exagitandi pruritus! Hæc illa Patroni Protestantium in scribendo jactata celeritas! *Poterat* (ut ipse Adversario cuidam suo malè exprobrauit *Statera secundæ appensæ* f. 6.) una nocte parere romum integrum, celerrimique ingenii sibi laudem comparare. Sed cur Launoïum aut Du Pin (tantæ auctoritatis Viros) ne nominare quidem dignatus

tus

cus est homo humilis ? An eum libros damnatos , apud Hæreticos reculos , nominare puduit ? Cur adhibere , cur compilare non puduit ? An alienas se plumas furtim sibi aptare posse speravit , & per ora volitare Quênellianorum ? Hujusmodi plagarios *informes corniculas* vocat Hieron. ep. ad Paulin. Et sanè informis corniculæ sorte dignissimi sunt ; quæ , ut est in fabulis , cùm se furtivis aliarum avium plumis magnificè exornasset , admirationi tantisper fuit ; sed , detecto fuco , avibusque singulis plumas suas repetentibus , admiratio in denudata corniculæ contemptum versa est. Unde illud Horatii :

————— *Si repetitum venerit olim*
Grex avium plumas , moveat cornicula risum
Furtivis nudata coloribus.

Ergo Corniculæ Quênellianæ furtivas plumas detrahere , detractaque non nisi mendaci veritatis colore asperitas esse , demonstrare aggredior : eo libentiùs , quòd præter fines mihi ab initio propositos , de quibus paulò antè memini , eadem operâ confutaturus sim damnata opera Launoii ac Du Pin , atque arma erepturus Reifero , & Cantabrigienfibus ; ne glorientur , invenisse se tandem in Launoio , quem tanto tot annorum spatio inter suos certatim cum Oxoniensibus nequidquam quæfiverant , erectâ etiam eum in finem novâ prælectione , Bellarmini debellatorem ; plaudentibus , & illius dicta furtim ut sua jactantibus ipsis *obedientissimis Summi Pontificis, & Romanæ Ecclesiæ Filiis*. Id autem præstabo ex ipso potissimùm Bellarmino. Si benè ; bonitati causæ susceptæ , & invictis Bellarmini argumentis totum , secundùm Christum & Petrum , adscribi volo (Christi Vicarium , Successorem Petri propugno :) sicubi malè ;

lè ; mihi soli , qui causam optimam , optimum patronum Bellarminum impari conatu defenderim.

Vindicatur BELLARMINUS

De R. Pontifice , *summo controversiarum Judice* ,
A PARERGIS PATRONI PROTESTANTIUM :

Quæ ferè sunt argumenta obsoleta
LUTHERANORUM & CALVINISTARUM.

A Parergo , ne dicam mendacio , incipit Quænellianus Stateræ p. 3. fol. 20, 21, 22. Atque Bellarminum l. 4. de Rom. Pontif. c. 1. PRO INFALLIBILITATE Pontificis allegare primò illud Deut. 17: SI DIFFICILE &c. , & ex illo concludere , Pontificem esse INFALLIBILEM ; sed PRORSUS INEPTÈ.

R. 1. Bellarminus toto capite primo verbum nullum facit de infallibilitate Summi Pontificis : sed hoc quærit , an sit *Summus Judex controversiarum* ? Atque hanc quæstionem à priori sæpe disertèque distinguit. Audi ipsum : *Caput primum , quòd Papa sit summus Judex in controversiis fidei , & morum dijudicandis ... Quatuor sunt præcipuè quæstiones : UNA , DE POTESTATE JUDICANDI controversias fidei , & morum ; num videlicet ea potestas in Summo Pontifice sita sit : ALTERA , DE CERTITUDINE ; sive , ut sic loquamur , de INFALLIBILITATE hujus JUDICII ; utrùm Summus Pontifex in judicandis controversiis fidei , & morum errare possit. &c. NEC PRIMA QUÆSTIO generalis DE JUDICE CONTROVERSIARUM , hoc loco diutiùs nos detinebit. Nam in disputatione de Verbo Dei jam ostendimus , Judicem controversiarum esse . . Ecclesiasticos Prælatos : in Disputatione verò de Conciliis , demonstrandum eris*

erit, habere quidem Concilia, tam Generalia quàm particularia, iudicium de controversiis Religionis; sed illud iudicium tum demum esse firmum, & ratum, cùm accesserit Summi Pontificis confirmatio: proinde ultimum iudicium Summi Pontificis esse. Deinde ... cùm ostendimus (l. 1. & 2.) S. Pontificem Caput & Pastorem esse totius Ecclesiæ; quid aliud ostendimus, quàm esse eum SUMMUM JUDICEM in Ecclesiâ? Aut enim nullus esse debet inter homines Iudex; aut is debet esse, qui ceteris præest... Denique id ipsum IN SEQUENTI etiam QUÆSTIONE planum fiet. Nam si demonstrare poterimus, JUDICIUM summi Pontificis CERTUM AC INFALLIBILE esse (quæ est quæstio sequens;) projectò constabit quoque, eundem Pontificem SUMMUM Ecclesiæ JUDICEM esse (quæ præsens est quæstio).. Nihilominus tamen, ne nihil omnino hoc loco dicamus, proferamus, si placet, pauca quædam testimonia ex Lege, ex Evangelio, ex Patribus. Deut. 17 (v. 8.) exstat clarissimum testimonium, quòd dubia de Religione exorta ad S. Pontificem JUDICANDA referuntur., Si difficile (inquit Moyses) .. iudicium esse perspexeris inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & lepram: & iudicem intra portas tuas videris verba variari: surge, & ascende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus. Veniesque ad Sacerdotem (Sacerdotes, ut disertè dicit Bellarminus l. 1. de Conciliis c. 18.) Levitici generis, & ad iudicem qui fuerit illo tempore: quæresque ab eis, qui indicabunt tibi iudicii veritatem. Et facies quodcumque dixerint qui præsunt loco, quem elegerit Dominus ... Qui autem superbierit, nolens obedire SACERDOTIS imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto iudicis, morietur., Vides, Bellarminum c. 1. ex hoc loco nihil aliud concludere, quàm Summum Pon

Pontificem esse *supremum Judicem* controversiarum de Religione? Et *Judicem* quidem, ex eo quòd dubia de Religione exorta Hierosolymam *judicanda* referrentur ad Sacerdotes; adeoque & ad Pontificem, qui illis præerat: *supremum* verò, ex his verbis: *Qui autem superbierit, nolens obedire SACERDOTIS imperio... morietur.* Addit enim, hìc *Sacerdoti, hoc est Pontifici, SENTENTIÆ PRONUNTIATIONEM, Judici politico executionem demandari*; seu, ut dixerat l. 3. de Verbo Dei c. 4., *Sacerdoti tribui SENTENTIAM DEFINITIVAM.* Tum pergit: *In Evangelio nihil potest clariùs dici, quàm quod ait Dominus Petro coram ceteris Apostolis: SIMON JOANNIS.. PASCE OVES MEAS.* Nam & soli Petro loquitur, & omnes suas oves, ita ut ne Apostolos quidem excludat, ei pascendas tradit. *Dubium autem esse non potest, quin inter munera Pastoris sit, discernere bona pascua à malis, seu judicare*; non addit, *infallibiliter.* Adjungit PP, Hieronymum, Theodoretum, Prosperum, Gregorium M, Innocentium I, Leonem I, Gelasium I, Nicolaum I, Innocentium III. Verba Prosperi sunt: *Concilio apud Carthaginem habito 217. Episcoporum, ad Pontificem Zosimum Synodalia decreta perlata; quibus PROBATA, per totum mundum hæresis Pelagiana damnata est.* Hinc concludit Bellarm: *Non igitur JUDICIUM ULTIMUM universus mundus alibi, quàm in sententia Rom. Pontificis, agnoscit.* *Judicii istius certitudinem ne attingit quidem.* Et verò de ea non quærebatur hactenus; quæritur capite 2. cui titulus: *Sitne CERTUM Papa judicium?* Et esse certum, seu infallibile, probatur c. 3. Non solet Bellarminus parerga facere: facit Quênellianus, ut criminari possit,

R. 2. Quod concludit Bellarminus ex Deuter. 17, *aptissimè concludit*. Cur consequentiam non dico infirmare, sed ne inficiari quidem audet Quênellianus? Cur nihil respondet ad argumenta Bellarmini disput. de Verbo Dei l. 3. c. 4.; cùm hæc evincant, supremum controversiarum Judicem esse Summum Pontificem? Cur nihil ad alia argumenta, quibus idem se dicit demonstraturum disput. de Conciliis; & planissimè demonstrat l. 2. c. 11, 15, 16, 17, 18? Cur nihil saltem ad ea, quæ ex Evangelio & Patribus, superaddit hoc ipso loco, quem impugnat Adversarius?

R. 3. Etsi ex illo loco infallibilitatem conclusisset Bellarminus, non *ineptè* conclusisset. Etenim ex hoc ipso, quòd Pontifex sit *supremus* Judex controversiarum de fide ac moribus, sequitur, ut in his falli non possit. Nam si falleretur Pontifex, necessariò falleretur Ecclesia supremum, ut debet, Pontificis judicium sequendo: vel, siingas non debere sequi; jam ergo Ecclesia est judex Pontifice *superior* (quippe quæ jus habeat de sententia Pontificis judicandi) contra hypothesein, & à Bellarmino probatam quidem.

Deinde hisce verbis: *Indicabunt tibi judicii veritatem*, promittitur veritas, seu infallibilitas, Pontifici saltem cum Synedrio Sacerdotum. Nam cur, quæso, jubentur Judæi, si *ambiguum* judicium esse perspexerint, & judicium intra portas suas viderint *variari*, ascendere Hierosolymam, venire ad sacerdotes, & *querere ab eis*; si horum judicium tum ambiguitatem, tum inferiorum judicium varietatem tollere non poterat? Aut quomodo eam tollere poterat per judicium *ambiguum*, quodque *variationi* erat obnoxium? Quis, auditis his vocibus: *Indicabunt tibi judicii veritatem*,
TEM,

TEM, præfertim in istis adjunctis, aliud intelligat à Deo promitti, quàm judicii certitudinem, seu infallibilitatem? Dicat Adversarius, quid ipse-met per *veritatem* à Deo promissam aliud intelligat?

Jam *veritatem*, seu infallibilitatem, primario & per se promitti summo Sacerdoti, inferioribus verò sacerdotibus, etiam simul sumptis, tantum si, & quatenus sequerentur sententiam summi Sacerdotis, planum fit ex eo quod sequitur: *Qui autem superbierit, nolens obedire SACERDOTIS imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, morietur.* Quia enim prioribus verbis veritas promissa erat sacerdotibus, non expresse distinctè summo Sacerdote, vel Synedrio sacerdotum seorsum à Pontifice considerato; atque inde fortasse dubium suboriri poterat, an, si summi Sacerdotis judicium judicio Synedrii fuisset contrarium, illi, an huic potius obediendum esset; omnem dubitandi prætextum mox sustulit Deus verbis sequentibus: *Qui autem superbierit, nolens obedire SACERDOTIS imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo* (per quem antonomasticè intelligi summum Sacerdotem, seu Pontificem, ne Quênellista quidem negare sustinet;) *morietur.* Revelavit ergo Deus, standum, etiam sub poena capitis, judicio Summi Pontificis; non aliorum sacerdotum, si à Pontifice dissensissent: alioquin falsa fuisset tam solemnis, tam universalis, de sequendo summi Pontificis imperio revelatio; vel certè fallax veritatis promissio (si vel sequi non debuissent summum Pontificem, vel si eum debuissent sequi contra veritatem aliis Sacerdotibus dissentientibus promissam:) ergo veritas prius promissa Capiti & Corpori Sacerdotum, hinc re-
vela-

velatur esse primariò & per se promissa Capiti ;
reliquo verò Corpori secundariò , & in Capite ;
id est , si & quatenus Corpus Capiti consenserit.

R. 4. Et si concludi non posset infallibilitas
Pontificis ex hoc loco secundum se sumpto, aper-
tissimè tamen ex illo concluditur cum Bellarmi-
no c. 4. , si sumatur prout respicit verba similli-
ma Exodi 28. v. 30. , ubi jubet Dominus in Ratio-
nali Pontificis poni DOCTRINAM ET VERITA-
TEM ; quod quid est aliud , quàm promittere ;
docebit , seu indicabit *veritatem* : ergo Judæi po-
stea audientes ; *Indicabunt tibi iudicii veritatem.*
Qui autem superbierit , nolens obedire SACERDOTIS
imperio . . , morietur , dubitare non poterant (nec
nos possumus) quin veritas in dirimendis fidei ,
morumque controversiis promitteretur summo
Sacerdoti primariò per se , ut Capiti ; Corpori
autem Sacerdotum inferiorum , non nisi consen-
tiret cum Capite. Si dicat , non potuisse fieri , ut
à Pontifice dissideret Synedrion : unde id proba-
bit ? Cùm à Pontifice Christianorum aliquando
dissenserint Concilia universalis , & erraverint ;
ut exemplis Ephesini II. , Constantinopolitani Ni-
colao I. Pontifice , demonstrat Bellar. l. 2. de
Concil. c. 11. Arctiorne erat Synedrion Judaici
consensio cum suo Pontifice , quàm Concilium
Christiani cum suo ? Deinde , si à Pontifice dis-
sidere non poterat Synedrion ; ergo nec Pontifex
à veritate , quæ hic sacerdotibus promittitur
propter Pontificem.

At , inquit , *Textus mittit ad CONCILIUM . . ,*
compositum ex sacerdotibus & summo Pontifice : Bel-
larminus TANTUM ad summum Pontificem.

R. 1. Vultne , nullam controversiam fidei , aut
morum definiri potuisse absque Concilio ? At

Bellarmin. l. 3. De Verbo Dei c. 4. observat, Moysen, etiam postquam constituisset minores Magistratus, semper tamen sibi reservasse dubia circa Religionem; patet Exod. 18. Et Josephus l. 2. contra Apionem, Pontifex, inquit, *Leges custodit, DIJUDICAT CONTROVERSAS, convictos delicti punit: cui qui non obedit, is poenas luit, tamquam in ipsum Deum impius.* Nihil hic de Concilio: & tamen Josephus alludit ad Deuteron. 17, ut nemo non videt.

R. 2. Jam ostendi, textum ita mittere ad sacerdotes & summum Pontificem, ut sententia ultima & definitiva (cui acquiescendum erat, aut moriendum) foret penes Pontificem, non penes sacerdotes; adeoque nec infallibilitas, nisi consentirent Capiti infallibili.

R. 3. Bellarminus disertissime præfatus est, *Habere Concilia, tam Generalia quàm particularia, JUDICIUM de controversiis Religionis; idque se demonstraturum Disp. de Concil: & reipsa demonstrat l. 1. c. 18; ac primò quidem ex Deut. 17, ubi jubentur, inquit, qui dubia habent, recurrere AD SACERDOTUM CONCILIA.* Idem habet de Verbo Dei l. 3. c. 3. & 4. Hoccine est mittere tantum ad summum Pontificem? Aliud profectò est, Judicem esse summum; aliud solum.

Subdit Adversarius: Loco isto NON agitur, NISI de controversiis Judicialibus, Civilibus, & Ceremonialibus, quæ POTISSIMUM facti erant... In quibus omnibus infallibilitas nequaquam eo loco tribuitur Veteris Legis Pontifici (imò in iis CERTO falli poterat & summus Pontifex, & totum Synedrion:) proinde multo minùs inde erui potest infallibilitas Pontificis Novæ Legis in controversiis fidei & morum. Ita Amesius Calvinista in Disputationibus

Anti-

Anti-Bellarminianis : ita Lutheranus Hunnius , & Vitackerus professor Cantabrigiensis contra Bellarminum : ita ferè antea alii Hæretici apud Bellarminum. l. 3. de Verbi Dei Interpret. c. 4.

R. 1. Cum Bellarmino ibidem: falsum est antecedens. Nam Lex generalis est de OMNIBUS dubiis, quæ ex Lege oriebantur. Præterea occasio hujus legis fuit propter eos, qui serviunt Diis alienis, ut patet ex initio capitis (v. 3.) Servire autem Diis alienis, contra Religionem est, fidem, & bonos mores. Addit Bellarminus ex l. 2. Paralip. c. 19. v. 10. illud, quo explicatur locus Deuteronomii: OMNEM causam, quæ venerit ad vos fratrum vestrorum, qui habitant in urbibus suis inter cognationem & cognationem, UBICUMQUE QUÆSTIO EST DE LEGE, DE MANDATO, DE CÆREMONIIS, DE JUSTIFICATIONIBUS: ostendite eis, ut non peccent in Dominum. V. 11. Amarias autem Sacerdos & Pontifex vester, in his, QUÆ AD DEUM PERTINENT, PRÆSIDEBIT. Itaque 1. quatuor fuere controversiarum genera: DE LEGE, DE MANDATO, de Cæremoniis, de justificationibus. DE LEGE, id est, de aliquo pertinente ad Legem Divinam, quantum ad testimonia, seu CREDENDA: DE MANDATO, id est, de aliquo casu pertinente ad præcepta moralia: de Cæremoniis, id est, de præceptis Cæremonialibus: de justificationibus, id est, præceptis Judicialibus, per quæ inter homines conservatur justitia, inquit Dionysius Carthusianus, & ferè Liranus 2. Hæc quatuor controversiarum genera, si causa esset difficilis, & ambigua, ac varium judicium inferiorum Judicum, deferenda fuerunt ad locum quem elegerat Dominus; adeoque non solæ controversiæ Judiciales, Civiles, & Cæremoniales, ut vult Quênellista. Imò præcipuè eò deferendæ

erant controversiæ *fidei & morum*; nam & primo loco dicitur: *Ubicumque quæstio est de Lege, de Mandato*: dubium autem esse non potest, quin ad *Legem & Mandata* moralia spectent quæstiones *fidei & morum*. Insuper hæ quæstiones præcipuè & directè *ad Deum pertinent*: ergo in dubio referendæ erant Hierosolymam, & in his dirimendis dicitur *præsidere Pontifex*: *ut in difficillimis discernat, ac judicet, maxime in CREDENDIS, & in NECESSARIIS AD SALUTEM*, inquit Dionysius Carthus. Denique si, ut fatetur Adversarius, deferendæ erant ad Concilium & Pontificem controversiæ *Judiciales, Civiles, Cæremoniales*; quanto magis *fidei ac morum*; utpote quarum decisio, ut *difficilior*, ita magis necessaria; neglectio verò longè perniciosior? Et alioquin Judæi in controversiis *fidei ac morum* nullum habuissent supremum Judicem; sed, variantibus saltem Judiciis inferioribus, semper hæerere debuissent ambigui. Cur argumentum Hæreticorum à Bellarmino enervatum, cum Calvinistis, & Lutheranis, dissimulatis Bellarmini responsionibus, redintegrat Quênellianus?

R. 2. *Etsi non ageretur, nisi de controversiis Judicialibus, Civilibus, & Cæremonialibus*; falsum est, has omnes fuisse *facti*. Quis enim neget, controversias potuisse incidere de sensu ipsorum præceptorum Judicialium, Civilium, Cæremonialium? Hæ certè *juris* erant, *non facti*. Agnoscit id ipse Adversarius, dum has controversias *potissimum facti* fuisse contendit: & f. 52. dicit, quòd hìc agatur de *MULTIS quæstionibus meri facti*: ergo etiam de quibusdam, quæ non erant facti, sed *juris*.

R. 3. Falsum est, quæstiones ab ipso Adversario

rio allegatas meri *facti* fuisse. *Controversiæ*, inquit, JUDICIALES significantur per controversias INTER SANGUINEM ET SANGUINEM, id est, inter homicidium & homicidium, dissentientibus Judicibus, utrùm VOLUNTARIUM sit, an CASUALE, MORTE PLECTENDUM, an ABSOLVENDUM: item, an delictum aliquod sit, an non sit SANGUINE EXPIANDUM: controversiæ CIVILES de rebus temporalibus significantur per controversias INTER CAUSAM ET CAUSAM, aliis JUSTAM, aliis INJUSTAM eam esse contendentibus: controversiæ CÆREMONIALES, per controversias INTER LEPRAM ET LEPRAM. Atqui nulla ex his quæstionibus est meri *facti*. Non enim hîc quæritur, an factum sit homicidium, aut delictum, &c: ut patet 1. ex ipsis Adversarii verbis: Si id enim quæreretur, non dissensissent judices, utrùm homicidium voluntarium sit, an casuale; morte plectendum, an absolvendum; utrùm delictum sanguine expiandum, an non: utrùm causa civilis sit justa, an injusta &c. (nam pars negans dixisset, accusationem partis affirmantis esse de *subjecto non supponente*, & *extra statum quæstionis*) sed dissensissent, an revera factum esset homicidium, admissum delictum, &c. Patet 2. ex ipso textu; non enim tunc esset difficile, atque *ambiguum* judicium *inter sanguinem & sanguinem, causam & causam, lepram & lepram*: sed inter sanguinem & non sanguinem, causam & non causam, lepram & non lepram: nec ad judicii veritatem quærendam oportuisset ascendere Hierosolymam; cùm factum, factique adjuncta, locum, tempus, modum, &c. (vel contrà) propiùs & meliùs scire possent judices inferiores civitatum, in quibus factum dicebatur

perpetratum. Erant ergo quæstiones juris, an homicidium, quod factum erat, jus dictaret esse voluntarium, an casuale? Morte plectendum, an absolvendum? An delictum, quod erat admissum, jus præscriberet expiari sanguine, an non? An causa, quæ afferebatur ab Actore, justa foret, an injusta? An ob lepram, quæ exhibebatur, lex immundum decerneret hominem, an secus? Quæ enim quæstio juris est, si hæ non sunt? Juris, inquam, Divini; & omnes quidem; atque ex jure Divino decidendæ. Cùm enim, ut notant Interpretes, jus Judæorum non tantum Ecclesiasticum, sed etiam Civile, in legibus non ab homine, sed ab ipso Deo in Scripturis & Divina Traditione latis consisteret; eò quæstiones Judiciales, Civiles, Cæremoniales, Hierosolymam referendæ reducebantur, an Scriptura, aut Traditio Divina hoc illudve præciperet, permetteret, vetaret? An tale homicidium puniri vellet, an absolvi? An talem causam admitteret ut justam; an, ut injustam, rejiceret? An hanc lepram decerneret immundam, an mundam? Addeòque an hoc, an isto sensu jus in Scriptura & Traditione à Deo latum intelligendum foret? Quas quæstiones esse juris Divini, inficias ire nemo possit. Etsi enim quæstiones Civiles directè & ex parte objecti essent juris ac fori Civilis; indirectè tamen, & ex parte legum erant juris ac fori Ecclesiastici, & ad illud referendæ, si de legis Civilis intelligentia difficile esset ambiguumque judicium. Hinc universè subdit Deus: *Et facies quodcumque dixerint, & DOCUERINT TE JUXTA LEGEM EJUS*: ubi indicatur, promissam judicii veritatem, in vera Legis, seu juris Divini doctrina, ac fida interpretatione consistere (neque

que enim tò docuerint juxta Legem ejus , conditionem sonat , sed assertionem & promissionem (ut contra Brentium evincit Bellarminus :) ac proinde hæ omnes quæstiones sunt juris Divini.

R. 4. Etsi darem Janseniano (qui quæstionis *facti* nomen aucupatur , ubicumque de Libri Jansenii cum Scripturis & Traditione , adeoque cum jure Divino , repugnantia disputat) has quæstiones esse *facti* ; patet , factum istud esse ita cum juris Divini , seu Scripturarum ac Traditionis , interpretatione connexum , ut circa factum errari non possit , quin hoc ipso circa jus quoque errari necesse sit. Ceterum quæstionem *facti* contra Bellarminum hîc inclamat Amesius Calvinista : quid miri , si & Jansenianus ?

R. 5. Si apud Judæos scripisset , *In omnibus quæstionibus , de quibus agitur Deuteron. 17. CERTO falli potuisse & Summum Pontificem , & totum Synedrion ; Imò si vel solum Pontificem ; an non audivisset ; morietur ?* Et nonne potiori jure , quàm qui in alicujus controversiæ decisione merè non obedivisset Sacerdotis imperio infallibili , ut ostensum est ?

R. 6. Proinde non multo minùs , ut ait ; sed (ut rectè Bellarminus l. 3. de Verbi Dei Interpret. c. 4.) *multo magis* inde erui debet infallibilitas Pontificis Novæ Legis in controversiis fidei & morum ; ut *qui longè majores promissiones à Deo accepit , quem non modò dignitate Aaron , auctoritate Moysen vocat S. Bern. l. 2. de consid. c. 8. , sed etiam potestate Petrum , unctiōe Christum : nisi velit , minùs consuluisse Christum Ecclesiæ suæ , charitate perpetuâ se dilecturæ , quàm Deum Synagogæ , unicum Filium suum morte turpissimâ affecturæ : præsertim cùm Ecclesiæ Christi toto orbe*

orbe diffundendæ (ubi in tanta ingeniorum, voluntatum, institutorum, nationum, morumque discrepantia plures & difficiliore erant orituræ de fide ac moribus controversiæ) id magis necessarium foret.

Pergit. *Objiciunt* QUIDAM, *infallibilitatem istam colligi ex his quæ sequuntur ibidem: QUI AUTEM SUPERB. ERIT, NOLENS OBEDIRE SACERDOTIS IMPERIO, .. EX SENTENTIA JUDICIS MORIETUR.* Neque enim justum est, *inquiunt*, morte plecti eum, qui noluerit obedire imperio judicis fallibilis, à quo fortè injustè condemnatus est. Sed etsi infallibilia non sint Concilia suprema Principum, tamen.. plecti possent pœnis gravissimis, qui nollent obedire.

Cur dissimulat subdolè, verba hæc objicere Bellarminum; imò ex iis colligere, in fidei morumque controversiis *supremum Judicem* esse Pontificem; utpote cui sententia *definitiva* hìc divinitus demandetur? Cur tacet, Bellarminum c. 3. Pontificis infallibilitatem colligere ex eo, quòd Deus, cùm Exod. 28. jussisset in rationali Pontificis poni τὸ *Doctrina & Veritas*, hìc promittat in docendo *veritatem*? Cur obtrudit argumentum, cujus nusquam mentionem facit Bellarminus; *Quòd justum non sit, morte plecti eum, qui noluerit obedire imperio judicis fallibilis*? Fingamus tamen, Bellarminum hoc argumento usum; &, quod objicitur de supplicio non obtemperantium sententiæ Concilii fallibilis, refellamus.

R. 1. Idem planè Bellarmino nequidquam objecere Conringius, Calixtus, alique Hæretici apud Erbermannum.

R. 2. Disparitas (ut loquuntur) est, quòd, qui plecterentur, quia nollent obedire sententiæ

Con-

Concilii fallibilis, plecterentur ob inobedientiam culpabilem : qui autem plecterentur , quia in fidei ac morum controversiis nollent obedire sententiæ Pontificis fallibilis , plecterentur , & morte quidem , ob inobedientiam inculpatam ; imò necessariam : adeoque illi justè ; hi injustè. Etenim Concilii , Leges Civiles interpretantis , sententia tantum versatur circa *justitiam* ; quæ consistit cum dubio , imò & cum judicio probabili quòd sententia sit falsa , quòd non sic sint locutæ Leges : ergò etsi Concilium sit fallibile , tamen ipsius sententiæ obediri potest ac debet ; quia bonum commune exigit , ut sit judicium aliquod supremum , cui obedire oporteat , etsi in se fortasse foret injustum , ne lites in Republica sint æternæ : adeoque plecti mererentur , qui obedire nollent. Contrà sententia Pontificis interpretantis Verbum Dei versatur circa *fidem* ; quæ non stat cum dubio , imò nec cum formidine ne non sit locutus Deus. Atqui si Pontifex fuisset fallibilis , debuissent Judæi saltem formidare , ne non esset locutus Deus id quod locutum definiebat Pontifex : ergo non potuissent obedire : ergo morte plexi fuissent ob inobedientiam inculpatam ; imò necessariam ; adeoque injustè : ergo Pontifex fuit infallibilis. Hinc non Conciliis Principum , sed Pontifici promisit Deus *judicii veritatem* , *doctrinam juxta Legem ejus* : hinc Pontificem in pectore gestare voluit hanc promissionis suæ tesseram : *Doctrina & Veritas* ; seu , *veritas* judicii & doctrinæ.

Instat pag. 23; Mandavit Deus, ut, qui nolendo acquiescere PACEM ET TRANQUILLITATEM PUBLICAM GRAVITER TURBARET, morte plecteretur.

R. Unde duplicem hanc verborum Dei restrictionem, cum ipso textu pugnantem, hausit restrictionem,

strictionum in verbis humanis osor scilicet : Dicite Deus : *Qui nolendo acquiescere tranquillitatem PUBLICAM turbavit graviter, morietur ?* Minimè ; sed : *Qui superbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio : obedire autem ibidem explicat per sequi sententiam.* Nonne superbisset, qui sensum suum privatum antetulisset sententiæ Pontificis in exponenda Lege Dei, cui ab ipso Deo promissa erat sententiæ seu *judicii veritas* ? An secutus fuisset *sententiam*, à qua discessisset, ut sequeretur suam ? Quisquamne ergo hunc Divinæ eripisset sententiæ ; *moriatur* ? Quidsi insuper tranquillitatem publicam turbasset *leviter* ? Quidsi *mediocriter* ? An evasisset ? Nugæ ! *Moriatur homo ille...*, cunctusque populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumescat SUPERBIA. Itaque vera intentatæ mortis causa non erat *gravis perturbatio tranquillitatis publicæ* ; sed *superbia*, nolendo acquiescere definitioni Pontificis declarantis Legem ac Verbum Dei : ergo, cum ea comminatio fuerit iustissima, infallibilis fuit pontifex Legis Veteris : ergo multo magis Pontifex Legis Novæ, Vicarius Christi.

Ad hominem. Quidsi aliquis sententiam Pontificis sparsis libellis allatrasset, tamquam *fidei, traditioni, doctrinæ Ecclesiæ, ac disciplinæ repugnantem*, ita ut constet impossibile esse dare illi ullam bonam explicationem, à qua appellari possit ac debeat, &c; ceterum professus, nolle se publicam tranquillitatem turbare : quid illo futurum fuisset censet Adversarius ? Præsertim, postquam sententia ista à sacerdotibus inferioribus, totâque Synagoga cum plausu recepta fuisset ?

Dum mandant Principes, ait, ut supremis Conciliorum suorum sententiis obediatur, nequaquam mandant, ut sententiæ illæ iustæ esse interiùs judi-

centur : atque ita licet quis eas injustas esse judicaret interiùs , obediret tamen Principi , modò iis exteriùs acquiesceret ; quia pax & tranquillitas publica id exigit. Secùs mandat Pontifex obediri suæ Constitutioni. Ita ferè Calvinista Witackerus l. de Verbo Dei contra Bellarminum ; ubi admittit , iudicium Pontificis ratum in externo foro fuisse.

Rz. Suo se gladio jugulat. Nam si in controversiis de bonis externis mandant Principes, ut supremis Conciliorum suorum sententiis obediatur exteriùs, quia exteriorem obedientiam exigit incolumitas Reipublicæ; sanè in controversiis de fide ac moribus mandavit Deus Deut. 17. , ut summi Sacerdotis sui sententiis obediretur interiùs, quia interiorem obedientiam exigebat interior incolumitas Synagogæ , quæ interiore fidei morumque doctrinâ , ut corpus animâ , informabatur : præsertim cum interior hæc incolumitas non minoris saltem esset momenti , quàm exterior. Et nonne frustra dedisset Pontifici potestatem decidendi controversias fidei ac morum , si non exgisset obedientiam interiorem ? Nonne subdolè promississet *Judicii veritatem* ? Nonne Judæis de veritate iudicii , & Legis intelligentia , semper dubitandum fuisset ? Ergo auctoritate Dei interiorem in his obedientiam exigebat Pontifex Legis veteris ; adeòque & Novæ : ergo sicut non obediret Principi , qui supremis Conciliorum sententiis non acquiesceret exteriùs ; ita nec obedit Deo , qui supernam Pontificis sententiam falsam esse iudicat interiùs ; etsi religioso, irreligioso inquam, silentio acquiescat exteriùs : multo minùs, qui sententiam istam , ut à fide alienam libellis famosissimis impugnat, etiam postquam ab Ecclesia Romana , à maxima totius Ecclesiæ parte , imò ab uni-

universa Ecclesia tot annis , tam solemniter est recepta ; de quo in *Dialogis* , & *Pastore Bono Adversarium* convici.

Qua fide Quênellista tacitus præterit testimonium Joan. 21. & interpretationem Hieronymi ? An quia recurrent infrà ? At recurret etiam locus Deut. 17. Deinde cur ibi Bellarmino exprobrat , quòd *Patrem alleget* NULLUM , *recedatque à Regula Tridentini* ; cùm & hìc Hieronymum , & ibi alios alleget plurimos ? Qua fide silentio involvit Theodoretum ep. ad Leonem I. , Prosperum in Chronico , Greg. M. ep. ad omnes Episcopos Galliaë , Innoc. I. ep. ad Concilium Carthaginense , Leonem I. ep. ad Anastasium , Gelasium I. ep. ad Episcopos Dardaniaë ? An , quia hìc de Scripturis agit , quamquam extra oleas , & quæstionis statum ? Cur extra oleas non simul agit de Patribus , pro vero quæstionis statu laudatis à Bellarmino ? Cur saltem postea , ubi locos Patrum miserè torquet ut explicet , nullum horum attingit quidem ? An , quia loquuntur clariùs , quàm ut eos obscurare possit ; urgent tenaciùs , quàm ut obliquis flexibus declinare ? Consultius fanè cum Lanoio , Du Pin , Reisero omisisset parerga sua , quæ ferè sunt argumenta Lutheranorum , & Calvinistarum , olim à Bellarmini defensoribus prouta.

Vindi-

Vindicatur BELLARMINUS

DE R. PONTIFICIS INFALLIBILITATE.

Patroni Protestantium furta

Ex LAUNOIO & DU PIN;

Consensio cum LUTHERANIS, CALVINISTIS, &c.

§. I.

BELLARMINUS infallibilitatem Pontificis
rectè probat primò ex *Lucæ 22.*,
& interpretatione Patrum.

Probationem Bellarmini dabo integram; tum quia Quênellianus argumenta omnia, cum eorum vim nec elidere posset, nec eludere, cum Du Pin & Reifero (suppositis punctis) Lectorum oculis subduxit; tum quia hîc cavillos plurimos occupavit Bellarminus, quos, quasi novos & intactos, venditat Adversarius.

Bellarminus. SUMMUS PONTIFEX, CUM TOTAM ECCLESIAM DOCET, IN HIS QUÆ AD FIDEM PERTINENT, NULO CASU ERRARE POTEST

Probat primò ex promissione illa Domini *Luc. 22:* SIMON, SIMON (sic enim habetur in Græco) ECCE SATANAS EXPETIVIT VOS UT CRIBRARET SICUT TRITICUM; EGO AUTEM ROGAVI PRO TE, UT NON DEFICIAT FIDES TUA, ET TU ALIQUANDO CONVERSUS CONFIRMA FRATRES TUOS. *Qui locus tribus modis exponi solet. Prima expositio est quorundam Parisiensium... quòd Dominus hîc oraverit pro Ecclesia Universali; sive pro Petro, ut totius Ecclesiæ figuram gerebat; & hoc impetrasse, ut fides Ecclesiæ Catholicæ numquam deficiat. Quæ expositio si ita intelligeretur, ut diceret,*
imme.

immediatè oratum esse pro Capite Ecclesiæ, & consequenter pro toto corpore, quod per Caput representatur, vera esset: sed non ita ipsi intelligunt. Volunt enim, pro sola Ecclesiâ esse oratum. Quæ expositio falsa est. 1., Quia Dominus unam tantum personam designavit, dicens bis; SIMON, SIMON, & addens toties pronomen secundæ personæ, PRO TE, FIDES TUA, ET TU, FRATRES TUOS. Quorsum enim hæc? nisi ut intelligamus, aliquid speciale Petro à Christo esse impetratum? 2., Quia Dominus cœperat loqui in plurali: "Satan expetivit ut cribraret VOS;,, deinde mox mutavit formam loquendi, & ait; "Ego autem rogavi pro te.,, Quare non dixit, PRO VOBIS, ut cœperat? Certè si de tota Ecclesiâ loqueretur, multo rectiùs dixisset; rogavi PRO VOBIS. 3., Dominus pro illo rogat, cui ait: ET TU ALIQUANDO CONVERSUS. At hoc certè non potest Ecclesiæ toti convenire: nisi dicamus, totam Ecclesiam aliquando esse pervertendam, ut postea iterum convertatur. 4., Pro illo rogat, cui ait; CONFIRMA FRATRES TUOS: at Ecclesiâ non habet FRATRES, quos debeat aut possit confirmare. Qui enim, quæso, fingi possunt Ecclesiæ UNIVERSALIS FRATRES? Nonne omnes fideles FILII ejus sunt? Altera expositio est, ... Dominum orasse hoc loco pro perseverantia solius Petri in gratia Dei usque ad finem. Quam postquam quinque argumentis demonstravit esse falsam, subdit: Est igitur tertia expositio vera, quòd Dominus duo privilegia Petro impetraverit: unum, ut ipse non posset umquam veram fidem amittere. . . alterum, ... ut ipse tamquam Pontifex non posset umquam docere aliquid contra fidem; sive, ut in Sede ejus numquam inveniretur qui doceret contra veram fidem. . . Primum fortasse non manavit ad posteros: at secundum sine dubio manavit ad posteros, sive Successo-

cessores. Nam (ut paulò antè dixit) Christus oravit pro Petro in utilitatem Ecclesiæ : Ecclesia autem semper indiget aliquo , à quo confirmetur , cuius fides deficere non possit. Nec enim Diabolus petiit cribrare tantùm eos , qui tunc erant , fideles , sed omnes omnino. Et infra : CONFIRMARE FRATRES , convenit homini , ut Caput est , & Princeps aliorum ; & ideo transit ad Successores. Pro primo privilegio citat Augustinum , Chrysost. , Theophylactum , Prosperum : & subdit : Ceterum isti Patres , licet in his locis non meminerint alterius Privilegii , tamen illud non negant , neque negare possunt , nisi velint plurimis aliis Patribus contradicere. Imò iidem Patres infallibilitatis privilegium asserunt locis à Bellarmino infra citandis.

De altero .. privilegio habemus testimonia septem veterum ac sanctorum Pontificum : citatisque verbis Lucii I. , Felicis I. , Leonis M. , Agathonis , Nicolai I. , Leonis IX , Innoc. III. ; addit : his Pontificibus videtur omnino credendum ; tum quòd Sancti fuerint , tum quòd sine dubio ipsis præcipue debeas esse nota suæ Sedis auctoritas. Huc facit quod c. 1. dixerat ; nec umquam de ea re ab ullo reprehensos eos fuisse legimus. Tum subjicit verba Theophylacti , Chrysologi , Bernardi : & notat denique , Christum dici rogasse pro Romana Sede , quia rogavit pro Petro , & Successoribus , quorum Sedes Romæ stabilienda erat.

De Textu Lucæ 22.

QUênellianus Stat. f. 21, 22, 23. ait , textum Lucæ 22. esse secundum à Bellarmino allatum pro infallibilitate Pontificis.

R. Plus quàm secundus hìc error est , nixus primo errore , & parergo f. 12.

Contra

Contra ipsam Bellarmini probationem ex verbis Christi, & aliarum opinionum confutatione, non ausus est hiscere. An, quia vidit, multa quæ objicit, hîc à Bellarmino in antecessum profligata? Quidquid id est, *qui sic tacet, consentire videtur.*

De interpretatione S. Lucii I., & S. Felicis I.

BELLARMINUS. *Lucius I. Papa & Martyr in ep. 1. ad Episcopos Hispaniæ, & Galliæ:* "Ecclesia, inquit, Romana Apostolica est, & mater omnium Ecclesiarum, quæ .. à tramite Apostolicæ traditionis NUMQUAM ERRASSE probatur, nec hæreticis novitatibus depravata succubuit. . secundum ipsius Domini pollicitationem, dicentis: EGO ROGAVI PRO TE, &c.

Felix I. in ep. ad Benignum de Romana Ecclesia loquens; "ut, inquit, in exordio normam fidei Christianæ percepit ab auctoribus suis, APOSTOLORUM Christi PRINCIPIBUS, illibata manet, juxta illud; EGO ROGAVI PRO TE,, Conc. Regiat. 1. f. 440, 566.

Quênellianus f. 24. **CONSTAT** hodie APUD OMNES, ipso etiam BELLARMINO id alibi FATENTE, epistolam Lucii I. esse unam ex illis, quæ primis Pontificibus usque ad Siricium suppositæ sunt: sed & Felicis I epistolam supposititiam esse, OMNES fatentur. Launoïus parte 5. ep. 2. ad Varillaum, Du Pin Differtat. 5. c. 2., & ante hos Lutherani & Calvinistæ; Magdeburgenses, Witackerus, Junius: quamquam ex his nemo, quòd sciam, asseruerit, ut Du Pin, id constare apud omnes; ut Launoïus, Bellarminum sui sponte oblivisci.

R. *Constatne apud omnes? An id omnes fatentur?* Sanè cùm Witackerus oppugnans Bellarminum

l. 3. de Verbo Dei c. 5 hoc unum dixisset : De *antiquitate* Decretalium epistolarum nihil hic statuo, respondit Gretserus : Earumdem contra Magdeburgenses defensio à Turriano nostro vulgata, per tot jam annos inconcussa persistit : Turriani defensionem, ut solidissimam, sequitur Binius in Notis, & ex illa ad Criticorum recentiorum argumenta respondet. Idem Gretserus Witackero ad hunc Bellarmini locum cavillanti, Decretales epistolas esse *confictas*; reponit, id ne verisimile quidem esse. Aguirre, dein Cardinalis, in *Defensione Cathedrae S. Petri contra Declarationem Cleri Gallicani an. 1682.* ex Bellarmino has SS. Lucii I., & Felicis I., aliorumque Decretales, ut genuinas, urgere non dubitavit : eisdem contra Jansenianos, urget Raynaudus in opusculo *Αντὶ τῆς ἑξ.* mitto reliquos. *Constatne ergo apud omnes, primorum Pontificum epistolas esse supposititias ?*

Idne de epistola Lucii I. *alibi fatetur Bellarminus ? Ubi ? Alibi.* Cur locum non protulit cum Launoio ; nempe l. 2. de R. Pontifice c. 14 ? Ne cum suo Launoio, opinor, convinceretur falsi. Bellarminus, postquam ibi præter testimonia plurimorum aliorum Pontificum citasset epistolas Clementis, Anacleti, Evaristi, Alexandri, Pii, Aniceti, Victoris, Zephyrini, Calixti, Lucii, Marcelli, Eusebii, Melchiadis, Marci ; pro suo candore addit, *se non audere affirmare esse INDUBITATAS ; certè tamen antiquissimas esse, se nihil dubitare : id quod mox probat ex Auctore Collectanei sacrorum Canonum, Concilio Vasensi tempore Leonis I., Ruffino.* Hoccine est fateri, epistolam Lucii esse *supposititiam ?* An fatetur Quenellianus supposititium esse, quidquid non audeat affirmare esse indubitatum ? Quantus hic Viro

ex Statera sua contexi posset catalogus? Si supposititiam esse censuisset Bellarminus epistolam Lucii, non eam (uti & epistolam Felicis) Lucii nomine alibi toties allegasset; tum l. 3. de Verbo Dei c. 5., tum vel maximè in controversia de R. Pontifice l. 4. c. 3., & rursus c. 4. Censuit itaque epistolam, quæ Lucii nomen præfert, revera esse Lucii, alias aliorum Pontificum; etsi non auderet affirmare, nullam omnino dubitandi rationem esse posse. Sincerè sanè, & solidè. Etenim primæ Decretales iis Pontificibus, quorum insigniuntur nominibus, adscriptæ fuerunt ab antiquis Conciliis: Aquisgranensi circa an. 836., Coloniensi c. 3., & Metensi c. 5. circa 887., Moguntino an. 888. c. 11., Triburiensi 895. c. 21., Remensi an. 992., Lateranensi Oecumenico I. an. 1123. can. IV. iisdem adscriptæ fuerunt ab Hincmaro Laudunensi circa an. 870., Luitprando circa 950., Burchardo 1008, ab Auctore Apologiæ pro Gregorio VII. circa 1074., Bertoldo in Ordine Romano, & Micrologo circa 1079., Anselmo Lucensi ante 1086., Ivone Carnotensi ante 1114., Gratiano ante 1151., Doctore Angelico; à tota deinde tum Theologorum, tum Jurisperitorum Schola: à S. Nicolao I., qui Petri Cathedram tenuit ab an. 858., ep. 47. ad universos Galliæ Episcopos: Quin etiam (si S. Nicolao I. credimus) à S. Gelasio in Synodo Romana 494., & ab ipso S. Leone M. ep. 1. ad universos Episcopos per Campaniam & Picenum, & per universas provincias constitutos. Quippe cum Galli aliqui has epistolas, etsi genuinas esse non negarent, negarent tamen æquali auctoritate præditas cum aliis quæ insertæ erant Codici Canonum; acriter id urisit S. Nicolaus I. in laudata epistola, productis verbis

bis S. Leonis I., & S. Gelasii; tacentibus tandem,
 & obtemperantibus Gallis istis : qui sanè in eo
 æstu non omisissent Nicolao respondere, obtrudi
 sibi, imò æquari ceteris relatis in Canonem epi-
 stolas supposititias; nisi genuinas esse agnovis-
 sent : aut certè, non de primis istis Decretalibus
 intelligendum Gelasium in Synodo R., aut Leo-
 nem M.; nisi de his intelligi debere, ipsimet per-
 suasum habuissent. Ipse Petrus De Marca in *Con-*
cordia (*in qua*, inquit Quênellianus f. 173., *stre-*
nuè libertates Ecclesiæ Gallicanæ contra infallibili-
tatem Pontificiam propugnat) l. 3. c. 6. n. 2. asse-
 rit, quòd TANTIS NOMINIBUS VETERUM PONTI-
 FICUM CESSERINT, unà cum reliquis Episcopis,
 etiam Gallicanæ Ecclesiæ Rectores; qui in Concilio
 Remensi an. 992., Anacleti, Julii, Damasi, & alio-
 rum Pontificum epistolas expendit (*exponderunt*)
 ac si in Canonum censum receptæ essent. Hinc primo-
 rum Pontificum epistolas in Canone fuisse addi-
 tas à Burchardo, Ivone Carnotensi, Gratiano, cu-
 jus Decretum in scholis publicè recitatur, & quoti-
 die prælegitur : in eo Canonum & PONTIFICIA-
 RUM CONSTITUTIONUM excerpta, SUPREMÂ au-
 thoritate APUD OMNES excellere. Si tantis nomi-
 nibus veterum Pontificum cesserint Galli; ergo has
 epistolas genuinas esse agnoverunt cum reliquis
 Episcopis. Addit c. 5. *E sententiis & verbis Legum,*
Canonum antiquorum, & SS. Patrum, qui IV. &
V. seculo floruerunt, si pauca demas, concinnatas esse
constat; rectius dixisset, ex his epistolis Legum,
 Canonum, SS. Patrum sententias concinnatas vi-
 deri. Non quæro, quomodo strenuè libertates Ec-
 clesiæ Gallicanæ CONTRA INFALLIBILITATEM Pon-
 tificiam propugnet De Marca; qui c. 7. in Synopsi
 ait : *Confutatur communis opinio, quæ docet præci-*

quam libertatum regulam hanc esse, ut Concilium Oecumenicum superius R. Pontifice dicatur. Quamvis hæc sit scholæ Gallicanæ sententia, NON EST UNA EX LIBERTATIBUS Gallicanis. In foro perinde est, si summus Pontifex ÆQUO, vel SUPERIORI jure cum Conciliis utatur. Infallibilitatem Pontificis libertatibus istis nihil officere, breviter, solidè, clarè probat Gallicus auctor Tractatus de schismate c. 8. §. 4. Non quæro, an SS. Galliæ Patres, Doctores, Concilia, Episcoporum Congregationes, Theologos (quos infallibilitatem Rom. Pontifici tribuisse, partim demonstravi in prioribus opusculis, partim demonstrandum suscipio) libertates Ecclesiæ Gallicanæ evertisse censeat Adversarius?

Quæro I. quî probet, aut probare possit, constare apud omnes, epistolas tot seculis à Pontificibus, Conciliis, Theologis, Juris-Consultis, &c. habitas ut genuinas; ut genuinas relatas in Canonem, esse suppositas? Constatne apud omnes, de illarum authenticia olim judicari non potuisse, jam posse? Constatne apud omnes, jam judicari meliùs à quibusdam Criticis, quàm olim à Pontificibus, Conciliis, omnibus Theologis, Juris-consultis omnibus per tot secula? Meliùsne illi vident magis à se remota, quàm hi viderint sibi propiora? An quidquam in suis conjecturis afferunt, quod hi non sciverint? Nihil. Itaque conjecturæ istæ facere possunt, ut cum Bellarmino quis non audeat affirmare, esse indubitatas: minimè verò, ut cum Quênelliano, quòd apud omnes constet esse suppositas.

Sed fingamus, quod affirmat Quênellianus. Si epistolas istas è sententiis & verbis Legum, Canonum antiquorum, & SS. Patrum concinnatas esse

CON-

CONSTAT ; si auctoritate Pontificum propositas , ut Leges ; ab Ecclesia etiam sic receptas ; si SUPREMA auctoritate apud omnes excellunt , præ Conciliis Provincialibus & Patrum libris , ut ipse De Marca asserit : constat sanè esse veras ; ac proinde constat Pontificem esse infallibilem , constat Adversarium , si has Decretales Epistolas rejicit ut falsas , Leges , Canones antiquiores , SS. Patres , Pontificum & Ecclesiæ auctoritatem rejicere : sin admittat ut veras ; cur ne explicare quidem conatur locum ex iis objectum ?

Miror, fateor, quòd cum Launoio solitum non tentarit effugium , ut diceret , Lucium & Felicem tribuere tantum infallibilitatem Ecclesiæ Romanæ ; non Pontifici. Sed terrebat Virum 1. , quòd hi SS. Pontifices infallibilitatem Ecclesiæ Romanæ petant ab infallibilitate promissa Petro , Ecclesiæ postea Romæ fundandæ Capiti , ut supra notavit Bellarminus. Sanè Lucius addit : *Illibata FINE TENUS manet , secundum ipsius Domini Salvatoris divinam pollicitationem , qui DISCIPULORUM SUORUM PRINCIPI in suis fatus est Evangeliiis : PETRE &c.* Idem adjungit Felix. Terrebat 2. , quòd Petri & Successorum infallibilitatem directè asseverent , dum subdunt : *Fidem B. Petri NON DEFECTURAM promisit , & CONFIRMARE eum fratres suos admonuit : quod Apostolicos Pontifices... confidenter fecisse SEMPER cunctis est cognitum.* Ceterum satis habuit Bellarminus , necdum hìc nodum in scirpo quærentibus Adversariis , Lucii & Felicis verba citare compendio.

COROLLARIUM.

Addo Pontifices alios, quorum testimonia supposita esse, nemo finxit hactenus.

SANCTUS INNOCENTIUS I. (productus à Bel-
larm. c. 1.) ep. ad Concilium Carthagenense
sic fatur : Inquirendo de his rebus, quas omni
cum sollicitudine decet à Sacerdotibus, maximè à vero
justoque & catholico tractari Concilio, antiquæ tra-
ditionis exempla servantes, & Ecclesiasticæ memores
disciplinæ, vestræ religionis vigorem non minùs nunc
in consulendo, quàm antea cum pronuntiaretis, verà
ratione firmatis, qui (de Pelagianismo) ad NOSTRUM
approbastis referendum esse judicium, scientes quid
debeat APOSTOLICÆ SEDI (quod debetur Apo-
stolicæ Sedi, sibi deberi docet, Successori Petri)
Quem (Petrum) sequentes tam mala condemnare
novimus, quàm probare laudanda : ... Patrum insti-
tuta Sacerdotali custodientes officio, non censetis esse
calcanda, quæ illi non humanâ sed DIVINA decre-
vere sententiâ, ut, quidquid in disjunctis remotis-
que provinciis ageretur, non priùs ducerent finien-
dum, nisi ad hujus Sedis notitiam perveniret, ut totâ
hujus auctoritate, justa quæ fuerit pronuntiatio FIR-
MARETUR : indèque sumerent ceteræ Ecclesiæ (velut
de natali suo FONTE aqua cuncta procederent, & per
diversas totius mundi regiones PURI CAPITIS incor-
ruptæ manarent) quid præcipere, &c. ... Gratu-
lor igitur.., quòd.. litteras ad nos destinastis ; &
cùm pro illis curam geritis, quibus præsidetis, Eccle-
siis, ..quòd omnibus profit, decernendum esse unâ de-
poscitis ; ut suis constabilita regulis Ecclesiæ... pronun-
tiationis justæ FIRMATA Decretalibus pavere non pos-
sit, qui perversis instructi, imò destructi verborum ar-
gutiis, sub imagine Catholicæ fidei disputant. Labbe
t. 2. c. 1283. Similia habet ad Conc. Milev. c. 1287.

S. GELASIUS Tractatu de anathematis vinculo : *Quod FIRMAVIT in Synodo Sedes Apostolica, hoc robur obtinuit ; quod refutavit, habere non potuit FIRMITATEM : & sola rescindit, quod præter ordinem Congregatio Synodica putaverat usurpandum, &c.* Labbe tom. 4. col. 1231. Quæ hic dicit de Sede Apostolica, in ipso Tractatûs exordio dicit de Apostolicæ Sedis Antistite col. 1227 ; adeoque Sedem accipit metonymicè pro Sedente.

PELAGIUS II. ep. 1. ad Episcopos Istriæ : *No-
stis in Evangelio Dominum proclamantem : SIMON,
SIMON, .. ROGAVI PRO TE PATREM, UT NON DE-
FICIAT FIDES TUA : ET TU CONVERSUS CON-
FIRMA FRATRES TUOS. Considerate, charissimi,
quia Veritas mentiri non potuit, NEC FIDES PETRI
IN ÆTERNUM QUASSARI POTERIT VEL MUTARI :
nam cum omnes Discipulos Diabolus ad excribran-
dum poposcerit, pro SOLO Petro se Dominus rogasse
testatur, & ab eo voluit ceteros confirmari.* Labbe
tom. 5. col. 941.

S. GREGORIUS M. lib. 6. ep. 37, allegandus à
Bellarmino probatione tertia, *firmitatem* seu in-
fallibilitatem Ecclesiæ repetit ex eo, quòd Petro
Veritatis voce dicitur : CONFIRMA FRATRES TUOS.
Labbe tom. 5. col. 1281. Idem sibi infallibilita-
tem tribuit verbis à Bellarmino relatis c. 1. , quæ
dabo infrà.

S. GREGORIUS VII. l. 2. ep. 31. *Orientales præ-
stolantur, quid FIDES Apostoli PETRI inter diver-
sas opiniones eorum decernat. Instat enim nostro tem-
pore ut impleatur, quod pius Redemptor speciali gra-
tia dignatus est Apostolorum Principi indicare ac præ-
cipere, dicens : EGO PRO TE ROGAVI, PETRE,
UT NON DEFICIAT FIDES TUA, ET TU ALIQUAN-
DO CONVERSUS CONFIRMA FRATRES TUOS. Et*
quia

quia Patres nostri ... partes illas pro FIDE catholica CONFIRMANDA sæpe adierunt, nos etiam .. illuc transire pro eadem FIDE.. compellimur. Labbe tom. tom. 10. col. 92. Rursus lib. 3. ep. 18. *Apostolica Sedes, cui .. præsidemus, .. firma permanfit ab ipsis primordiis, & .. illibata perpetuò permanebit, testante eodem Domino : EGO PRO TE ROGAVI, UT NON DEFICIAT FIDES TUA : ET TU ALIQUANDO CONVERSUS CONFIRMA FRATRES TUOS.* His itaque FULTA præfidiis Rom. Ecclesia, &c. col. 145. En, ut Apostolicæ Sedis, Romanæque Ecclesiæ firmitatem in fide, probet ex firmitate fidei Petri, etiam in suis Successoribus. Propter quod unumquodque tale, & illud magis tale, seu à fortiori firmum est in fide. Idem l. 8. ep. 1. Rom. Ecclesia .. PER B. PETRUM, quasi quodam privilegio, ab ipsis fidei primordiis à SS. Patribus omnium mater Ecclesiarum adstruitur; & ita usque in finem SEMPER habebitur; in qua nullus umquam Hereticus præfuisse dignoscitur, nec umquam præficiendum, præsertim DOMINO PROMITTENTE, confidimus. Ait enim Dominus Jesus : EGO PRO TE ROGAVI, PETRE, UT NON DEFICIAT FIDES TUA. Col. 250. In Dictatu c. 18. dixerat : Sententia Papæ à nullo debet retractari : & ipse OMNIUM SOLUS retractare potest. col. 111. Vide plura ep. 18. l. 3. ibid. col. 145.

PASCHALIS II. ep. 93. B. Petro, EJUSQUE SUCCESSORIBUS .. FIRMITAS PROPRIÆ, ET ALIENÆ FIDEI CONFIRMATIO, Deo auctore prædicatur, cùm ad eum dicitur : ROGAVI PRO TE, PETRE, UT NON DEFICIAT FIDES TUA : ET TU.. CONFIRMA FRATRES TUOS. Oportet ergo nos, qui, licet indigni, Petri videmur residere in loco, prava corrigere, recta firmare. Labbe tom. 10, col. 699.

PIUS

Pius II. ep. 396. ad Mahometem : *Ad Petrum Vicarium suum inquit Salvator : Tu es Petrus , & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam , & portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Et iterum : ROGAVI PRO TE , PETRE , UT NON DEFICIAT FIDES TUA. Prævaluissent portæ inferi , & defecisset fides Petri , si falsum esset Evangelium , quod sequimur. Sed manet fides magni Pastoris in Ecclesia Romana , quæ NUMQUAM inventa est ERASSE , NEQUE ERRABIT IN ÆTERNUM. Magistra est enim , & Mater omnium fidelium , & disciplina veritatis. Potuitne clariùs infallibilitatem Ecclesiæ R. , imò & veritatem Evangelii quoad nos , probare ex infallibilitate Petri ? Potuitne hanc asserere nervosius ? Sciebat , S. Hieronymum l. de Script. Eccl. dixisse : *Marci Evangelium . . Petrus probavit , & Ecclesiæ legendum suâ AUCTORITATE dedit.**

Etsi ergo epistolas Lucii & Felicis supposititias esse constaret apud omnes ; etsi nullius etiam auctoritatis ; cumulatè Adversario satisfactum foret. Addam Concilia , postquam Pontifices alios , & Patres à Bellarmino allegatos vindicavero.

De Interpretatione S. Leonis M.

BELLARMINUS : Leo serm. 3. de assumptione sua ad Pontificatum : " Specialis , inquit , cura Petri à Domino suscipitur , & pro FIDE Petri propriè supplicatur , tamquam aliorum status certior sit futurus , si mens Principis victa non fuerit. In Petro ergo omnium fortitudo munitur , & Divinæ gratiæ ita ordinatur auxilium , ut FIRMITAS , quæ per Christum Petro tribuitur , per Petrum Apostolis ceteris conferatur . , Ubi Leo utrumque privilegium agnoscit. Illud primum , cùm ait : " Si mens Principis
victa

*vieta non fuerit : „ illud secundum , cum subjun-
git : ” FIRMITAS , quæ per Christum Petro tribuitur ,
per PETRUM CETERIS CONFERATUR. „ Non enim
confertur aliis firmitas , nisi veram fidem exponendo.*

*Quênellianus f. 25: Patet ex iis quæ præcedunt ,
sermonem NON esse , NISI de Privilegio primo , quod
personæ Petri , instante passione Domini , promissum
est : ” Commune erat omnibus Apostolis , inquit , pe-
riculum de tentatione formidinis , & Divinæ prote-
ctionis auxilio pariter indigebant : quoniam Diabo-
lus omnes exagitare , omnes cupiebat elidere : & ta-
men specialis à Domino Petri cura suscipitur & pro
fide Petri propriè supplicatur , tamquam aliorum sta-
tus certior sit futurus , si mens PRINCIPIS vieta non
fuerit. „ . . . Quod verò sequitur : ” in Petro ergo om-
nium fortitudo munitur , manifestè ad idem privi-
legium pertinet ; cum agatur tantum de fortitudine
omnium Apostolorum , quos post passionem confirmare
debebat Petrus. Idque manifestè patet ex sequentibus :
” Divinæ gratiæ ita ordinatur auxilium , ut firmi-
tas , quæ per Christum Petro tribuitur , per Petrum
Apostolis ceteris conferatur. „ Ubi iterum sermo non
est , nisi de firmitate , quam post passionem Petrus col-
laturus erat Apostolis ceteris ; non verò de firmitate ,
quam Petri in Pontificatu R. Successores collaturi
erant ceteris Fidelibus. Ex Launoio citato.*

*R. Falsa hæc esse , patet ex probationibus Bellar-
mini , quas vel non legit , vel studiosè dissimula-
vit : Donum hoc loco Petro impetratum ad Successo-
res pertinet. Nam Christus oravit pro Petro in utili-
tatem Ecclesiæ : Ecclesia autem semper indiget aliquo ,
à quo confirmetur , cujus fides deficere non possit.
Nec enim Diabolus petiit cribrare tantum eos , qui
tunc erat fideles , sed omnes omnino. Et infra : Con-
firmare fratres , convenit homini , ut Caput est , &*

Prin-

Princeps aliorum; & ideo transit ad Successores. Ergo sermo est non de sola firmitate Petri in fide, ut erat persona privata; sed de firmitate in fide, quam Petrus, ut Princeps Apostolorum, seu ut Pontifex, collaturus erat ceteris Apostolis; adeoque à fortiori ceteris fidelibus: ergo sermo est etiam de firmitate in fide, quam Petri in Pontificatu Successores collaturi erant successoribus Apostolorum Episcopis, quos repræsentabant Apostoli (sicut Petrus successores suos Pontifices) adeoque à fortiori ceteris fidelibus: nisi fortasse hujus temporis Episcopi & fideles confirmatione in fide non indigeant, æquè ac Apostoli & primitivæ Ecclesiæ fideles, primitias fidei habentes; aut Christus tunc Apostolis & primis fidelibus noluerit conferre omnimodam firmitatem, nisi per summum Pontificem, eam autem non nisi per seipsum conferre voluerit Episcopis & fidelibus hujus temporis.

Idem patet 2. ex ipsis verbis Leonis. Dicit Leo, specialiter à Christo supplicari pro fide Petri (*Principis*) ut aliorum status certior sit futurus: dicit, in Petro omnium fortitudinem muniri: dicit, firmitatem per Petrum Apostolis ceteris conferri: & subdit: *Tantam potentiam dedit ei, quem TOTIUS ECCLESIAE PRINCIPEM fecit.* Ergo dicit, ideo specialiter Christum rogasse pro fide Petri, ne deficeret; sed ut per illam Petrus omnium statum certioorem redderet, omnes muniret, confirmaret omnes, quia erat Princeps Apostolorum, & totius Ecclesiæ: ergo dicit, specialiter rogasse pro fide omnium Petri in R. Pontificatu successorum, ne deficeret; cum & hos fecerit *totius Ecclesiæ Principes*, & fratres confirmare jufferit in Petro, quos in Petro præsentem intuebatur, æquè

quæ ac in Ecclesia illius temporis intuebatur Ecclesiam futuram usque ad consummationem seculi.

Patet 3. ex ipsius Adversarii verbis; quibus quo magis elabi pugnat, tanto se magis implicat. *Sermo est, inquit, de firmitate (in fide) quam Petrus collaturus erat ceteris Apostolis; proinde à fortiori ceteris fidelibus. Atqui (ut etiam fatetur) sermo est de firmitate, quam Petrus collaturus erat ut Princeps Apostolorum, seu Pontifex: ergo sermo est de firmitate, quam Petri in Pontificatu successores collaturi erant ceteris fidelibus. Quod enim alicui conceditur vi officii, illius in eodem officio successoribus conceditur. Vides, ex antecedente Adversarii rectè sequi contradictorium consequentis ipsius, seu infallibilitatem Pontificis, quàm ex verbis Leonis intulit Bellarminus?*

Hinc, ni fallor, Du Pin & Reiserus silentio transierunt hoc Leonis testimonium: utpote adeò clarum, ut Junius apud Gretserum cogatur effutire; *Negatur hæc auctoritas, quia præter veritatem est.*

Auctarii loco lege Leonem ibid. serm. 2., item ep. 10. aliàs 89, & ep. 72. aliàs 47. ad Synodum Chalcedonensem apud Labbe tom. 4. col. 70: videbis luce clariùs, S. Leonem R. Pontifici infallibilitatem vindicasse.

De interpretatione S Agathonis.

BELLARMINUS: *Agatho Papa in ep. ad Constantinum Imper., quæ lecta est in VI. Synodo act. 4, & postea act. 8. ab omnibus probata: "Hæc est, inquit, VERÆ FIDEI REGULA, quam & in prosperis, & in adversis vivaciter tenuit.. Apostolica Christi Ecclesia; quæ per Dei.. gratiam à tramite Apostolica*
tra-

traditionis numquam errasse probatur, nec hereticis novitatibus depravata succubuit, quia dictum est PETRO; Simon, Simon, ecce Satanas &c. Ego autem rogavi pro TE &c. Hic Dominus.. FIDEM PETRI NON DEFECTURAM PROMISIT, & CONFIRMARE eum FRATRES suos admonuit; quod Apostolicos PONTIFICES, meæ exiguitatis prædecessores, confidenter fecisse SEMPER, cunctis est agnitum. „ Labbe tom. 6. col. 636.

Quênellianus f. 26: Eruere debuisset Bellarminus: summus Pontifex, cum totam Ecclesiam docet, in his quæ ad fidem pertinent, nullo casu errare potest.

R. Non debuit Bellarminus eruere, quod ultro in omnium oculos se ingerit: cum affirmet Agatho, doctrinam suam esse *veræ fidei regulam* ob promissionem Christi de fide Petri non defectura (quam proinde promissionem sibi etiam, & Pontificibus ceteris Petri Successoribus à Christo factam intelligit) & ob præceptum *confirmandi Fratres*, seu omnes fideles, quod disertè in Petro etiam Successoribus docet impositum; nec conferatur in fide firmitas, nisi *veram fidem* exponendo, ut notavit Bellarminus. Vultne Quênellianus, ut cum tædio Lectoris identidem propositionem suam Bellarminus repetat; quod ipse in Statera sua factitat satis pueriliter?

Argutatur. Dicit Agatho, quod *” Apostolica Christi Ecclesia numquam errasse probetur. At sequiturne: ergo numquam errare potuit, aut poterit? Dum hæc scribebat Agatho, Ecclesiæ Lugdunensis & Vienneſis in Gallia numquam errasse probabantur. Indène concludes: ergo nec potuerunt, nec poterunt numquam errare? Ex Launoio & Du Pin locis citatis: præceſſerat Nilus Schismaticus apud Bell. c. 11. dicens, Agathonem de præteritis temporibus esse*

esse loquutum, quòd in illis Rom. Ecclesia non erraverit; non de futuris, quòd eam umquam errare sit impossibile.

R. 1. Parergon objicit. An Ecclesiæ Apostolicæ infallibilitatem ex verbis Agathonis concludit Bellarminus? Minimè. An de ea hic agit saltem? Ne hoc quidem; sed tantum postea c. 4. Quid ergo concludit? Juxta Agathonem Definitiones Pontificum esse *veræ fidei regulas*, nec errare posse, quia Petri & Successorum fidem non defecturam promisit Christus, quia Petro & Successoribus præcepit confirmare omnes omnium temporum fideles: Et rectè, ut jam ostendi.

R. 2. Etsi Ecclesiæ Apostolicæ infallibilitatem ex verbis Agathonis conclusisset Bellarminus, conclusisset optimè, imò cum ipso Agathone. *Numquam errasse probatur*, inquit Agatho, *sed.. IL- LIBATA FINE TENUS PERMANET, SECUNDUM IPSIUS DOMINI.. POLLICITATIONEM.. Discipulorum Principi: " Petre, Petre.. pro te rogavi, ut non deficiat fides tua.. Confirma fratres tuos,,.. Qui fidem Petri non defecturam promisit, confirmare eum fratres suos admonuit.* Ubi apertè ex promissione Petro facta colligit infallibilitatem Apostolicæ Ecclesiæ; quia nempe infallibili confirmatione Petri, sponsore Christo, semper in fide firma consistet. Quidquamne hujusmodi de ulla alia Ecclesia reperiet Adversarius?

R. 3. Quamvis ex τῷ *numquam errasse probatur*, Ecclesiæ Apostolicæ infallibilitatem Bellarminus intulisset, rectè intulisset: non quidem ex verbis istis à contextu avulsis; sed quatenus apud Agathonem respiciunt promissionem Christi. Si enim numquam errasse probetur ob promissionem Christi nullo tempore circumscriptam; evi-
denter

denter sequitur, ut non magis umquam errare potuerit, aut deinceps possit, quàm potuerit, aut deinceps possit Christi promissio esse falsa.

R. 4. Contendit Adversarius illud; *numquam errasse probatur*, tantùm intelligendum præcisè & secundum se: contendit ergo, Agathonem reliquisse Monothelitis integrum, ut secum responderent: *Sequiturne; numquam errasse probatur: ergo numquam errare potuit, aut poterit? Aut jam non errat?* Ergo Monothelitis favet, impugnat Agathonem, ipsamque VI. Synodum, quæ, ut notat Bellarm., act. 8. Agathonis epistolam probavit universa. Monothelitis & Quênelliano hoc effugium interclusit Agatho, dum, quòd Ecclesia Apostolica numquam erraverit, derivavit ex promissione Divina.

Nequaquam, inquit, *sequitur: "Apostolica Christi Ecclesia numquam errasse probatur:,, ergo Apostolica Christi Ecclesiæ Episcopus, seu Pontifex, numquam errasse probatur. Aliud est enim Apostolica Christi Ecclesia, aliud, Apostolica Christi Ecclesiæ Episcopus, seu Pontifex.* Launoïus & Du Pin ibid.

R. 1. A primo parergo ad secundum fugit. Siccine hìc argumentatur, aut Apostolicam Ecclesiam esse ipsius Episcopum dicit Bellarminus? Quid igitur sibi vult Quênellianus?

R. 2. Imò optimè sequitur, & à fortiori quidem, si ideo numquam errasse probetur, sed ilibata fine tenus permanet Ecclesia Apostolica, quia Dominus fidem Apostolicæ Ecclesiæ Episcopi, seu Pontificis, non defecturam promisit, ut difertè docet Agatho, & tota VI. Synodus. *Propter quod unumquodque tale, & ipsum magis, seu à fortiori, tale.* An distinctio Ecclesiæ Apostolicæ à Pontifice hanc consequentiam impedit?

pedit ? Jam ergo nullum valet argumentum à fortiori ; quotiescumque in eo terminus *inferens* distinguitur à termino *illato*. O Patronum Protestantium è Facultate Artium !

R. 3. Nec tantum id sequitur ex verbis Agathonis : sed ab ipso Agathone infallibilitas Ecclesiæ Apostolicæ , tamquam ex causa , deducitur ex infallibilitate Pontificis ; ut jamjam evici.

Nonne eodem parergo uti potuissent Monothelitæ , & Agathonem , sextamque Synodum eludere ?

Quid ? Quòd paulò antè dicat Agatho : PETRI ANNITENTE PRÆSIDIO, *hæc Apostolica ejus Ecclesia numquam à via veritatis in qualibet erroris parte deflexa est : cujus auctoritatem , UTPOTE APOSTOLORUM OMNIUM PRINCIPIS , semper omnis catholica Christi Ecclesia , & universales Synodi fideliter amplectentes , in cunctis secutæ sunt , omnesque venerabiles Patres Apostolicam ejus doctrinam amplexi , per quam & probatissima Ecclesiæ Christi luminaria claruerunt : & SS. quidem Doctores orthodoxi venerati atque secuti sunt ; Hæretici autem falsis criminationibus ac derogationum odiis insecuti. Hæc est Apostolorum Christi viva traditio , quam ubique ejus tenet Ecclesia &c.* An satis clarè Ecclesiæ Rom., imò & totius Ecclesiæ Catholicæ in fide firmitatem petit à præsidio & auctoritate Apostolicæ Ecclesiæ Episcopi , seu Pontificis ? An satis solidè ex infallibilitate Ecclesiæ Apostolicæ, infallibilitatem Pontificis demonstrat , tamquam ex effectu causam ? An satis luculentè Pontificis infallibilitatem extollit ; acriter satis illius oppugnatores perstringit ? An nondum etiam ?

Audiat in Suggestione Synodica : *Catholica atque Apostolica veræ nostræ fidei splendidissimum in*
omnium

*omnium mentibus emicet lumen , quod. PER.. APO-
STOLICOS SUCCESSORES GRADATIM USQUE AD
NOSTRAM PARVITATEM Dei opitulatione SERVA-
TUM est , nullâ hæretici erroris terra caligine tenebra-
tum, nec falsitatis nebulis confædatum. Ibid col. 680.
Huic Suggestioni subscripsit Concilium Rom. 125.
Episcoporum col. 692, tota VI. Synodus applausit
à col. 719. Denique jamjam dixit: *Salvator om-
nium , cujus fides est , qui fidem Petri non defecturam
promisit , CONFIRMARE eum fratres suos admonuit;
quod Apostolicos Pontifices , meæ exiguitatis præde-
cessores , confidenter fecisse SEMPER , cunctis est co-
gnitum. Ergo Agatho & VI. Synodus , Aposto-
licæ Ecclesiæ Episcopo , seu Pontifici , tribuunt
conservationem fidei, & confirmationem Eccle-
siæ in fide: quanto magis, quòd in ea conservanda
& confirmanda numquam ipse errasse probetur?**

*Urget. De Pontifice id non dixit Agatho , quia
non ignorabat , Honorium , è suis prædecessoribus u-
num, errasse probari in suis ad Sergium litteris, quas
Synodus VI. , ad quam scribebat Agatho , damnavit.
Launoïus , Du Pin citati : ante hos Nilus Schis-
maticus l. de primatu , Magdeburgenses centur.
7. c. 10. , Brentius &c.*

*Notat Bellarm. c. 11. non ad VI. Synodum (ut
ait Adversarius) sed ad Imperatorem scriptas esse
Agathonis epistolas.*

*R 1. Bellarminus c. 11. probat, acta VI. Synodi
hïc fuisse corrupta (ut corrupta fuisse demonstrat
acta III. , IV. , V. , VII. Synodorum :) probat, Ho-
norii litteras esse catholicas , tum ex ipsis ea-
rum verbis , tum ex S. Maximo qui tempore Ho-
norii vixit , & contra Pyrrhum Hæreticum , Ser-
giu successeorem, earum orthodoxiam egregiè de-*

fendit : item ex Joanne IV. , Agathone , totoque adeò Concilio Rom. ante VI. Synodum , ex ipsa VI. Synodo , Martino I. & Concilio Rom. frequentissimo , Nicolao I. , ex Historicis latinis ferè omnibus , & Græcis quos profert.

R. 2. Bellarminus ibid. ostendit , etsi acta VI. Synodi essent integra , inde tantum probari , existimasse Patres , Papam errare posse ut hominem privatum : id enim esse , de quo accusatur Honorius , quòd privatis litteris hæresim foverit. Cur nihil ex his , aliisque attigit Quênellianus ? Cur à f. 89. usque ad 92. describit objectiones Bellarmini ; responsiones tacet ? Cur tantum inferre audet , censuisse Patres , Papam posse errare in fide ; non addito , cum *totam Ecclesiam* docet ? Hoccine est impugnare Bellarmini propositionem ? An magno molimine nugas agere ?

R. 3. Principium petit , dum ex eo , quòd errasse probetur Pontifex (quod Bellarminus ostendit esse falsum) concludit , Agathonem non dixisse contrarium ; id quod eum dixisse , imò ex perpetua Pontificum confirmatione firmitatem Apostolicæ Ecclesiæ derivasse , ipse met negare non potest.

R. 4. Inverto argumentum. Apertissime de Pontifice id dixit Agatho , & sæpe dixit ; & plus dixit (subscribente Concilio Rom. , plaudente VI. Synodo) ut probavi ; & dixit damnans Monothelitas , quorum hæresim docuisse Honorium , vult Quênellianus ; dixit , necdum 50. annis defuncto Honorio : ergo nec in fide erravit Honorius , nec Honorii litteras damnavit VI. Synodus : nisi velit , impudentem ac stultum impostorem fuisse S. Agathonem cum Concilio Rom. ; errasse se-cumque pugnavisse VI. Synodum exclamando, Pe-
trum

trum per Agathonem locutum ; fatuos fuisse Monothelitas , qui nec publicam imposturam Agathonis ac R. Concilii , nec contradictionem VI. Synodi viderint , aut vim dissimularint damnati. Si annis abhinc 50. Pontifex aliquis Jansenianam hæresim scriptis litteris fuisset professus ; aude-
retne Innocentius XIII. cum Concilio extollere perpetuam Romanorum Pontificum fidem, tamquam omnibus cognitam ; & ab eorum perpetua confirmatione petere in fide firmitatem Ecclesiæ Apostolicæ , imò & universalis ? An, si id fieret, tacerent Janseniani ?

Pergit Adversarius f. 27. *Quod promisit Christus PETRO : Ego rogavi pro te , ut non deficiat fides TUA , Apostolica Ecclesiæ applicat Agatho , quasi ei promiserit Christus , fidem ipsius non defecturam. Sed HINC SI QUID POSSIT CONFICI , nil iterum conficietur , nisi pro fide non defectura Apostolica Ecclesiæ , non verò Summi Pontificis.*

R. Cum Bellarmino supra : applicat Apostolicæ Ecclesiæ ; sed tantum mediatè , & per Petrum Pontificem , cui soli hic immediatè infallibilitatis promissio facta est , soli Ecclesiam Apostolicam in fide confirmandi præceptum impostum. Patet ex verbis Christi f. 30 , Agathonis f. 46., ipsius Adversarii. *Aliud est , inquit , Apostolica Ecclesia , aliud Apostolicæ Ecclesiæ Episcopus , seu Pontifex.* Ergo quod promisit Christus Petro : *SIMON , SIMON .. rogavi pro TE , ut non deficiat fides TUA : & TU aliquando CONVERSUS confirma fratres tuos ,* nequit applicari Ecclesiæ Apostolicæ , nisi per Petrum. Ergo iterum tecum pugnat , & Agathonem promissionem Christi immediatè applicare vult , cui sic applicari non potest.

Per hinc si quid possit confici, auctoritatem Agathonis in interpretandis Christi verbis in dubium vocat. Fatetur enim, juxta Agathonem promississe Christum, fidem Apostolicæ Ecclesiæ non defecturam: & tamen addit; hinc si quid possit confici, nil conficietur, nisi pro fide non defecturæ Apostolicæ Ecclesiæ. Cùmque f. 35. eandem interpretationem iterum tribuat Agathonem, Petro Damiani serm. 23., Gregorio VII. l. 8. ep. 1., Cardinali Vitriaco c. 75. Orient. histor., S. Thomæ in exposit. Symboli, Pio II. ep. 396.; ergo jam de horum omnium interpretatione dubitat: vel, si hanc admittat, de Christi promissione.

Potest, inquit, deficere fides Summi Pontificis, etiamsi non deficiat fides Ecclesiæ Apostolicæ.

R. Rursus impugnatur Agathonem, & VI. Synodum: cùm ex fide Petri, juxta promissionem Christi non defectura in successoribus Pontificibus, & præcepto confirmandi Ecclesiam, probent Ecclesiæ fidem deficere non posse. Adde quòd, si deficere possit fides Summi Pontificis, non deficiente fide Ecclesiæ, jam Ecclesia fide suâ non defecturâ confirmare debeat Petrum & Successores; non Petrus & Successores Ecclesiam; iterum contra aperta verba Christi, & Agathonis ac VI. Synodi interpretationem. Sin minus: nequit profectò deficere fides Summi Pontificis, quin, deficiente firmamento suo, deficiat fides Ecclesiæ.

Prosequitur. Dicit Agatho, quòd Christus Petrum admonuerit, fratres suos confirmare: „ & addit; quod Apostolicos Pontifices, meæ exiguitatis prædecessores, fecisse SEMPER, cunctis est agnitum. Sed certum est, hæc verba Agathonis commodè accipienda esse: nam cunctis erat agnitum, quòd Pontifices,

fices, ipsius prædecessores, NON SEMPER fratres suos confirmassent; nempe Liberius & Honorius. Ita Launoïus, Du Pin, & ante hos Nilus apud Bel-larm. c. 11.

R. Fatetur Agathonem dicere, quòd ex præcepto Christi semper Ecclesiam universalem confirmarint prædecessores sui Pontifices: addere debebat, *confidenter*, ob promissionem Petro factam, fore ut in Ecclesia confirmanda *non deficiat fides ejus*. Acceptio *commoda* Nili 1. contradicit (ne dicam publicum mendacium impingit) Agathonì & VI. Synodo. 2. Agathonem cavillatorem facit. 3. Monothelitis favet. 4. Christi præceptum reddit impossibile. 5. Promissionem restringit. 6. irritat. Probo singula.

1. Non obstante facto Liberii, & Honorii adhuc recenti, dicit Agatho probante VI. Synodo: *Pontifices fratres suos confirmasse SEMPER, cunctis est agnitum*: Quênellianus ob factum Liberii & Honorii dicit: *NON confirmasse SEMPER, CUNCTIS erat agnitum*.

2. Nonne cavillator fuit Agatho, si ex fide non defectura & confirmatione Pontificum, tantum *commode* accepta, intulerit infallibilitatem Ecclesiæ Ap. non tantum *commode*, sed absolute, & omni omnino tempore, ac *sine tenus*? Atqui hanc manifestè intulit: ergo.

3. Nonne Agathonì objicere potuissent Monothelitæ cum Adversario, ipsum-met tantum *commode* accipere fidem non defecturam & confirmationem Pontificum: adeoque ineptè inferre infallibilitatem Ecclesiæ Ap. absolutam *sine tenus*? Proinde & Pontificem, & Apostolicam Ecclesiam in eo errare; adeoque & errare posse dam-nando Monothelitas: errasse etiam VI. Synodum,

probando argumentationem Agathonis ex verbis Christi: adeoque etiam errare posse, ex aliis Scripturis adversus Monothelitas argumentando, eoque damnando. Quid respondisset Agatho? Quid Apostolica Ecclesia? Quid VI. Synodus; si, ut vult Quênellianus, id ex vero potuissent objicere? Et fecissent sanè, si potuissent, homines salutari.

4. Christus præceptum fide sua non defectura confirmandi Ecclesiam, dedit Petro & Successoribus omnibus; non commodè, sed absolutè: nam & Ecclesia fideles omnium absolutè temporum comprehendit; &, ut rectè Bellarm., semper absolutè indiget aliquo à quo confirmari possit: Diabolus enim petit cribrare fideles absolutè omnes. *Atqui*, inquiebam Past. Boni p. 1. f. 56. *istud præceptum esset impossibile, si Petrus, aut ullus Petri Successor in definitionibus suis posset falli, & Ecclesia falli non posset: impossibile enim est, ut Pontifex fallibilis confirmet Ecclesiam infallibilem:* (ad quæ hæsit ille pilce mutior:) ergo præceptum istud juxta Adversarium est, & manet impossibile.

5. Ne itaque sit impossibile, requiritur infallibilitas: ergo sicut omnibus absolutè Pontificibus in Petro datum est præceptum confirmandi Ecclesiam; ita absolutè omnibus in Petro promissa infallibilitas: ergo promissionem Christi restringit Adversarius.

6. Si non sit promissa infallibilitas vel uni Pontifici; nulli Pontifici, vi officii confirmandi Ecclesiam, est promissa. Quod enim vi officii alicui promittitur, absolutè omnibus in officio successoribus promittitur; præsertim si ad officium rite obeundum sit omnino necessarium: vel si non

non absolute omnibus ; nulli. Ergo Quenellianus acceptione sua commodam promissionem Christi, de fide Petri Pontificis non defectura, irritat.

Ideone Launojus & Du Pin ex Agathonis textu refecuerunt τὸ SEMPER ?

Ad cramben recoctam de *Honorio*, respondi paulo ante ; responsio confirmatur ex jam dictis.

S. Liberium ne ipse quidem dicit Adversarius quidquam docuisse falsi ; multo minus id credendum propoluisse toti Ecclesiae. Et, ut diceret, invictè refutaretur à Bellarmino c. 9. ; ubi notat, nec ipsos Magdeburgenses centur. 4. c. 10. id affirmare aulos cum Heshusio. Ergo iterum extra oleas vagatur, dum Liberium objicit : maxime cum ea proferat, ad quae Bellarminus respondit ; quod dissimulare, vel culpandae ignorantiae est, vel malae fidei, & causae desperatae indicium.

Postremo, inquit f. 28., ex eo quod Pontifices fratres suos confirmant, minime sequitur quod infallibiles sint. Nam & de aliis omnibus Episcopis dici potest, quod confirmant fideles : neque tamen propterea sequitur esse infallibiles. Sibrand. contra Bell.

R. Ostendi, Agathonem Pontificis infallibilitatem ex hoc Christi praeepto concludere, nec semel, nec obscure : ergo Agathonem inconsequentiae arguit, ac VI. Synodum Agathoni plaudentem carpit. Ostendi, bene concludere, & hic, & in Pastore Bono : cur factus est Harpocrates ?

An particulares Episcopi confirmare iussi sunt totam Ecclesiam ? An Ecclesiae particulares illibatae sine tenus permanent, secundum ipsius Domini PROMISSIONEM omnibus suis Episcopis factam ? An singulorum Episcoporum fidem Dominus non defecturam promisit ? An singulos Episcopos semper confirmasse fideles, cunctis est agnitus ?

Con-

Confirmant quidem saepe Episcopi fideles : sed , ut confirment , seu ne errent & in errorem inducant , prius confirmandi sunt à Petro in suis Successoribus ; utpote & ipsi *fratres* Petri. Si Episcopi nolint confirmari à Petro in suis Successoribus ; non debent , nec possunt eos sequi suæ Ecclesiæ ; sed Pastorem Pastorum , Episcopum Episcoporum , qui & Episcopos , & omnes fideles confirmare iussus est ; adeoque & Episcopi & fideles ipsius confirmationem sequi. Ergo etsi errarent Episcopi , non idcirco errarent eorum Ecclesiæ. At Ecclesia , seu Romana , seu Universalis , semper debet sequi suum confirmatorem & Episcopum ; cum hunc sequi iussa sit , nec alium habeat à quo confirmari possit : ergo si hic erraret , erraret ipsa contra promissionem Christi. Ergo licet ex eo , quòd Episcopi confirment fideles , non sequatur esse infallibiles ; tamen ex eo , quòd Pontifices fratres suos omnes , seu totam Ecclesiam confirment , omnino sequitur , quòd infallibiles sint : ergo rectè id inde conclusit Agatho , probante VI. Synodo , & ex Agathone Bellarminus.

De interpretatione S. Nicolai I.

BELLARMINUS : Nicolaus I in ep. 8. ad Michaelem " Privilegia , inquit , istius Sedis perpetua sunt , divinitus radicata atque plantata : impingi possunt , transferri non possunt : trahi possunt , evelli non possunt. Quæ ante imperium vestrum fuerunt , permanent , Deo gratias , hætenus illibata , manebuntque post vos : & quousque Christianum nomen predicatum fuerit , illa subsistere non cessabunt. " Et infra ostendens , unde tam liberè ejusmodi predicaret , ait : " Nam & inter cetera is , PER QUEM NOBIS pra-

Præcipue ista sunt privilegia collata, Tu aliquando conversus, audivit à Domino, Confirma fratres tuos., Labbe tom. 8. col. 314., & 315.

Quênellianus f. 29., & 30. Nicolaus I. nullo modo agit de infallibilitate Sedis Apostolicæ, nedum Pontificis. Propterea non citat hæc verba: "Rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua, quæ citare debuisset, si fuisset ei propositum probare Sedis Apostolicæ infallibilitatem; sed tantum hæc: "Tu aliquando conversus confirma fratres tuos., Non aliud ergo sibi privilegium hîc vindicavit, quàm quòd tamquam vindex Canonum laborare deberet, ut Ignatium Patriarcham restitueret. Ex Launoio & Dupin cit.

R. Quàm ineptè privilegia Sedis Apostolicæ condistinguat à privilegiis Pontificis, patet ex verbis Nicolai I., qui privilegia eadem, quæ prius dicit collata Sedi, mox dicit sibi collata per Petrum: imò id affirmat Quênellianus ipse, secum pugnans: ait enim, Nicolaum idem privilegium, quod vindicat Sedi Apostolicæ, sibi vindicare. Adde quòd Nicolaus, cum paulò antè retulisset lapsum Marcellini Pontificis, addat ipsi dictum à Concilio (Sinueslano:) Tuo ore judica causam tuam, non nostro iudicio.. Prima Sedes non iudicabitur à quoquam. Quid hîc per primam Sedem intelligere potuit Concilium, quid Nicolaus, nisi Pontificem? Clarè cavillum occupavit, cum se explicans mox subiecit: Neque PRÆSUL SUMMUS à quoquam iudicabitur col. 307.

Unde probat, quòd Nicolaus citare debuisset hæc verba: Rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua, si fuisset ei propositum probare Sedis Apostolicæ infallibilitatem? Certè in his verbis, Confir-
ma

ma fratres tuos, Petro dictis, Pontificis infallibilitatem contineri, antea ostendit Bellarminus: ostendi & ego jamjam.

Unde probat, quòd Nicolaus, quia sibi vindicavit privilegium restituendi Ignatium, *non aliud* sibi privilegium vindicarit? Imò *Privilegia*, inquit Nicolaus: Quênellista; *non aliud privilegium, quàm unicum.*

Privilegia Sedi Apostolicæ, & juxta Nicolaum per Petrum collata Pontifici, duo sunt, duabus Petri clavibus significata. Alterum infallibilitatis; alterum supremæ jurisdictionis. Utrumque ad *confirmandos fratres* tum in fide adversus hæresim Iconoclastarum, tum in charitate adversus schisma Photii, qui sua è Sede deturbarat Ignatium, sibi in Petro collatum his verbis; *Confirma fratres tuos*, vindicat Nicolaus. Secundum hîc non negat Adversarius; probo primum.

1. Ex verbis præcedentibus col. 307, 308, 313, 314: *Ecclesia Romana Magistra est omnium Ecclesiarum.. SS Patres apud Chalcedonem.. Dioscorum.. idcirco potissimum.. damnaverunt, quia in contumacia permanens erga primæ Sedis Romanæ PRIVILEGIUM, resipiscere à suis superstitionibus, ut servaretur à prima Sede Apostolica, noluit.. Non ergo dicatis, non eguisse vos in causa pietatis (ad expugnandos Hæreticos, ut antè dicit col. 312.) Romana Ecclesia, quæ collecta Concilii sua auctoritate FIRMAT, sua moderatione custodit. Unde quædam eorum, quia consensum ROMANI PONTIFICIS non habuerunt, valetudinem perdiderunt. Quomodo ergo non egeat quælibet Synodus Romanæ Sedis, quando in Ephesino latrocinio CUNCTIS Præsulibus, & ipsis quoque Patriarchis prolabantibus, nisi magnus LEO.. os aperiens, totum orbem.. concuteret, & ad pietatem*
com-

commoveret , RELIGIO CATHOLICA PENITUS CORRUISSET.. *Si nos non audieritis , restat ut sitis apud nos NECESSARIO , quales D. N. J. C. hos haberi praecepit , qui Ecclesiam Dei audire contempserint : praesertim cum Ecclesiae Romanae privilegia , Christi ore IN B. PETRO FIRMATA , .. antiquitus observata , & à SS. universalibus Synodis celebrata , atque à cuncta Ecclesia jugiter venerata , nullatenus possint minui. Ergo , dum addit : IS , PER QUEM NOBIS praecipue ista sunt privilegia collata , Tu aliquando conversus , audivit à Domino , CONFIRMA FRATRES TUOS ; non unicum sibi vindicat supremæ Jurisdictionis , sed etiam infallibilitatis ; & privilegium infallibilitatis Ecclesiae Romanae , imò universalis , petit ex privilegio infallibilitatis Petri in Successoribus eam confirmantis. Ibidem: Nicæna Synodus.. omnia huic noverat Domini sermone concessa. Si omnia; ergo defuit nihil , quod non illi concesserit : ergo nec defuit infallibilitas , quæ magnum aliquid , imò maximum est.*

2. Ex subsequentibus col. 317. *Suscepit ergo (per B. Petrum) ac continet in se Romana Ecclesia , quod Deus universalem Ecclesiam suscipere , ac continere praecepit , .. ut apud se PETRUS , quod sibi specialiter ostensum atque praeceptum est , exhibeat , sicque demum , quod in generali Ecclesia facilius credendum sit , innuat. Et col. 319. Quoniam cum secundum Canones , ubi est major auctoritas , judicium inferiorum sit deferendum , ad dissolvendum scilicet , vel ad roborandum (seu confirmandum ;) patet profecto , Sedis Apostolicæ , cujus auctoritate major non est , judicium à nemine fore retractandum ; neque cuiquam de ejus liceat judicare judicio. Quod cum probasset verbis S. Bonifacii , subdit : GELASIUS ..*
” nobis , inquit , opponunt Canones , .. contra quos hoc

hoc ipso venire se produnt, quòd primæ Sedi sana re-
 Etæque suadenti parère fugiunt. Ipsi sunt Canones,
 qui appellationes totius Ecclesiæ ad hujus Sedis exa-
 men voluere deferri; ab ipsa verò NUSQUAM PROR-
 SUS appellari debere sanxerunt; ac per hoc illam de
 TOTA ECCLESIA judicare, ipsam ad nullius com-
 meare judicium. Col. 324. Sedis illius PONTIFICI
 consensus est adhibendus.. Clementia vestra evidenter
 advertit, numquam quovis penitus humano consilio
 elevare se quemquam posse contra illius PRIVILE-
 GIUM, vel CONFESSIIONEM, quem Christi vox præ-
 tulit universis.

Ep. 7. ad eundem Mich. Ne quorumlibet suasio-
 nibus .. à Capite (id est à prima Sede) dissentiat, vel
 ab ejus Ecclesiæ charitate ac unitate dividamini,
 cui ille præfuit, QUEM VOX CHRISTI PRÆTULIT
 UNIVERSIS.. In universalibus Synodis quid ratum,
 vel quid prorsus acceptum, nisi quod Sedes B. Petri
 probavit (ut ipsi scitis) habetur? Sicut è contrario,
 quod ipsa SOLA reprobavit, hoc SOLUMMODO con-
 sistat hætenus reprobatum. Col. 291.

Ep. 9. ad eundem: Cùm vices illius .. gerimus,
 cui specialiter à Deo dicitur; PASCE OVES MEAS;
 & rursus; ET TU ALIQUANDO CONVERSUS CON-
 FIRMA FRATRES TUOS; non potuimus dissimulare,
 non potuimus negligere, quominus visitaremus oves
 dispersas & dissipatas, vel quominus CONFIRMA-
 REMUS IN FIDE ET BONIS MORIBUS fratres no-
 stros, & proximos.. Quia inter cetera... maximè
 eandem Ecclesiam AB ICONOMACHIS.. asserebant
 VEXARI, CHRISTUMQUE per singula conventicula
 BLASPHEMARI.. In Synodis prisco tempore collectis..
 Apostolicæ Sedis scripta.., ut omnibus, qui erant in
 domo Dei, lucerent, in propatulo ponebantur; &
 ut, si qua turpitudine vel macula in FIDEI PULCHRI-
 tudine à quolibet tentaretur induci, facile pates-

ceret ; ac si specula in omnibus habebantur , & quasi quædam RECTITUDINIS FORMULA , qua imprimi ceteri possent , posita colebantur . . Epistola S. Leonis Papæ adeo apud omnes orientales Episcopos extitit venerabilis , ut hanc COLUMNAM ORTHODOXIÆ vocarent ... Falsata in Epistola nostra loca . . Siquidem cum nos inter alia commemorassemus , quod multoties conventus factus fuerit SS. Patrum , à quibus deliberatum ac observatum extitit , qualiter absque Rom. Sedis , ROMANIQUE PONTIFICIS CONSENSU nullius insurgentis deliberationis terminus daretur ; . . vos erasistis ABSQUE , & interposuistis CUM ; significare scilicet attentantes : " Deliberatum fuerat à SS. Patribus , ut CUM Sedis Apostolicæ , & Ecclesiæ vestræ consensu omnis rei finis debeat omnino proferri : , cum hoc fieri semper nulla ratione valeat , nullo prorsus exemplo gestum patescat ; præsertim cum hæc Apostolica SEMPER Sedes in sana doctrina perstiterit. Col. 329, 330, 331, 332.

Ep. 6. ad Photium : Quæ à sanctis Pontificibus primæ Sedis Romanæ Ecclesiæ sunt instituta ; cujus auctoritate atque sanctione omnes Synodi & sancta Concilia ROBORANTUR , & stabilitatem sumunt. Col. 285.

Quod ep. 9. dixit : Cum vices illius gerimus , cui specialiter à Deo dicitur ; Pasce oves meas ; & rursus ; ET TU ALIQUANDO CONVERSUS CONFIRMA FRATRES TUOS ; non potuimus dissimulare , non potuimus negligere , quominus visitaremus oves dispersas & dissipatas , vel quominus CONFIRMAREMUS IN FIDE ET BONIS MORIBUS FRATRES NOSTROS &c ; totidem iisdemque verbis dixerat ep. 1. ad universos Catholicos col. 269, & repetit ep. 10. ad Clerum col. 352.

Quæro nunc , an non aliud sibi privilegium vindicet

vindicavit Nicolaus , quàm assertoris Canonum , ut Ignatium restitueret ? Quæro , an potuerit clariùs , aut distinctiùs sibi vindicare privilegium *confirmandi Ecclesiam in fide ac bonis moribus*; adeòque infallibilitatis , ut probavit Bellarminus ? Quæro , an illud non sibi vindicaverit , imò probavit ex Scriptura , (*confirma fratres tuos*) etiam quater : item ex Conciliis, Canonibus, ac Patribus?

Jactet nunc Launoïus : *Ratum ergo fixumque esse, quòd Bellarminus Nicolao Papæ imponat.* Certè ipse imponit Bellarmino , dum ait ; *Luca locum integrum à Nicolao laudatum Bellarminus objicit: cùm tantùm ex Nicolao objiciat Bellarminus hanc loci illius partem, Confirma fratres tuos; non hanc : Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua : quamquam & hanc per rō inter cetera satis indicavit Nicolaus.*

De interpretatione S. Leonis IX.

BELLARMINUS : *Leo IX. ep. ad Petrum Antiochenum.* " Nimirum , inquit , SOLUS est (Petrus) pro quo , ne deficeret ejus fides , Dominus & Salvator asserit se rogasse , dicens : ROGAVI PRO TE &C. *Quæ venerabilis & efficax oratio obtinuit, quòd hactenus fides Petri non defecit, nec defectura creditur in throno illius.* Labbe tom. 9. col. 975.

Quênellianus f. 30. *Apertè de fide Petri non defectura in throno illius, hoc est in Sede Apostolica, agit Leo IX: proinde nil inde confici potest pro infallibilitate summi Pontificis.* Plumam hanc etiam furata est Cornicula nostra à Launoïo & Du Pin cit.

R. 1. Atqui fides deficeret in Throno Petri , si Pontifex , qui solus Petri Thronum occupat , deficeret à fide : ergo hìc Leo manifestè asserit infallibilitatem Pontificis, R. 2.

R. 2. Leone teste , Christus hîc asserit , se rogasse pro infallibilitate *solius* Petri ; utique quatenus Petrus *solus* erat futurus summus Pontifex (nam reliqua ceteris Apostolis cum Petro fuere communia :) ergo dum subjicit , Christi orationem obtinuisse infallibilitatem in Throno Petri , non distinguit infallibilitatem in Throno Petri ab infallibilitate Petri , & successorum Pontificum in Petri Throno sedentium (ut distinguit Adversarius :) adeoque Pontificis infallibilitatem ex Christi oratione probat.

R. 3. Etsi Leo infallibilitatem Petri ut Pontificis , & Successorum , ab infallibilitate in Throno Petri distingueret : hanc certè ab illa derivaret : ergo hanc affirmando , fortiùs affirmaret illam : *Propter quod unumquodque tale , & ipsum magis , seu à fortiori , tale.*

Pergit : Neque de Throno Petri , seu de Sede Apostolica , omnino asserit Leo , quòd in ea fides defectura non sit : sed non defectura , inquit , CREDITUR.

R. 1. Disertis verbis secum ipse pugnat. Nam mox f. 35. subdit : Christum orasse , ut Sedes Petri , seu APOSTOLICA SEDES , à fide numquam deficeret , intelligit Leo IX. ep. 5. ad Petr. Antiochen. Ergo tò creditur non intelligit Leo de fide , aut opinione humana ; sed de fide Divina : adeoque omnino asserit , quòd in ea fides non sit defectura Ne deficeret , inquit , fides eius (Petri) Dominus.. AS-SERIT se rogasse , Dicens : rogavi pro te &c. Quae efficax oratio obtinuit , quòd hactenus fides Petri.. non defectura CREDITUR. An , quod ob dictum Dei asserentis , atque orationem Domini efficacem creditur ; humana persuasione , an fide Divina creditur ? An Christi oratio efficax id tantum obtinuit , ut Petri in Successoribus fides non deficeret usque

que ad Leonem IX. seculo XI; postea verò non defectura quidem crederetur; sed persuasione tantum humanâ, imò falsâ, ut vult Quênellianus? Cur ergo dixit; *Rogavi, ut non deficiat fides tua*, absque meta aut tempore; si defecturam, serò quidem, omnino tamen defecturam videbat? Si id tantum rogarat efficaciter, id tantum obtinuerat à Patre, ut non deficeret Petri fides usque ad an. 1050.?

Si de mente Leonis obstinatè dubitet, attendat præcedentia & consequentia. *Ab Apostolica tua Sede nostram Apostolicam Sedem consulendo, perpendimus tuam dilectionem nolle deviare à DOMINICO, & OMNIUM SS. PATRUM concordî decreto, quo inviolabiliter cunctis in toto orbe terrarum Ecclesiis, S. Romana & Apostolica Sedes Caput præponitur, ad quam majores & difficiliore causa omnium Ecclesiarum definienda referantur. Quæ causæ majores sunt causis fidei? Aut hæ quæ definiiri possunt judicio errori obnoxio? Sic OMNIA CONCILIA, sic leges humana promulgant: sic ipse .. Dominus dominantium confirmat; quatenus ibi principalis dignitatis, & totius Ecclesiastica disciplina venerabilis apex præfulgeat, & præcellat, ubi ipse vertex atque cardo Apostolorum PETRUS .. resurrectionem expectat. Nimirum SOLUS est ILLE, pro quo ne deficeret ejus fides, Dominus .. asserit se rogasse, dicens: Simon, Simon .. rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos: Quæ .. efficax oratio obtinuit, quòd hætenus fides Petri non defecit, nec defectura creditur in throno illius usque IN SECULUM SEculi: sed CONFIRMABIT (Petrus utique in suis Successoribus) corda fratrum, variis concutienda FIDEI periculationibus, sicut usque nunc confirmare non cessavit.*

Non

Non dicit; confirmaturus *creditur* opinione à verò aliena; sed omnino asserit, *confirmabit*; & asserit ob auctoritatem Dei loquentis, atque efficacem illius orationem: ergo etiam omnino asserit, fidem Petri non defecturam in Successoribus; imò asserit id *credi* fide Divina.

Ep. 4. ad Petrum & Joannem: *Vos non lateat, non debere præter scientiam (sententiam) ROMANI PONTIFICIS universale Concilium celebrari.. Quia omnium Ecclesiarum majores & difficiliore causa per S. & principalem B. Petri Sedem A SUCCESSORIBUS EJUS diffinienda sunt; utpote cui divinitus dicitur: CONFIRMA FRATRES TUOS; & , Tibi dabo claves regni celorum &c.* col. 973, 974. Eadem iisdem verbis habet ep. 3. ad Thomam col. 972. An ne hìc quidem de R. Pontifice agit Leo? An causæ aliæ majores sunt, aut difficiliore, magisve omnibus communes Ecclesiis, quàm causæ fidei. An has satis definire potest Pontifex, & in fide confirmare fratres definitione errori obnoxia? Nonne insuper, si in his erraret Pontifex, juxta Leonem IX. erraret *Sedes Petri*? Atqui hanc errare non posse juxta Leonem IX., fatetur, ut debet, Adversarius f. 35: fateatur ergo etiam, errare non posse Pontificem.

Ep. 1. ad Michaellem Patriarcham c. 7. *Ecclesia super Petram, id est Christum, & SUPER PETRUM. edificata: quia inferi portis, disputationibus scilicet Hereticorum, quæ vanos ad interitum introducunt, nullatenus foret superanda. Sic pollicetur ipsa Veritas.. Cujus promissionis effectum se precibus impetrasse.. protestatur dicendo ad Petrum: "SIMON, ecce Satanas expetivit vos (id est Ecclesiam): ego autem rogavi PRO TE, ut non deficiat fides TUA: & TU.. confirma fratres tuos,,. Nonne à Sede Principis*

cipis Apostolorum, R. videlicet Ecclesia, tam PER eundem PETRUM, quàm PER SUCCESSORES suos, reprobata, & convicta, atque expugnata sunt omnium Hæreticorum commenta, & fratrum corda in FIDE PETRI, quæ hætenus nec defecit, nec usque in finem deficiet, sunt CONFIRMATA? Col. 952, 953. Laun. & Du Pin locum hunc (si superis placet) contra infallibilitatem Rom. Pontificis obijciunt; quia hîc infallibilitas Ecclesiæ adscribitur. Sed non vident Viri boni, hujus infallibilitatem à Petri & Successorum infallibilitate derivare Leonem IX. At, inquit, cur ergo dicitur Ecclesia R. per Petrum & Successores expugnasse omnes hæreses? R. An, qui corpus dicit videre per oculum, idcirco negat oculum videre; etiam seorsim consideratum? An idcirco negat, oculum toti corpori dare denominationem videntis; præsertim si hæc de oculo sæpe affirmet; ut de Petro & Successoribus sæpe affirmat Leo, illos esse infallibiles, & Ecclesiæ, etiam universali, infallibilitatem dare? Pontificem, OCULUM totius corporis, ostendentem rectam VERITATIS semitam, appellat Tarasius Constantinop. ep. 1. ad Hadrianum Papam. Leo verò c. 32. ita pergit: R. Ecclesiæ fides, PER PETRUM super petram ædificata, nec hætenus defecit, nec deficiet in secula, Christo .. rogante pro ea, ceu testatur ... Ego rogavi pro te, PETRE, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando conversus confirma fratres tuos. Quo dicto demonstravit, fidem fratrum vario defectu periclitandam, sed INCONCUSSA ET INDEFICIENTE FIDE PETRI, velut firmæ anchoræ subsidio figendam, & in fundamento universalis Ecclesiæ CONFIRMANDAM: quod nemo negat, nisi qui EVIDENTER hæc ipsa verba Veritatis impugnat. Ergo illud; fides Petri non defecit, nec defectura CREDITUR in Throno illius, Leo de fide

Divina intelligit, & à Petro infallibilitatem Ecclesiae petit. Attende, quod sequitur: *Quia sicut cardine totum regitur ostium, ita PETRO ET SUI SUCCESSORIBUS EJUS totius Ecclesiae disponitur emolumentum. Et sicut cardo IMMOBILIS permanens, ducit & reducit ostium; sic PETRUS ET SUI SUCCESSORES liberum DE OMNI ECCLESIA habent iudicium; cum nemo debeat eorum dimovere statum; quia summa Sedes à nemine judicatur. Col. 967. Ibidem c. 35. Profectò sumus qualis Petrus, & non sumus qualis Petrus: quia idem sumus officio, & non idem merito.. Ergone saltem, quod Dominus concessit Phariseis & Scribis sedentibus in Cathedra MOSIS, servus denegabit qualibuscumque conservis suis in cathedra PETRI?* Super cathedram, inquit, Mosi sederunt Scribae, & Pharisei: omnia ergo quaecumque dixerint vobis, servate & facite., Ita quòd malè vivimus, nostrum est: quòd verò bona dicimus, cathedra, cujus occasione NECESSE HABEMUS rectè predicare. Col. 968. Addit c. 39. Gaudet uno sensu, id est solo tactu, donatum corpus, superpositum sibi caput omnibus pollere sensibus, quia eos militare facit & invigilare corporis subiecti utilitatibus, & caput de omnibus judicans sensibus nullo sensu judicatur, utpote SOLIUS SUI JUDICIO SUFFICIENTISSIMUM.,.. Hæc & supradicta de corporis nostri harmonia si non sentitis in vobis, in corpore non estis,.. quod est Ecclesia,.. abscissi estis, putrescitis, & ..arescitis, ut in ignem mittamini, & ardeatis: quod.. longè faciat à vobis (& ab omnibus Quênellianis) qui vult omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.. AMEN. Col. 970, 971. Interea quid gravius pro infallibilitate Pontificis dici possit; aut quomodo affirmari vehementiùs, eam fide Divina esse credendam, non video.

De interpretatione Innocentii III.

BELLARMINUS : *Innoc. III. ep. ad Episc. Arelat., & habetur cap. Majores, extra, de baptismo & ejus effectu.* "Majores, inquit, Ecclesiæ causas, præsertim ARTICULOS FIDEI contingentes, ad Petri Sedem referendas intelligit, qui novit pro EO Dominum exorasse, NE DEFICIAT FIDES EJUS.,"

Quênellianus f. 30, & 31: *Ex his, ait, verbis elicere debebat Bellarminus suam propositionem.. Sed elici inde non potest ulla ratione. Nam sic ratiocinari videtur summus Pontifex : "Dominus exoravit pro Petro, ne deficiat fides ejus : ergo majores Ecclesiæ causæ, præsertim quæ articulos fidei contingunt, ad Petri Sedem referendæ sunt.," Hinc ulterius concludere deberet Bellarminus : "ergo summus Pontifex, cum totam Ecclesiam docet, in his quæ ad fidem pertinent, nullo casu errare potest. Ex Launoio.*

R. Propositionem suam non elicuit Bellarminus (ut sophisticas propositiones suas ridiculè identidem & syllabatim elicit Adversarius ;) quia non prævidit, Patronum Protestantium è Facultate Artium tam fore parùm logicum, ut non posset eam elicere : tam imprudentem, ut etiam objiceret ratiocinium, ex quo ultro fluit. Nam si ex eo, quòd Dominus exoravit pro PETRO, ne deficiat fides ejus, Innocentius inferat, Ecclesiæ causas, articulos FIDEI contingentes, ad Petri Sedem referendas ; ergo docet ideo referendas, quia Petrus ; cum Ecclesiam docet, in his quæ ad fidem pertinent, nullo casu errare potest : adeoque nec summus Pontifex. Cum enim Petrus jam per se non doceat Ecclesiam, sed per Successores in sua Sede sedentes, ut supponit Innocentius : si nullus Pontifex in his, quæ ad fidem pertinent, errat.

erraret ; erraret in illo Petrus , ejusque fides deficeret ; quod juxta Innocentium *nullo casu* fieri potest : alioqui pro eo non *exorasset* Dominus , quod oravit, ne deficiat fides ejus : nec, quia pro *Petro* Dominus exoravit ne deficiat fides ejus , ideo causæ fidei referendæ forent ad *Sedem Petri* in Successoribus , per quos Petrus causas istas definit : sed definiendæ referri possent vel ad Episcopos , vel saltem ad Ecclesiam sine Sede Petri ; quod negat Innocentius III. Itaque docet 1. , infallibilem esse Pontificem in causis fidei definiendis. 2. Causas fidei non posse referri ad Ecclesiam sine Sede Petri , adeoque ab Ecclesia sine Sede Petri definiri non posse ; ac proinde Ecclesiam sine Sede Petri in his posse falli. 3. De fide esse , quod in his infallibilis sit Pontifex ; cùm dicat : *Ecclesiæ causas , articulos fidei contingentes , ad Petri Sedem referendas intelligit* , QUI NOVIT pro eo Dominum exorasse , ne deficiat fides ejus ; quod expressis verbis est revelatum. Ergo ex verbis Innocentii non tantum elicitur Propositio Bellarmini ; sed etiam , quòd illa credatur fide Divina. Ideone verba illa , QUI NOVIT , in exhibendo Innocentii ratiocinio , omisit Adversarius ?

Cavillatur. Non magis potest Bellarminus id concludere , quàm concludere possemus nos : ergo summus Pontifex in quibuscumque causis majoribus , etiam quæ sunt MERI FACTI , . . nullo casu errare potest.

R. Causæ meri facti , seu merè personales 1. non tam sunt causæ Ecclesiæ , quàm particularium personarum. 2. Non sunt causæ majores ; sed minores. Nam juxta Innocentium causæ majores à Pontifice definiri possunt infallibiliter. Atqui juxta Adversarium causæ meri facti , seu merè personales, definiri non possunt infallibiliter ; ne

ab Ecclesia quidem cum pontifice : ergo causæ meri facti, seu merè personales, hîc non sunt causæ majores. 3. Si per causas majores intelligeret Innocentius causas meri facti ; sic argumentaretur : Dominus exoravit pro Petro, ne deficiat fides ejus : ergo etiam causæ meri facti, quæ ad fidem ne indirectè quidem pertinent, quæ judicio infallibili definiri non possunt in terris, ad Sedem Petri referendæ sunt, ut fide non deficiente, adeoque infallibili judicio, definiantur. Siccine sapientissimum Pontificem argumentari vult Quênellianus ?

Quid ergo, inquires, per majores Ecclesiæ causas universè intelligere potest Pontifex ; nisi causas fidei & meri facti ? Respondeo, causas fidei & morum. Certè causas fidei ac morum (non meri facti) ad eum retulerat Episcopus Arelatensis. Sic enim pergit Innocentius : *Quibusdam igitur questionibus, quas contra Catholicos Hæretici moverant, nos postulas respondere. Asserunt enim, parvulis inutiliter baptismum conferri.. Item queritur, utrùm dormientibus & amentibus Sacramenti character in baptismo imprimatur, ut.. non sint denuo baptizandi. &c.* Utrasque causas, præsertim tamen articulos fidei contingentes, ad Pontificem referendas probat, quia fides Pontificis deficere non potest. Et probat optimè : nam etiam causæ morum indirectè ad fidem pertinent ; ut ostendit Bellarm. c. 5. Probaret malè, si, ut vult Quênellianus, ageret de causis meri facti, ad fidem ne indirectè quidem pertinentibus.

Urget. Concludere possemus nos, Pontificem, etiam cùm docet Ecclesiam aliquam PARTICULAREM, ubi causa major agitur, nullo casu errare posse. Nihil enim Innocentius inter Pontificem cùm totam Ecclesiam docet, & inter Pontificem cùm docet tantum

partem Ecclesiæ, vel Ecclesiam aliquam particularem, distinguit. Launojus, & ante hunc Amesius Puritanus apud Erbermannum.

R. Concludant hoc Protestantes; modò per causas majores intelligant causas fidei ac morum; per Pontificem verò, Successorem Petri, quàm talem, seu docentem ex tota auctoritate *Petri*. Sanè illud & asserere videtur Innocentius, & non negat Bellarminus: imò l. 2. de Conciliis c. 5. affirmat ac demonstrat, *Concilia particularia, à Pontifice approbata, errare non posse*. Ipse Christus Petrum & Successores fide non defecturâ non tantùm confirmare jussit *totam Ecclesiam*, sed etiam singulas Ecclesiæ partes (*confirma fratres tuos:*) ergo etiam rogavit, ut tum non deficeret fides Petri & Successorum. Idne absurdum putant Adversarii? Probent. Sin minùs; quid istud tamquam absurdum objicit eorum Patronus? Aut cur negat, quod ex eo sequitur à fortiori, errare nullo casu posse Pontificem, *cùm totam Ecclesiam docet?*

Si diceret Innoc. III., *majores Ecclesiæ causas, præsertim articulos fidei contingentes, AD CONCILIUM ETIAM SINE PONTIFICE referendas intelligit*, qui novit pro eo Dominum exorasse, *ne deficiat fides ejus*; quàm exultaret Quênellianus! Edisserat, an ex eo, quòd Concilium Oecumenicum errare non possit in fide, *cùm totam Ecclesiam docet*, sequatur absurdum esse, quòd errare nequeat, *etiam cum docet Ecclesiam aliquam particularem?*

Unum superest. *Non ad summum*, inquit, *Pontificem, sed ad Petri Sedem causas majores referendas esse, docet Innoc. III: proinde NON SUMMUM PONTIFICEM, SED PETRI SEDEM infallibilem esse, concludere deberet Bellarminus. Quamquam & hoc malè concluderet, Launojus ibidem.*

R. Ultima hac pluma Launoïana nihil levius. Quis, ubi de causis majoribus referendis agitur, per *Sedem*, tribunal, thronum Principis, Regis, Monarchæ non intelligit ipsum Principem, Regem, Monarcham? Si legem, quæ causas Imperii graviores referri juberet ad thronum Constantini, sic interpretaretur aliquis, ut diceret, non referendas ad Cæsarem; quid responderet Adversarius? Nonne per Constantini thronum diceret metonymicè intelligendum Cæsarem sedentem in throno Constantini, seu Constantini Successorem? Ergo etiam hic per *Sedem Petri* intelligendus est sedens in Sede Petri, Petri Successor, summus Pontifex. Audiat totum contextum: *Majores Ecclesiæ causas, præsertim articulos fidei contingentes, ad Petri Sedem referendas intelligit, qui EUM (non Sedem à Petro distinctam) querenti Domino, quem Discipuli dicerent ipsum esse; respondisse notabit: "Tu es Christus Filius Dei vivi,, & pro EO (non dicit, pro Sede ab eo distincta) Dominum exorasse, ne deficiat fides ejus (utique Petri, pro quo Dominum exorasse dicit.) Quibusdam igitur questionibus ... NOS postulas respondere; non Sedem à nobis distinctam. Vides, totam sententiam optimè cohærere, si per Sedem Petri intelligatur Pontifex Petri Successor? Alioquin non cohærere? Ergo ad summum Pontificem causas majores referendas esse docet Innoc. III, & ex infallibilitate Petri, ut Capitis Discipulorum, non obicurè concludit, infallibilem esse Pontificem, Petri Successorem. Alioquin insulse dicit: PETRUS querenti Domino, quem Discipuli dicerent ipsum esse; respondit (assistente Spiritu S:) "Tu es Christus, &c. & pro PETRO Dominus exoravit, ne deficiat fides ejus: igitur ego Pontifex (non*

(non assistente Spiritu S.) respondere debeo quæstionibus fidei , & morum : ad me illæ sunt referendæ etiam ab ipsis Episcopis : infulsè , inquam ; nisi velit , in Petro pro se quoque , ne in respondendo deficiat fides tua , Dominum exorasse : more suo gravissimè atque acutissimè dicit , si id velit. Sic etiam Hieron. ep. 57. ad Damasum : *Beatitudini tuæ , id est Cathedræ Petri , communionem consocior.* Et ep. 58. ad eund. *Clamito : Si quis CATHEDRÆ PETRI jungitur , meus est. Meletius , Vitalis , atque Paulinus TIBI hæerere se dicunt.* Poteratne expressius per Cathedram Petri designare Pontificem ? Idem facit Innocentius I. suprâ f. 38. , Gelasius f. 39. , Nicolaus I. citans Concilium Sinuessanum f. 57, idem f. 58. &c. , Leo IX. f. 65. , & 67, Theodoretus ep. ad Leonem Pontificem : *Ego APOSTOLICÆ SEDIS expecto sententiam . . VESTRÆ sententiam expecto :* Hos , aliosque PP. , quos dabo infrâ suis locis , numquam explicabit Quênellianus , nisi mecum dicat , *Sedem* metonymicè accipi pro *Sedente*. Scire etiam velim , quid coluerit hactenus Adversarius , quando coluit festum *Cathedræ S. Petri* ? Nonne *Petri Pontificium* (ut in Sacrificio Missæ canit Ecclesia) seu Petrum ut Pontificem ? Nisi fortasse *Petri Pontificium* distinguatur reipsa à Petro Pontifice , quâ tali. Eadem Ecclesia festo *Cathedræ Antioch.* lect. 5. canit ex Aug. serm. 15. de SS. , qui primus est *in Cathedra S. Petri* : *PETRUM fundamentum Ecclesiæ Dominus nominavit : & ideo dignè FUNDAMENTUM HOC ECCLESIA COLIT.*

Iple Du Pin , qui *Sedem Petri* passim distinguit à Pontifice , contendit , *Innocentium hoc poscere , ut majores causæ , ac præsertim fidei , AD SE referantur :* adeoque huc non distinguit. Fin-

Fingamus, Innoc. III. per *Sedem Petri* intelligere aliquid à Petri Successore distinctum : saltem illius in causis fidei infallibilitatem à Petri, adeoque & Successorum, infallibilitate repetit. Nempe quia *PRO PETRO Dominus exoravit, ne deficiat fides ejus* : ergo à fortiori infallibilem docet esse Pontificem ; propter quem docet infallibilem esse ipsius Sedem.

Vide nunc, quàm apertè secum pugnet, dum Bellarminum oppugnat Adversarius. Ait hìc, Bellarminum ex Innoc. verbis malè concludere infallibilitatem *Sedis Petri* ; & tamen mox f. 35. pugnat, INNOC. III. EP. AD ARELATENSEM EPISCOPUM, Leonem IX., Gregorium VII., Bernardum, Albertum M. intelligere Christum orasse, ut *SEDES PETRI, seu Apostolica Sedes, à fide numquam deficeret*. Ubi ipsemet affirmat, infallibilitatem *Sedis Petri* non modò ex verbis Innoc. III. &c. rectè concludi ; sed illam ab hoc Pontifice &c. disertè tradi : neque id tantùm, dum *Sedes Petri* totam Ecclesiam docet (quod unum hoc loco concludit Bellarminus) sed absolutè ; adeoque etiam cùm Ecclesiæ partem docet, imò cùm non docet. Itaque quæ hìc gannit contra secundum privilegium *Sedis Petri*, mox ita destruit, ut etiam primum privilegium superaddendum esse ultro contendat, ac tot testimoniis prober.

Arctiùs constringamus hominem. Pag. 35. dicit, juxta Innoc. orasse Christum, ut à fide numquam deficeret *Sedes Petri*, quam ibid. & pag. 53. vult condistingui ab ipso Petro, à Romano Pontifice, Ecclesia Romana, imò ab Ecclesia universali. Quæro, quid sit *Sedes Petri* distincta à Petro, Rom. Pontifice, Ecclesia Romana, & universali ? Quæro, ubi sit ? Quæro, qualis sit ;

ani-

animata, an inanima ? Si animata ; certè non potest esse ab his omnibus condistincta. Si ergo inanima est ; quomodo fidem habet, pro qua, ne deficeret, exoravit Christus ? Quomodo Sedi inanimæ dixit : *Simon, Simon, ego rogavi pro te, ut non deficiat fides tua ; & tu aliquando conversus confirma fratres tuos ?* Quomodo ad Sedem inanimam majores causæ referendæ ? Quomodo, dum consulitur Sedes inanima, postulatur ut respondeat Pontifex ?

Fateatur ergo, Innoc. per *Petri Sedem* intelligere Pontificem sedentem in Sede Petri, ejusque infallibilitatem ex Christi promissione asserere.

Corollarii loco audiat Innocentium III. in consecratione Pontificis maximi serm. 2: *Nisi ego solidatus essem in fide, quomodo possem alios in fide firmare ? Quod ad officium meum noscitur SPECIALITER pertinere, Domino protestante : EGO, inquit, PRO TE ROGAVI, PETRE, UT NON DEFICIAT FIDES TUA : & tu aliquando conversus CONFIRMA FRATRES TUOS* (Docet ergo, pro se in Petro Dominum rogasse, ut non deficiat fides sua ; sibi in Petro dictum, *confirma fratres tuos :*) Rogavit & impetravit ; quoniam exauditus est in omnibus pro sua reverentia. Et IDEO fides Apostolicæ Sedis in nulla umquam turbatione defecit ; sed integra semper & illibata permansit ; ut PETRI privilegium persisteret INCONCUSSUM. Sibi ergo, ut Pontifici, per Petrum in confirmandis fratribus infallibilitatem vindicat ; nec Apostolicam Sedem à Pontifice, quatenus in ea sedet, distinguit. Ad locum hunc decretorium, in *Pastore Bono* à me objectum, nihil Quênellianus noster.

Castigandus hîc Launoïus, qui addit : *Pontifex de rebus baptismi unicum docet Arelatensem Episcopum : tantum abest, ut universam Ecclesiam doceat :*

quo **SOLUM** in casu indeficientis iudicii privilegium **R. Pontifici** attribuit Bellarminus. Cum ita scribit, *Lectores suos futuros esse bardos & stolidos putet, necesse est, qui tam insincерum disputandi modum minime perspiciant.* Præmiserat : *per rō cūm totam Ecclesiam docet, significat, Pontificem errare posse, si mediam tantum Ecclesiæ partem, aut R. tantum Ecclesiam, cui præsidet, doceret in fide.*

R. Dicitne Bellarminus, Innocentium hīc docere totam Ecclesiam ? An, quia hīc non docet totam Ecclesiam, non docet, Pontificem (faltem dum confirmat totam Ecclesiam) indeficientis iudicii privilegio gaudere ? Ubi indeficientis iudicii privilegium Pontifici eo *solum* in casu attribuit Bellarminus ; aliās negat ? Nonne c. 4. demonstrat, **R. Ecclesiam**, quia sequitur Pontificem, errare non posse ? Ubi faltem eo *solum* casu, cūm ut Pontifex, in his quæ ad fidem pertinent, partem Ecclesiæ docet ? Vide f. 71. Nonne c. 6. ex professo solidè ostendit, *probabile esse, pièque credi posse, Summum Pontificem, non solum UT PONTIFICEM errare non posse, sed etiam UT PARTICULAREM PERSONAM Hæreticum esse non posse, falsum aliquid contra fidem pertinaciter credendo ? Cūm post Amesium Hæreticum apud Erbermannum ita scribit Launoius, Lectores suos futuros bardos putat.*

De interpretatione B. Theophylacti.

BELLARMINUS: Theophylactus in c. 22. Lucæ aperte docet, dari Petro hoc privilegium, quia ipse futurus erat princeps, & Caput aliorum ; ac proinde dari omnibus aliis, qui illi in principatu succederent. „ *Quia te habeo, inquit, Principem Discipulorum, .. confirma ceteros : hoc enim te decet, qui post me petra es & firmamentum Ecclesiæ.* „

Objicit è damnato Launoii penu Quênellianus

P. 32: *Turpiter verba Theophylacti mutilat Bellarminus.* "Rogavi, inquit, ut non deficiat fides tua. Quamvis enim brevi tempore concutiendus sis, habes tamen recondita semina fidei, ut, etiamsi folia abjecerit spiritus invadentis, radix tamen VIVET, (vivat;) & non deficiet fides tua." Tu verò conversus confirma fratres tuos. Planus hujus intellectus est: QUIA TE HABEO UT PRINCIPEM DISCIPULORUM; postquam, negato me, fleveris, & ad pœnitentiam veneris, CONFIRMA CETEROS: hoc enim te decet, qui post me PETRA ES & FIRMAMENTUM ECCLESIAE. Intellexerit autem (quis) non solum de Apostolis dictum, quòd confirmati fuerint A DEO (Theophylactus habet, à Petro;) sed de omnibus etiam, qui usque ad consummationem seculi futuri sunt fideles. Tu, Petre, conversus ad bonum, exemplum pœnitentiæ eris omnibus, ut nullus credentium in te respiciens desperet. Manifestum est, nihil esse in his omnibus, quòd vel possit ad privilegium infallibilitatis referri. Nam hæc verba: "Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua," explicat Theophylactus.. de sola persona Petri. Hæc autem verba: "Tu verò conversus confirma fratres tuos," .. non de privilegio infallibilitatis, sed exemplo pœnitentiæ.

R. Non Bellarminus Theophylacti, sed Quenellianus Bellarmini, & Theophylacti verba mutilat ac mutat.

1. Satis fuit Bellarmino, afferre ea Theophylacti verba, quibus docet, quòd Petrus, sicut ipse non erat defecturus à fide, ita ex officio, seu, quia erat PRINCEPS DISCIPULORUM, quia ECCLESIA PETRA & FIRMAMENTUM, jussus sit confirmare ceteros, seu totam Ecclesiam; utique in fide, cujus professio Discipulos Christi & Ecclesiam essentialiter constituit. Unde solidè deducit Bellarmini,

larminus, quòd Pontifex, cùm successerit in totum officium Petri, cùm sit *Princeps Discipulorum*, *Ecclesiae petra* & FIRMAMENTUM; etiam confirmare debeat, ac proinde possit, ceteros, seu totam Ecclesiam, in fide; id quod sine infallibilitate non posset; sed ab Ecclesia confirmandus foret; cùm hanc sine Pontifice infallibilem esse, contendat Adversarius.

2. Probationem suam sic expressit Bellarminus: *Theophylactus in c. 22. Lucae apertè docet, dari Petro hoc privilegium; quia ipse futurus erat Princeps, & Caput aliorum: ac proinde dari omnibus aliis, qui illi in Principatu succederent. QUIA TE HABEO, inquit, PRINCIPEM DISCIPULORUM, CONFIRMA CETEROS. &c.* Quênellianus pro Bellarmini probatione puncta dedit. Vides, turpiter mutilatum ab Adversario Bellarminum?

Illud: *Non solum de Apostolis dictum, quòd confirmati fuerint a PETRO, sed de omnibus etiam, qui usque ad consummationem seculi futuri sunt fideles; demonstrat, verba Theophylacti à Quênelliano cum Launoio turpissimè mutata; (pro à petro supponendo à Deo:) non mutilata à Bellarmino: cùm asserta à Bellarmino Pontificis infallibilitas, hinc etiam probetur magis. Si enim Petrus in fide firmissimus, ut Princeps Discipulorum, &c. in fide confirmet fideles omnes usque ad consummationem seculi: certè, cùm illud per se non faciat, per suos Successores facit: adeoque in his falli non potest, ut ostensum est.*

Cur etiam, si Theophylacti verba exhibere voluit integra, omisit hæc: *Qui cùm Apostolus fueris, & negaveris, iterum tamen receperis PRIMATUM OMNIUM, ET PRÆFECTURAM ORBIS per poenitentiam. Nonne Primatus omnium & Præfectura orbis fidem Discipulorum respicit?*

Quòd verò sensu tropologico dicatur Petrus etiam in spe confirmare fideles lapsos *exemplo pœnitentiæ* ; non repugnat sensu litterali, quo, *ut Pontifex*, iussus est omnes confirmare in fide; id quod jam evictum dedi. Adde, quòd Theophylactus Petro tribuat potestatem confirmandi ceteros soli Petro propriam, *ut Principi Discipulorum, Petrae, & firmamento Ecclesiæ* : confirmare autem exemplo pœnitentiæ non est proprium soli Petro. Adde, quòd non omnes fideles confirmari debeant à Petro *exemplo pœnitentiæ* (neque enim omnes labuntur, ut Petrus :) sed tantum omnes lapsi : omnes tamen omnino confirmari debent à Petro in fide. Et cur, quæso, Christus, cur Theophylactus tantopere commendant fidem Petri *non defecturam* ; si tò *confirma fratres tuos* non intelligant de fide, sed de solo exemplo pœnitentiæ ? Cur dicit Theophylactus, confirmandi præceptum datum Petro *ut Petra & firmamento Ecclesiæ* ? Nonne Petrus petra erat in fide ? Nonne Ecclesia veræ fidei professionem essentialiter involvit ? Nonne proinde *firmamentum Ecclesiæ* significat firmamentum professionis veræ fidei ? An Petrus, & quilibet Petri Successor, veræ fidei professionem firmat, si fallatur ?

De interpretatione S. Chrysologi.

BELLARMINUS : Petrus Chrysologus in ep. ad Eutychetem, quæ habetur in primo tomo Conciliorum ante Concilium Chalcedonense (nunc tomo 4. Labbe col. 38.) " Hortamur te, inquit, frater honorabilis, ut his, quæ à beatissimo Papa Romanæ civitatis scripta sunt, obedienter attendas ; quoniam B. PETRUS, qui IN PROPRIA SEDE & vivit & præsidet, PRÆSTAT QUÆRENTIBUS FIDEI VERITATEM.

TATEM. „ *Quamvis enim hic Auctor non citet locum Evangelii ;* ” *Rogavi pro te &c.* „ *tamen eò sine dubio respicit , dùm tam fidenter affirmat, ex Romana Sede præstari omnibus quærentibus FIDEI veritatem.*

Chrysologus (inquit Quênellianus f. 33.) infallibilitatem certè Pontificis eo loco non asserit.. Meritò hortamur fideles , ut obedienter attendant suo Pastori ; & Pastores, ut obedienter attendant suo Episcopo ; ... quia Christus , qui per Pastores & Episcopos loquitur , præstat quærentibus fidei veritatem : nam dixit ; QUI VOS AUDIT , ME AUDIT. Neque tamen propterea aut Pastorem , aut Episcopum significamus esse infallibilem. Ex Du Pin.

R. Chrysologus in controversia de fide mittit Eutychetem non ad Concilium ; non ad Ecclesiam ; sed ad solam Epistolam Leonis Rom. Pontificis : hortatur, ut Rom. Pontifici obedienter attendat : idque , non quia infallibilis est Rom. Ecclesia , aut Sedes Apostolica à Pontifice distincta ; sed , quoniam B. Petrus , qui in propria Sede & vivit & præsidet (non per se , sed in suis Successoribus ; puta Leone &c.) præstat quærentibus FIDEI VERITATEM ; utique ex promissione Christi : PETRE , rogavi pro te , ut NON DEFICIAT FIDES TUA. At qui fidei veritatem per suos Successores non præstaret Petrus , si hi in definitionibus fidei errarent : ergo in his quæ ad fidem pertinent , infallibilitatem Pontificis eo loco asserit Chrysologus.

Ad exemplum Pastoris & Episcopi , disparitas est , quòd neuter sit Successor Christi (qui successore caret) sicut R. Pontifex est Successor Petri : adeòque in neutro ita Ecclesiæ præfideat Christus , sicut Petrus in R. Pont. , quocum moraliter est una persona ; & in quo proinde semper , teste Chrysologo , præstat quærentibus fidei

dei veritatem. Licet ergo neuter sit infallibilis, infallibilis tamen est R. Pontifex. Ceterum, si Chrysologo credimus, fidei veritatem invenit & Pastor & Episcopus, qui definitioni Papæ, B. Petri Successoris, in omnibus obedienter attendit: ac proinde Pastor & Episcopus, qui Papæ Definitioni non obedienter attendit, sed eam negat, negat fidei veritatem. Itaque in controversiis fidei meritò hortamur fideles, ut obedienter attendant suo Pastori; & Pastores, ut obedienter attendant suo Episcopo; si hi obedienter attendant Successori B. Petri: sin minus; immeritò: nam, juxta Chrysologum, hoc esset eos hortari, ut obedienter attenderent contradicentibus fidei veritati.

Per obedienter attendentes R. Pontifici Pastores & Episcopos morali quodam sensu mediatè loquitur Christus (sicut per R. Pontificem Vicarium suum immediatè) de his dicit: *Qui vos audit, me audit; & qui vos spernit, me spernit*: per contradicentes Pontifici nullo modo loquitur in eo, in quo contradicunt: cùm contradicant illi, in quo B. Petrus (& per Petrum Christus) præsudet, & *præstat quærentibus fidei Veritatem*. Per Papam, dogmata fidei definientem, semper (ut asserit Chrysologus) loquitur Petrus: proindeque & Christus (cùm Papa semper sit Successor Petri, Christique Vicarius) atque adeò semper præstat quærentibus fidei veritatem. Atqui juxta Quênellianum jam præstat errores veritatibus fidei contrarios: ergo ipse contradicit Chrysologo, & non quærit fidei veritatem; sed mendacium.

Hortatur Eutychetem Chrysologus, ut obedienter attendat Pontifici: hortatur Quênellianus in

suo *Commonitorio* Pastores & Episcopos, ut Pontifici reclamant. Addit Chrysologus : Nos *enim pro studio PACIS & FIDEI, extra consensum Romanae civitatis Episcopi, CAUSAS FIDEI audire non possumus* ; quibus verbis in causa fidei à Pontifice ad Episcopos confugere vetat Chrysologus, licet Episcopus : Quênellianus verò, homo privatus, non ad Episcopos modò, sed etiam ad Presbyteros simplices confugere jubet. Docet Chrysologus, Episcopos, si causas fidei extra consensum R. Pontificis audierint, *paci & fidei* adversari : docet Quênellianus, id ipsos pro studio pacis & fidei facere non tantum posse, sed etiam debere. Si Adversarius Chrysologi verbis mecum hortari non audeat Fideles, & Quênellianos, ut obedienter attendant R. Pontifici (in Constitutione *Unigenitus*) quoniam B. Petrus, qui in propria Sede & vivit & praesidet, praestat querentibus FIDEI VERITATEM ; sibi contrarium fatetur Chrysologum : sin audeat ; infallibilem fatetur Pontificem (ut demonstravi) secumque pugnat.

Notari velim, eodem anno 449. Eutycheti hæc scripsisse Chrysologum, quo totum Concilium Ephesinum II. doctrinam Euthychetis de unica in Christo natura approbavit ; erravitque : sed errorem damnavit, & fidei veritatem Ecclesiae praestitit B. Petrus in Leone. *Cunctis Praesulibus, & ipsis quoque Patriarchis prolabantibus, nisi M. Leo .. totum orbem .. ad pietatem commoveret, Religio Catholica penitus corruisset*, inquit S. Nicolaus I. supra f. 58. Et audet Patronus Protestantium Episcopos pauculos refractarios opponere B. Petro, cum Ecclesia etiam Rom., imò universalis?

De interpretatione S. Bernardi.

BELLARMINUS : Bernardus in ep. 190. ad Innocentium : " Oportet , inquit , ad vestrum referri Apostolatum pericula quæque & scandala emergentia in Regno Dei ; ea præsertim , quæ DE FIDE contingunt. Dignum namque arbitror , ibi potissimum resarciri damna fidei , ubi NON POSSIT FIDES SENTIRE DEFECTUM. Hæc quippe huius prærogativa Sedis. Cui enim alteri aliquando dictum est ; EGO PRO TE ROGAVI PETRE , UT NON DEFICIAT FIDES TUA ? ,

Quênellianus f. 34. DE SEDE loquitur Bernardus ; NON DE PONTIFICE. Sedi dictum asserit , non Pontifici ; EGO PRO TE ROGAVI , UT NON DEFICIAT FIDES TUA. Sedes autem intelligenda est cum omnibus qui sedi adunati sunt. Cùmque Sedi Rom. adunata sit Ecclesia universa ; non improprie per R. Sedem Pontifex cum Ecclesia universa , quæ ipsi adunata est , intelligitur. Ultima hæc Launoii, Du Pin , & Patroni Protestantium tabula est.

R. Et de Sede, & de Pontifice qui Sedem tenet , loquitur Bernardus : imò per Sedem metonymicè intelligit Pontificem , qui Sedem tenet (non Romanam Ecclesiam particularem seorsum à Pontifice ; multo minùs universalem :) eumque in decidendis quæstionibus fidei falli non posse , docet & probat ex verbis Christi. Oportet , inquit , ad VESTRUM referri APOSTOLATUM &c. Ego pro TE rogavi PETRE , ut non deficiat fides TUA. Ergo quod sequitur , à PETRI SUCCESSORE exigitur ; " Et TU aliquando conversus confirma fratres tuos. , Id quidem modò necessarium. Tempus est , ut vestrum agnoscatis , Pater amantissime , PRINCIPATUM. In eo. Petri impletis vicem , cuius tenetis & Sedem , si ve-

*stra admonitione corda in fide fluctuantia confirma-
tis, si vestra auctoritate conteritis fidei corruptores.
Quot verba, tot tela Quênelliano fatalia. Nonne
epistola tota scribitur Innocentio Pontifici? Non-
ne referre ad Apostolatum vestrum significat referre
ad te Pontificem Apostolicum? Nonne ibi resar-
ciri damna fidei, ubi non possit fides sentire defe-
ctum, per τὸ namque refertur ad Apostolatum ve-
strum, adeoque ad Pontificem? Nonne rogavi pro
te, Petre, fides tua, conversus confirma fratres tuos,
designat primum Pontificem Petrum? Nonne per
τὸ à Petri Successore, vestrum Principatum, Pater
amantissime, Petri impletis vicem, cujus tenetis &
Sedem, vestra admonitione, vestra auctoritate, di-
sertè compellat Bernardus Innocentium Pontifi-
cem Petri Successorem? Si per Sedem non intel-
ligit Pontificem in Sede Petri sedentem; sed ali-
quid à Pontifice omnino distinctum: quomodo
causas fidei ad Pontificem referendas probat ex
eo, quòd in Sede Pontificis non possit fides sen-
tire defectum? Atque hoc rursus ex eo, quòd di-
ctum sit Petro primo Pontifici; Ego rogavi pro
TE, PETRE, ut non deficiat fides TUA? Quomo-
do, inquam, quod dictum asserit Petro, asserit
dictum Sedi Petri? Aut quomodo inde probat
dictum Sedi Petri, quia dictum est Petro? Quo-
modo denique ex eo, quòd Sedi Petri dictum sit;
rogavi pro te, Petre, &c. concludit, id quod
sequitur, confirma fratres tuos, exigì à Successore
Petri; si Sedes Petri sit condistincta à Petro,
ejusque Successore? Si Sedes quidem sit infalli-
bilis; fallibilis autem Pontifex? En, quàm ine-
ptè argumentantem faciat Bernardum Quênel-
lianus, ut Pontificis infallibilitatem pertinaciter
neget!*

Quòd

Quòd per *Sedem* non intelligat Bernardus Rom. Ecclesiam seorsum à Pontifice, patet ex dictis, ex titulo epistolæ, totoque contextu. Quæ enim consequentia: infallibilitas est prærogativa Rom. Ecclesiæ independentem à Pontifice: ergo causæ fidei sunt referendæ ad Pontificem? Item: dictum est Petro; *Ego rogavi pro te &c.*; à *Petri Successore* *exigitur* illud, *confirma fratres tuos*: ergo infallibilis est Rom. Ecclesia seorsum à Pontifice?

Quênellianus videns cavilli sui ineptiam, contendit per *Sedem* intelligi quidem Pontificem (quod jamjam negarat) sed cum Ecclesia universa. Verum, cur soli Pontifici, non Ecclesiæ universæ, epistolam suam inscripsit Bernardus? Cur controversiam de fide cum Abailardo ad solum retulit Pontificem? Cur dixit, pericula de fide emergentia in Regno Dei (seu Ecclesia universali) ad *Apostolatum Pontificis* referri oportere? An Apostolatus Pontificis, seu Pontificis Apostolica auctoritas docendi Ecclesiam universalem, est ipsa Ecclesia universalis? cur addit, *ibi* fidem non posse sentire defectum magis, quàm in reliquis Ecclesiæ partibus, si tò *ibi* Ecclesiam universam denotet? Quæ *hujus prærogativa Sedis* in fide, si Sedis hujusce fides æquè possit deficere, quàm alterius; & infallibilitas tantum sit penes Ecclesiam universalem? Quomodo, quia Ecclesia universalis deficere non potest in fide, magis à *Successore Petri*, quàm ab aliis Episcopis, *exigitur* illud, *confirma fratres tuos*? Deinde, habetne universalis Ecclesia *fratres*? Quomodo Bernardus solum hortatur Pontificem, ut *sua auctoritate conterat fidei corruptores*, si ne de solius Pontificis auctoritate agat quidem, sed de auctoritate universæ Ecclesiæ? Vide f. 30. probationes Bellar-

mini; quibus demonstrat, verba Christi de Ecclesia universalis intelligi nulla ratione posse.

Quid verbis opus est? Bernardus hic tam disertè docet infallibilitatem Pontificis, ut Quenellianus Auctor libelli, *Le faux schisme des Appellans*, etsi hæc torqueat ad Sedem Petri, f. 476. effutiat: *S. Bernardus ep. ad Innoc. ita adhibet verba Christi ad Petrum, ut ea à vero ipsorum sensu detorqueat.* Ipse Adversarius oblitus fui f. 83. ait: *ad Innoc. II. officiosè scripsit Bernardus ep. 190. Oportet &c: Ubi more suo Bernardus hæc verba;* "Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua &c. quæ personæ Petri dicta sunt propriè, sensu accommodatitio transfert ad Sedem Petri, & ad PETRI SUCCESSOREM INNOCENTIUM, QUASI IN FIDE DEFICERE NON POSSIT. Sed verosimile non est, S. Bernardum verba ista Scripturæ interpretari voluisse aliter, quàm ante ipsum ea interpretati fuerant Patres alii; quorum ne unus quidem ea de summi Pontificis infallibilitate intellexit: ita ut fateri oporteat, vel S. Bernardum in eo loco interpretando AB ALIIS PATRIBUS RECESSISSE, vel accommodatitiè tantum eo usum esse ad extollendam prærogativam Sedis Apostolicæ & INNOCENTII, cuius opem adversus errores Abailardi OFFICIOSA epistolâ implorabat.

Hic fatetur (quod antea inficiabatur) Bernardum loqui de Pontifice, non de sola Sede Apostolica à Pontifice distincta; multo minùs de sola Ecclesia universalis: fatetur, infallibilitatem promissam Petro tribuere Pontifici. Quòd verò S. Patrem ab aliis Patribus recessisse, vel contra animi sententiam prærogativam Pontificis officiosè, id est officioso mendacio, extulisse blaterat; non faceret, si quam videret evadendi rimam.

Rursus f. 35. ait: *Bernardus ep. 190. ad Innoc. II. intelligit Christum orasse, ut Sedes Petri, seu*

Apostolica Sedes à fide numquam deficeret. Sedem autem Petri, seu Apostolicam Sedem, ibid. distinguit non à Petro, & à *Pontifice* tantum, verum etiam ab *Ecclesia Rom.*, imò *universali*: hic verò f. 34. dicit, Bernardum intelligere tantum *Ecclesiam universam*. Quis hæc conciliet? De distinctione subtili Sedis Apostolicæ à R. Pontifice, Ecclesia R., & universali, conveni hominem. f. 74.

Jactet nunc (pejùs damnato suo Launoio p. 5. ep. 2. & 6:) *Patrum omnino nullus eum locum interpretatur, ut eum exponit Bellarminus: cùm eodem concludat etiam f. 36: Non leviter hìc in Tridentinam Synodum peccavit Bellarminus; quæ decernit, ut nemo... S. Scripturam ad suos sensus contorquens, ... contra unanimem consensum Patrum, ipsam Scripturam S. interpretari audeat.*, Sed cùm, præter Patres à Bellarmino allatos, aliosque f. 38., Scripturam hanc de infallibilitate Pontificis intelligant Theodoretus orat. de char., Beda in Evang. vigil. SS. Petri & Pauli, Titus vulgò Bostrenus, Barlaamus ep. 1. de unione Rom. Ecclesiæ, Gennadius Patriarcha pro Conc. Florent. c. 5. sect. 16. ex Theodoro Studita ep. ad Paschalem Papam, Josephus Methon. in Conc. Florent. (ut ex singulorum verbis evici Past. Boni p. 1:) neque ullus Pater, qui eam interpretationem rejiciat, afferri queat; videat Adversarius, an, in quo Bellarminum falsò accusat, non se ipse condemnet.

AUCTARIUM.

CONCILIIUM NICÆNUM I. à S. Silvestro *confirmationem* petiit. Testis est Synodus Rom. sub Felice III. apud Baron. ad an. 484; testis Ecclesia Festo S. Silvestri canens Lect. 5. *Nicænam... Synodum CONFIRMAVIT, petentibus Concilii Patribus*

tribus universis : testis Leo X. cum Concilio Lateran. V., infra f. 91. Launojus p. 2. ep. 4. ad Bevilaquam opponit, esse quosdam veteres, qui petita confirmationis non meminerint. Neget ergo Criticus iste omnia Scripta, facta omnia, quæ ob duorum aut trium testium fide dignorum auctoritatem ipse-met hæctenus ut indubitata habuit; vel fateatur, tanto factum hoc esse certius, quanto gravioribus testimoniis nititur.

CONCILIIUM EPHESINUM confirmationem flagitavit à Coelestino. Act. 2. Philippus Apostolicæ Sedis legatus dixit.. *Litteris S. beatique Papæ nostri vobis recitatis, sancta membra.. sancto Capiti sanctis etiam vestris exclamationibus vos adjunxistis. Non ENIM ignorat vestra Beatitudo, TOTIUS FIDEI, vel etiam Apostolorum, Caput esse B. Apostolum PETRUM. Proinde.. ea nobis patefieri mandetis, quæ ante adventum nostrum in S. hac Synodo acta sunt, quò, juxta B. Papæ nostri, præsentisque hujus S. Cœtus sententiam, nos quoque CONFIRMEMUS.*, Theodotus Ancyrae Episcopus dixit: " *Iustam esse S. Synodi sententiam, demonstravit universorum Deus PER LITTERAS COELESTINI.* Labbe t. 3. col. 619. *Universa Synodus act. 5. sic scribit ad Coelestinum. Sanctitatis tuæ.. circa fidei sinceritatem cura.. omni admiratione digna existit. Est enim hoc vobis adeò magnis in more positum, ut.. studia vestra ECCLESiarum FIRMAMENTA constituatis. Quia verò NECESSE EST, ut omnia quæ consecuta sunt, Sanctitati tuæ significantur, NON POTUIMUS NON scribere.* Col. 659.

CONCILIIUM CHALCEDONENSE in Relatione ad Leonem : Vocis B. Petri OMNIBUS constitutus interpret (ejus FIDEI beatificationem SUPER OMNES adducens), , rogamus, tuis decretis nostrum honore

*nora iudicium . . Summitas tua filiis quod decet AD-
IMPLEAT . . Omnem Vobis gestorum vim insinuavi-
mus , ad probationem nostræ sinceritatis , & ad
eorum , quæ à nobis gesta sunt , FIRMITATEM. Tom.
4. col. 833 , 837.*

*IN CONCILIO LATERANENSI I. an. 649. act. 1.
Stephanus . . primus Hierosolymitani Concilii , libel-
lum obtulit , in quo dicitur : Exquirebamus . . pen-
nas columbæ . . , ut volemus , & annuntiemus hæc
omnia omnium præpositæ sed (Sedi) dico autem, sum-
mæ vestræ & Principali , ad medicinale consultum
emersi vulneris. Quippe quoniam hoc POTESTATIVE . .
ab antiquitus facere per Apostolicam . . consuevit AU-
CTORITATEM , dum . . non solum claves Regni cœ-
lorum creditæ sunt ei , atque IPSE TANTUMMODO . .
eas . . Princeps Apostolorum meruit Petrus : sed etiam
& pascere primus iussus est oves Catholicæ Ecclesiæ ,
cùm Dominus dicit . . PASCE OVES MEAS : & ite-
rum ipse præcipuè ac specialiter FIRMAM præ omni-
bus habens . . & IMMUTABLEM FIDEM , convertere
aliquando & CONFIRMARE exagitatos consortes
suos , & spiritales meruit FRATRES ; utpote dis-
pensativè super omnes ab ipso . . Deo POTESTATEM ac-
cipiens , & sacerdotalem AUCTORITATEM. Lab. t.
6. col. 102. Vides , firmam & immutabilem fidem
Petri in confirmanda Ecclesia agnosci in Succes-
soribus ? Vides , potestatem atque auctoritatem Se-
dis Principalis dici eandem cum potestate & au-
toritate Petri ac Successorum ? Act. 2. Episcopi
trium Conciliorum Numidiæ , Byzaceni , Mauri-
taniæ sic scribunt : Domino beatissimo , Apostolico
culmine sublimato , S. Patri Patrum , Theodoro Pa-
pæ , & summo omnium Præsulum Pontifici : Mag-
num & INDEFICIENTEM (alludunt ad illud ; ut
non deficiat fides tua) omnibus Christianis fluente
redun-*

redundantem, apud Apostolicam Sedem consistere fontem, NULLUS AMBIGERE POSSIT, de quo rivuli prodeunt affluenter, universum largissimè irrigantes orbem Christianorum; cui etiam in honore beatissimi Petri Patrum decreta peculiarem OMNEM decrevere reverentiam in requirendis Dei rebus, quæ omnino & sollicitè debent, maximè verò justèque ab ipso Præsulum examinari Vertice Apostolico, cujus vetusta sollicitudo est TAM MALA DAMNARE, QUAM PROBARE LAUDANDA. Antiquis enim regulis sancitum est, ut, quidquid quamvis in remotis... ageretur provinciis, non prius tractandum vel accipiendum sit, nisi ad notitiam almæ Sedis vestræ fuisset deductum, ut hujus auctoritate, justa quæ fuisset pronuntiatio, FIRMARETUR; indèque sumerent ceteræ Ecclesiæ, velut de natali suo fonte, PRÆDICATIONIS EXORDIUM, & per diversas totius mundi regiones puritatis incorruptæ maneat fidei Sacramenta salutis. Quocirca humillimum vestro Apostolico culmini persolventes obsequium, cum lachrymis suggerimus &c. Ibid. col. 128.

VI. SYNODUS Agathon Pontificis infallibilitatem ex Lucæ 22. clarè asserenti applausit suprâ f. 44., & seqq. Imò in ep. ad Agathonem sic factur: *Maximi morbi majoribus indigent auxiliis... Idcirco Christus.. sapientem dedit medicum, vestram à Deo honoratam Sanctitatem, contagia hæreticæ luis fortiter propulsantem remediis orthodoxiæ, ac valetudinis ROBUR MEMBRIS ECCLESIAE LARGIENTEM. Itaque tibi, ut primæ Sedis Antistiti Universalis Ecclesiæ, QUID AGENDUM SIT, RELINQUIMUS, STANTI SUPER FIRMAM FIDEI PETRAM.. Litteras à vestra Beatitudine.., ut à summo Apostolorum Vertice, divinè perscriptas agnoscimus: PER QUAS exortam nuper multiplicis erroris hæreticam sectam.*

sectam depulimus, .. ac ipsos, ut lapsos circa fidem, .. anathematibus interfecimus ex sententia per sacras vestras litteras de iis prius lata. Et infra: Orthodoxæ autem fidei splendidam lucem vobiscum clarè predicavimus: quam ut iterum per honorabilia vestra Rescripta CONFIRMETIS, vestram oramus paternam Sanctitatem. Labbe tom. 6. col. 1073, 1076.

SYNODUS VII. summâ veneratione amplexa & secuta est epistolam Hadriani I., in qua hæc habet: *Sedes Prima unamquamque Synodum & sua auctoritate CONFIRMAT, & continuata moderatione custodit.* Et ne dubites, quin per Sedem intellexerit Petrum etiam in Successoribus; prius dixit: *B. Petrus Apostolus per Domini præceptum regens Ecclesiam, nihilo minùs subsequenter & tenuit semper, & retinet principatum.* Labbe t. 7. col. 117., 130.

CONCILIIUM LATERANENSE V., seu Leo X. sacro approbante Concilio, docet: *Consueverunt antiquorum Conciliorum Patres pro eorum, quæ in suis Conciliis gesta fuerunt, CORROBORATIONE à R. Pontifice subscriptionem approbationemque humiliter petere, & obtinere; prout ex NICÆNA, & EPHE-SINA, ac CHALCEDONENSI .., & VI. CONSTANTINOPOLITANA, & VII. eadem NICÆNA, & ROMANA sub Symmacho, Synodis habitis .. manifestè colligitur: quod etiam novissimè CONSTANTIEN-SES Patres fecisse constat.* Tom. 14. col. 312.

CONCILIIUM TRIDENTINUM Sess. ult: *Omniùm & singulorum, quæ .. in ea decreta & DEFINITA sunt, CONFIRMATIO nomine S. hujus Synodi .. à Beatissimo R. Pontifice petatur.* Confirmatio data fuit à Pio IV. his verbis: *Omnia & singula auctoritate Apostolica hodie CONFIRMAVIMUS, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda ac servanda esse decrevimus &c.* Cur

Cur Concilia, etiam generalia, tam sollicitè confirmationem petunt in definitionibus fidei, si se agnoscant infallibilia sine confirmatione? Cur confirmationem petunt à R. Pontifice, si hunc censeant non esse infallibilem; sed falli posse, & à se ipsis confirmandum in fide? Cur toties usurpant vocem *confirmandi* &c., si infallibilitatem Pontificis non colligant ex his Christi verbis; *Confirma fratres tuos*? Si non ad Petrum ut Pontificem, & Successores singulos dicta interpretentur?

Dicat Du Pin ad Pontifices tum à Bell., tum f. 38., tum hic citatos, cum Hunnio Lutherano apud Gretserum; R. Pontificibus in *sua causa loquentibus tantum fidei, quantum ceteris, haud deberi*. Sed, præterquam quòd calumniam occupavit Bellarminus f. 31., quia ferè omnes fuerunt sancti, & ipsis præcipuè sua nota esse debebat auctoritas; quia in hoc à nemine fuere reprehensi: quid ad Concilia, præsertim universalia? Sanè quo certius supponit, hæc sine Pontifice non posse falli; eò evidentius sequitur ex confirmationis petitione, ea sine Pontifice falli posse; Pontificem verò etiam sine Concilio falli non posse.

Merito ergo Jansenius Iprensis in c. 22. Luc. ex Bellarmino ait: *Quia CONFIRMARE FRATRES ad officium Pastoris pertinet, & proinde perpetuum esse debet; hinc Juxta Sensus Antiquorum impetravit Petro & aliud privilegium, ad Successores propagandum; ut videlicet tamquam Caput Ecclesiæ numquam, nec ipse, nec Successores ejus in docenda vera fide deficerent: imperitè eum carpit* (Reisero plaudente) Launojus ep. ad Franckevillam: frigide Patronus Protestantium f. 180. infallibilitatis Pontificiæ assertores *Jansenistas appellandos* contendit.

Me-

Merito 1653. Gallia Episcopi 85. in Comitibus Generalibus scripserunt Innoc. X: *Majores causas ad SEDEM APOSTOLICAM referre solennis ECCLESIAE mos est, quem FIDES PETRI NUMQUAM DEFICIENS perpetuo retineri, pro SUO JURE postulat. Aequissimae huic legi obsequentes, de gravissimo circa Religionem negotio SANCTITATI SUAE scribendum esse censuimus. . . Precamur SANCTITATEM TUAM, quid hac in re sentiendum sit, clarè distinctèque definiat: Ubi per Sedem Apostolicam apertè intelligunt Petrum & Successores, iisque, in definiendis causis majoribus, fidem numquam deficientem tribuunt ex Christi promissione; adeoque judicium infallibile: quod dum negat Adversarius f. 171., contra solem loquitur.*

§. 2.

BELLARMINUS infallibilitatem Pontificis clarè demonstrat *secundò ex Matth. 16.*

v. 18., & expositione Patrum.

Bellarminus: *secundò probatur eadem conclusio ex illa promissione Petro facta Matth. 16: SUPER HANC PETRAM AEDIFICABO ECCLESIAM MEAM: ET PORTAE INFERI NON PRAEVALEBUNT ADVERSUS EAM. Nam, ut supra ostendimus l. I. c. 10., ad litteram PETRA & FUNDAMENTUM ECCLESIAE dicitur Petrus, ut summus Rector Ecclesiae. Ex quo duplex sumitur argumentum.*

Primum ex nomine PETRAE. Quare enim Pontifex dicitur petra, nisi ratione constantiae & soliditatis? Certè si petra est, non frangetur, nec circumferetur omni vento doctrinae; id est, non errabit in fide, saltem quatenus petra, id est, quatenus Pontifex est. Secundum ex ratione FUNDAMENTI sustentantis aedificium (Ecclesiam) quod nullo modo
ruere

ruere potest. Nam, si tale est ædificium ut non possit ruere; certè nec ejus fundamentum ruere potest. Non enim intelligi potest, quomodo fundamentum destruat, & domus non cadat. Imò verò majore ratione fundamentum non potest destrui, si domus non potest cadere. Non enim fundamentum à domo, sed domus à fundamento accipit firmitatem. Et hoc modo exposuerunt Patres omnes: & hinc deduxerunt, Petrum, & consequenter alios Pontifices non posse errare: citatque Orig., Chrysost., Cyril., Theodoret., Hieron., Aug., Gelas., Gregor.

De Textu Matthæi 16.

QUênellianus f. 36. dicit, locum hunc esse tertium, quem pro infallibilitate Pontificis affert Bellarminus. Tertium hunc errorem corrige ex f. 12., & 31.

Objicit ibid., & f. 37: Ex isto nomine (PETRÆ) infallibilitas Pontificis concludi non potest. Nam & alii Apostoli fuerunt PETRA, super quam ædificata est Ecclesia: potuissetque Christus dicere simul omnibus: Vos estis petra, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Et tamen inde concludi non posset singulorum Apostolorum infallibilitas. Nam etsi singuli essent petra, non essent tamen singuli, nisi petra partialis: petra autem totalis essent omnes simul. Jam verò, etsi frangeretur petra aliqua partialis, supra quam domus ædificata est; non tamen propterea rueret domus; modò aliæ adhuc petræ partiales infractæ consisterent.. Et alii Apostoli fuerunt FUNDAMENTUM Ecclesiæ: partiale (pars fundamenti) quidem singuli; sed omnes simul, totale. Ita ferè contra Bell. Lutherani & Calvinistæ; Dænæus, Sutlivius, Amesius &c: post hos Lannoïus parte 5. ep. 7., Du Pin cit,

R. Non quæritur, quid dicere Christus *potuisset*; sed, quid hîc dixerit Petro. Nempe hîc ad litteram *petram* & *fundamentum Ecclesiæ* vocavit *Petrum*, ut *Summum Rectorem Ecclesiæ*, ut *Apostolorum Principem* (id quod antea ostendit Bellarminus l. 1. c. 10 :) non ergo alios Apostolos : imò nec eos sic potuit vocare, nisi fecerit Ecclesiam non modò *Bicipitem*, sed etiam *suprema Capita habentem duodecim, duodecim Principes Apostolorum*. Quid ? Quòd *Petrum* vocavit *petram* ipsorum etiam *Apostolorum*; ut ex PP. à Bell. allatis &c. mox patebit. Ergo etsi & alii Apostoli fuissent *petræ quædam partiales*; indèque concludi non posset infallibilitas singulorum (de quo cum Adversario agam f. 99 :) tamen ex eo, quòd Petrus hîc appelletur *petra*, ut *Summus Rector Ecclesiæ* &c., sequitur, ut Petrus (& quilibet ejus in summo Pontificatu Successor) sit infallibilis : cùm frangi hæc *Petra* non possit, nisi *petræ partiales singulæ*, imò & omnes simul, super ipsam *ædificatæ*, totaque proinde, ut fatetur Adversarius, *domus ruat*.

Ideone hæc Bellarmini verba : *Nam, ut supra ostendimus l. 1. c. 10., ad litteram petra & fundamentum Ecclesiæ dicitur Petrus, ut Summus Rector Ecclesiæ, suppositis punctis, legentium oculis eripere debuit Adversarius ?*

CYPRIAN. l. de unitat. Eccl. sic ait : *Loquitur Dominus ad Petrum... " Tu es Petrus & super istam petram ædificabo Ecclesiam meam.,, Super illum UNUM ædificat Ecclesiam suam.*

S. PACIANUS ep. 3. cont. Novatian. *Ad Petrum locutus est Dominus (Tu es Petrus &c.) ad UNUM ideo, ut unitatem fundaret ex UNO.*

NA-

NAZIANZ. orat. de moderat. Vides, quemadmodum ex Christi Discipulis... hic (Petrus) *petra* vocetur, atque Ecclesiae FUNDAMENTA fidei suae credita habeat; ac reliqui Discipuli eum SIBI PRÆFERRI, æquo animo ferant?

AMBROS. de Incarn. c. 5. Hic ergo Petrus, qui respondit PRÆ CETERIS Apostolis, imò PRO CETERIS: & IDEO fundamentum dicitur, quia novit non solum proprium, sed etiam COMMUNE SERVARE. Serm. 47: Tamquam bonus pastor tuendum gregem accepit, ut, qui sibi antè infirmus fuerat, fieret OMNIBUS firmamentum; & , qui ipse interrogationis tentatione nutaverat, CETEROS fidei stabilitate FUNDARET... "Tu es Petrus &c., Petra enim dicitur, eò quòd PRIMUS in nationibus fidei fundamenta posuerit, & tamquam saxum immobile TOTIUS operis Christiani compagem, molemq; contineat. In Psal. 40: Ipse est Petrus, cui dixit: "Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam., Ubi Petrus, ibi Ecclesia; adeòque & vera fides.

CHRYSTOST. hom. 55. in c. 16. Matt. NIHIL TALE DE ILLIS (Apostolis) dictum est, quale de hoc (Petro) dicitur... "Tu es Petrus, & super hanc petram &c., Quæ soli Deo propria sunt,.... Ecclesiam reddere inconcussam, ... hæc IPSI se daturum promittit.

AUGUST. Serm. 5. de SS. Petro & Paulo: SOLUS (Petrus) inter Apostolos meruit audire.. "Tu es Petrus, & super hanc petram &c.

IN CONCILIO EPHESINO act. 3. PHILIPPUS LEGATUS ait: S. & Beatissimus Petrus, Princeps & CAPUT APOSTOLORUM, columna fidei, FUNDAMENTUM ECCLESIAE CATHOLICÆ; uique præ ceteris Apostolis.

LEO M.

LEO M. Serm. 2 : Petrus .. PRÆ CETERIS est ordinatus, ut, dum PETRA dicitur, dum FUNDAMENTUM pronuntiatur, .. qualis ipsi cum Christo esses societas, per ipsa appellationum ejus mysteria nosceremus ... Ista confessio .. firmitatem petrae, quæ nullis impulsionebus quateretur, accepit.

LEO IX. ep. ad Thomam: Quamvis enim omnibus generaliter Apostolis dictum sit à Domino: "Quaecumque ligaveritis &c.": tamen non sine causa SPECIALITER & nominatim dictum est B. Petro APOSTOLORUM PRINCIPI; "Tu es Petrus; & super hanc petram &c.:", & in alio loco; "Confirma fratres tuos,": scilicet quia omnium Ecclesiarum majores & difficiliore causa per S. & PRINCIPALEM B. Petri Sedem A SUCCESSORIBUS EJUS sunt diffinienda.

TEOPHYLACT. suprâ f. 76; 77: Confirma CETEROS: hoc enim te decet, qui post me PETRA es & FIRMAMENTUM ECCLESIAE. Intellexerit autem quis, non solum de APOSTOLIS dictum, quod CONFIRMATI fuerint A PETRO; sed de omnibus, qui usque ad consummationem seculi futuri sunt fideles.

INNOC. III. Serm. 1. in festo SS. Petri & Pauli: Super hanc fidem (Petri) Ecclesia est in petra fundata, propter quod Dominus addidit: "Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam.", Dignitas hæc in duobus attenditur: quia scilicet Beatissimus Petrus & fundamentum est, & Caput Ecclesiae. Licet enim Christus sit primum & præcipuum fundamentum, ... sunt tamen secunda & secundaria fundamenta; videlicet Apostoli .. inter quos Beatissimus Petrus primus & præcipuus, cui SINGULARITER à Domino dicitur: tu vocaberis Cephas. Cephas enim, licet secundum unam linguam interpretatur Petrus, secundum aliam tamen dicitur Caput: quia sicut plenitudo sensuum consistit in

Capite, in ceteris autem membris pars est aliqua plenitudinis : ita ceteri vocati sunt in partem sollicitudinis, solus autem Petrus assumptus est in plenitudinem potestatis .. Petrus potest LIGARE ceteros, sed non ligari potest à ceteris; utpote primus & SUMMUS Magister & PRINCEPS ECCLESIAE. Quod etsi omnibus Apostolis simul dictum fuisse legatur (Joan. 20, Matth. 18;) NON tamen ALIIS SINE IPSO, SED IPSI SINE ALIIS legitur dictum esse (Matth. 16:) ut quod NON ALII SINE IPSO, sed IPSE SINE ALIIS intelligatur hoc posse de plenitudine potestatis.

Solus ergo Petrus præ omnibus Apostolis, etiam simul sumptis, hîc sensu litterali *petra* ac *fundamentum* Ecclesiae & vocatus est à Christo, & verè fuit singulari quadam ratione ipsi soli propria : *Petra* ac *fundamentum*, inquam (non tantum *petrae* aut *fundamenti pars*) ut contra Quênellianum demonstrat Bellarm. cit. ex Concilio Chalced. 630. Patrum, ex testimonio totius Ecclesiae ab annis 1300, Orig., Basil., Naz., Epiphani., Chrysost., Cyril., Theophylac., Euthym., Tertull., Cypr., Hilar., Ambr., Hieron., Aug., Maximo, Paulino, Leone M. Atqui Petrus non fuit solus *petra* & *fundamentum* Ecclesiae præcisè ratione Apostolatûs (neque enim ille fuit proprius soli Petro :) ergo ratione Pontificatûs; id quod apertis verbis testantur multi PP., tum hîc, tum apud Bell: adeoque Petrus, ut Pontifex, & ipse frangi non potuit, & firmitate sua totam sustentavit Ecclesiam (ac proinde etiam quilibet Petri in Pontificatu Successor) ut disertè hîc iterum docent PP. non pauci, aliique infra. Cum igitur Ecclesia per veræ fidei professionem essentialiter constituatur; in hac præscribenda errare non potest Pontifex, nisi tota erret Ecclesia, & ruente *petra* ac *fundamento* suo, corruat.

Cur dicit Adversarius, singulos Apostolos tantum fuisse *partes fundamenti Ecclesiae*? Apocal. 21. v. 14. dicitur: *Murus civitatis habens FUNDAMENTA DUODECIM, & in ipsis 12. nomina DUODECIM APOSTOLORUM Agni*. Ullusne umquam 12. partes unius fundamenti *duodecim fundamenta* appellavit? Nonne fuerunt fundamenta, quatenus Apostoli, seu Legati Dei ad Ecclesiam universam; ac proinde, sicut 12. Apostoli, ita & fundamenta 12.? Apostolos Ecclesiae *fundamenta* esse, docet Augustinus in illud ps. 86. *fundamenta ejus in montibus sanctis*, Innoc. III. f. 97. &c.

Cur dicit, ex eo quod alii fuerint *petra*, concludi non posse singulorum Apostolorum infallibilitatem? Nonne singuli erant infallibiles in docenda sub Petro Ecclesia? Nonne Ecclesia singulorum doctrinam, ut infallibilem, est amplexa? An, si sub Petro singuli non fuissent infallibiles, fuissent *Petra*? Imò potius *arena*: adeoque Christus Ecclesiam suam super singulos ædificando, illam ædificasset super arenam. At tantum fuerunt, inquit, singuli *Petra partialis*, uti & Petrus. Verum cumulus arenæ non est *petra partialis* totius Ecclesiae, nec 12. arenæ cumuli *petra totalis* universam Ecclesiam sustentans; sed totalis arena: adeoque iterum Christus totam Ecclesiam suam non nisi super arenam ædificasset: quod ipse Matth. 7. v. 26. hominis *stulti* esse docuit, & ex arenæ mobilitate demonstravit, domum brevi ruituram.

Non potest Quênellianus impugnare auctoritatem Petri, nisi aliorum etiam Apostolorum auctoritatem impugnet? Nisi, quamvis invitus, Apostolos omnes potuisse falli, ruere pone Ecclesiam, cogatur admittere?

Dices : Si 12. Apostoli fuerint fundamenta 12 ; jam Petrus non aliter fuit fundamentum , quàm alii Apostoli : neque adeò Pontifex , Successor Petri , magis sustentat Ecclesiam , quàm alii Episcopi , Successores Apostolorum ; ac proinde non est infallibilis.

R. cum Bellarm. l. 1. c. 11. , id minimè sequi. Apostoli enim ceteri 1. tantum fuerunt fundamenta , ut Apostoli , seu Legati extraordinarii : Petrus autem , ut Pastor ordinarius , seu Pontifex. Jam verò Episcopi Apostolis succedunt quidem in Episcopatu , non tamen in Apostolatu : adeoque nec in illa sustentatione Ecclesiæ Apostolatui propria : Pontifex verò succedit Petro in Pontificatu : itaque & in Pontificatui annexa sustentatione Ecclesiæ ; atque adeò in infallibilitate. 2. Apostoli ceteri fuerunt fundamenta pendentia à Petro Pontifice , fundamento post Christum primario ; non contrà. Atque hoc est , quod promittitur Petro Matth. 16. , cum ei soli coràm aliis dicitur : *Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam* ; ut jam evictum dedi.

Imò veritatem Evangelii quoad cognitionem nostram pendere ab auctoritate Petri , docent f. 41. Pius II. , & Hieron. Hinc tam sollicitè libros Canonicos ab Apocryphis secrevit post S. Innoc. I. S. Gelasius apud Labbe tom. 4. col. 1260. Hinc S. Nicolaus I. ep. ad universos Episcopos Galliæ : *Si Vetus Novumque Testamentum recipienda sunt , quòd de his recipiendis S. Papæ Innocentii prolata videtur esse sententia ; restat nimirum , quòd Decretales epistolæ Rom. Pontificum sunt recipiendæ , etiamsi non sunt canonum codici compaginatæ.* Lab. t. 8. col. 799. Hinc S. Gregorius VII. in *Dictatu* docet : *Quòd nullus liber Canonicus habeatur absque illius (Papæ) auctoritate*, tom. 10. col. 111. Denique cum Euge-

nus IV. Jacobinis Scripturarum canonem tradidisset, tamquam *necessarium*; Andreas à Joanne eorum Patriarcha missus illum omni reverentiâ suscepit. Præfatus erat: *Es namque Deus in terris, & Christus, & ejus Vicarius: es Petri Successor; & pater, caput, & doctor Ecclesiæ universalis, cui datae sunt claves claudendi, & paradisum, cuicumque volueris, reſerandi.* Lab. tom. 13. col. 1202.

De Expositione Origenis.

O Rigenem, compendio à Bellarmino citatum, do paulò proluxius, ut plumarum furtivarum fucum quivis videat. " *Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam; & portæ inferi non prævalerunt adversus eam.* „ *Quam autem EAM? Utrum enim adversus petram, super quam Christus edificat Ecclesiam? An adversus Ecclesiam? (nam sermo anceps est:) An ad unum & idem, quod ipsum sit petra & Ecclesia? (Græcè habetur: An quasi adversus unum & idem, petram & Ecclesiam?)* Hoc autem arbitror esse verum. Neque enim adversus PETRAM, super quam Christus edificat Ecclesiam, neque adversus Ecclesiam portæ inferi prævalerunt: quemadmodum neque via colubri super PETRAM, juxta id quod in Proverbiis scriptum est (c. 30. v. 19.) reperiri possit. Quòd si adversus aliquem inferi portæ prævalerunt; qui talis erit, neque petra super quam Christus Ecclesiam edificat, nec Ecclesia à Christo super petram edificata, fuerit. Petra quippe serpenti inaccessa est, & fortior portis inferi sibi adversantibus, adeò ut PROPTER ROBUR ILLIUS portæ inferi adversus eam non prævaleant: Ecclesia verò, tamquam Christi ædificium, qui sapienter edificavit Domum suam SUPER PETRAM, portarum inferi capax non est, prævalentium

rium quidem adversus quemcumque hominem qui extra petram & Ecclesiam fuerit, sed invalidarum adversus illam. Paulò antè dixerat: Si quis hoc dicit illi (quod Petrus; Tu es Christus &c.) .. ea consequetur, quæ, ut ait quidem LITTERA Evangelii, dicta sunt illi Petro, ut docet autem ejus SPIRITUS, cuilibet qui talis evadit, qualis ille Petrus. Docet ergo Origenes, sensu litterali Ecclesiam ædificatam esse super Petrum, portas inferi non prævalituras adversus Petrum; sensu verò spirituali adversus quemlibet, qui veræ fidei confessione imitatur Petrum. Atqui portæ inferi prævalerent adversus Petrum, si erraret in fide: ergo in fide errare non potest Petrus; proindeque nec Petri Successor; ut probavit Bellarminus. Imò firmitatem Ecclesiæ à firmitate Petri petit Origenes. Ait enim, portas inferi non prævalere adversus petram propter robur illius; adversus Ecclesiam verò quia ædificata est super petram. Denique Christum in ædificanda Ecclesia super petram comparat viro sapienti (Matth. 7. v. 24., Luc. 6. v. 48:) unde firmitatem Ecclesiæ à Pontificis immobili firmitate pendere, portas inferi, si prævalerent adversus hanc petram, prævalituras etiam adversus superincumbentem Ecclesiam, demonstravi Past. Boni p. 1. f. 32. & 35., tacentibus Quênellianis.

Quênellianus f. 37., 38., 39: Apud Origenem non invenies, nisi hæc: " Petra est, quisquis Christi discipulus est .. Et super talem petram construitur omnis Ecclesiastica doctrina, & secundum hanc vitæ institutio. .. Quòd si super unum illum Petrum tantum existimas ædificari totam Ecclesiam; quid dicturus es de Joanne .., & Apostolorum unoquoque? ... Quin alioqui nunc audebimus dicere, quòd
adver-

adversus Petrum unum non prevalitura sint porta inferorum, adversus ceteros autem Apostolos ac perfectos prevalitura sint: ac non potius in omnibus & singulis eorum, de quibus dictum est, fit illud quod dictum est; Et porta inferi &c.? Item illud; super hanc petram edificabo Ecclesiam meam?... Quam autem EAM? Utrum adversus petram &c., ut supra citavi. Pergit: Origenes Bellarmino aperte adversatur. Origenes enim dicit, quod UNUM ET IDEM SIT PETRA ET ECCLESIA: quia scil. PETRA EST, QUISQUIS CHRISTUM, ut Petrus, .. CONFITETUR; Bellarminus per petram intelligit solum PETRUM; quod disertissime negat Origenes. Du Pin. Dissert. 4. c. 1. §. 1., ex Launoio p. 5. ep. 7. ad Voellum, plaudentibus Cantabrigensibus & Reifero: quamquam Du Pin tantum contendit, Origenem verba Christi sensu litterali exponere de Apostolis; Launoius de Apostolis, vel eorum Successoribus; Cornicula verò nostra, de fidelibus singulis.

R. Telum istud Erasmi &c. jam diffregerat Bellarminus l. 1. c. 10. ostendens, sensum his verbis spirituales, seu allegoricum exponi, non litteralem. Et sanè, inquit, ad litteram non posse hunc locum intelligi de omnibus fidelibus, (aut Apostolis) patet ex eo quod Dominus, ut de solo Petro se loqui indicaret, descripsit illum multis modis. Vocavit enim eum SIMONEM, quod erat illi nomen à parentibus impositum: & addidit nomen patris, vocans eum FILIUM JONÆ seu Joannis, ut distingueretur à Simone fratre Thaddæi: addidit etiam nomen PETRI, quod ipse illi indiderat: usus est præterea pronominibus certam personam designantibus, dicens: Ego dico TIBI, quia TU es Petrus &c. Si ergo adhuc licet asserere, nihil hinc Petro peculiare esse collatum, vel promissum, quod non aliis omnibus; certè
omnia

omnia loca Scriptura depravari poterunt, & ad solas allegorias restringi. Deinde, si omnes fideles sunt ista petra, super quam fundatur Ecclesia; omnes erunt fundamentum: si omnes fundamentum; ubi erunt parietes & tectum hujus aedificii? Quemadmodum, si totum corpus oculus, ubi auditus? Ubi cetera membra? Sentium litteralem agere de solo Petro, probarat ex ipso Origene hom. 5. in Exod. Vide, magno illi Ecclesiae fundamento, & petra solidissima, super quam Christus fundavit Ecclesiam, quid dicatur à Domino; modicae fidei, quare dubitasti? Cap. 25. citat illud Origenis in c. 6. Roman. Petro cum SUMMA RERUM de pascendis ovibus traderetur, & super ipsum, velut super terram, fundaretur Ecclesia &c. An summa rerum tradita est singulis fidelibus; aut aliis Apostolis? Cur ad hæc, si potuit, non respondit Adversarius? Si non potuit; cur non erubuit armis à Bellarmino diffractis Bellarmino insultare? An non legit hæc apud Bellarminum? Quid turpius, quam insultare illi, cujus responsum ne legeris quidem; objectare, quæ ipse jam antè à Novatoribus objecta profligarit? Imò non potuit non legisse: cum hic inculcet Bellarminus: *Ut supra ostendimus l. I. c. 10., AD LITTERAM Petra & fundamentum Ecclesiae dicitur Petrus, ut summus Rector Ecclesiae. Patet ergo iterum, qua fide hæc truncarit f. 95: item illud Origenis hoc ipso loco: Si quis, inquit, hoc dicit illi (quod dixit solus Petrus: Tu es Christus &c.) .. ea consequetur, quæ, ut ait quidem LITTERA Evangelii, dicta sunt illi Petro, ut docet autem ejus SPIRITUS, cuilibet qui talis evadit, qualis ille Petrus: qua fide affirmet; Apud Origenem non invenies, nisi hæc &c: quod an à mendacio excusari queat, judicent ipsi Protestantes.*

Deinde

Deinde de Apostolis, & aliis non habetur in textu græco Origenis: *Ac non potius in omnibus & singulis eorum DE QUIBUS DICTUM EST, fit illud quod dictum est; Et portæ inferi &c.?* Item illud; *Super hanc petram &c.?* Sed: Nonne verò ETIAM in omnibus & singulis illorum fit illud quod suprà dictum est &c, ut ostendat id primò fieri in Petro (quia de Petro sensu litterali dictum est:) fieri tamen etiam in singulis qui Petri confessionem imitantur, quia etiam de his dictum est sensu spirituali seu allegorico. Subdit: *Vide, QUANTA VI POLLEAT PETRA, super quam à Christo edificatur Ecclesia, ET quicumque dicit: Tu es Christus filius Dei vivi, ut illius judicia firma maneant, QUASI DEO IN ILLO JUDICANTE, ut in judicando portæ inferi adversus eum non prævaleant: Ubi apertè indicat, soli Petro hic ad litteram dictum; Super hanc petram &c., ipsique promissam judicii firmitatem, portis inferi insuperabilem. Hæc & alia, quæ dedi f. 101., invenisset Quênellianus, si legisset Origenem extra Du Pin & Launoium; nec tam ineptè ex sensu allegorico evertisset litteralem, in quo allegoricus necessariò fundatur. Sic Origenes verbis objectis per Ecclesiam allegoricè intelligit Ecclesiasticam doctrinam, & secundum hanc vitæ institutionem: per portas inferi, peccata: An inde concludet Adversarius, quòd per Ecclesiam sensu litterali non intelligat Congregationem fidelium; nec per portas inferi, errores & hæreses? Si id concludat: falsi convincetur ex ipso Origene. Sin minùs; cur ita concludit de voce *petra &c.*? Si per *petram* Origenes ad litteram intelligit fideles singulos; quid sibi vult, dum ait, *portas inferi prævalere adversus quemcumque hominem, qui EXTRA PETRAM & Ecclesiam fuerit?**

Orige-

Origenem secutus Ambrosius in c. 9. Luc. sensum allegoricum cum litterali conjunxit: *Discipulo suo hujus vocabuli (petra) gratiam non negavit; ut & ipse sit Petrus, quod de petra habeat soliditatem constantiae, FIDEI FIRMITATEM. Enitere ergo & tu, ut petra sis: qui enim carnem vicerit, Ecclesiae fundamentum est.* An hinc sequitur: juxta Ambros. verba illa: *tu es Petrus &c.* sensu litterali non dicta soli Petro? (vide f. 96.) ergo nec sequitur ex verbis similibus Origenis. Si quis ex interpretatione allegorica Irenæi l. 4. c. 20., Tertull. l. de exhortat. cast. c. 7., Augustini l. 2. qq. Evang. c. 40., inferret, Christianos omnes, justos certè, esse Sacerdotes: Si ex interpretatione Aug. ferm. 16. de verb. Dom., Theophyl. in Matt. 18. v. 18., Anastasii Nicæni q. 61., concluderet, ligandi ac solvendi potestatem non esse propriam solis Sacerdotibus, sed communem omnibus fidelibus, qui peccantes increpant, condonant offensam &c; quis eum ferret Theologus?

Et ne ab Origene abeamus; hom. 12. in Jerem. illud Exodi 33. v. 22., *Ponam te in foramine petrae*, & illud 1. Cor. 10. v. 4. *bibebant de spiritali consequente eos petra*; petra autem erat Christus, sic exponit: *Petra Dominus Jesus Christus .. omnes imitatores Christi petrae sunt, UT IPSE PETRA EST: hom. 35. in Matth. Christus dicitur petra spiritalis: & rationis est, omnes imitatores Christi dici SIMILITER petras esse.* Nonne exploderetur qui concluderet, juxta Origenem verba Exodi & Apostoli sensu litterali non esse dicta de solo Christo, sed de quovis Christi imitatore? Quin hoc ipso loco ait: *Videamus, quomodo dictum sit Petro, ET CUILIBET QUI PETRUS EST (allegoricè, seu imitatione) dabo tibi claves: per quas*

quas allegoricè intelligit *virtutes*, quia cælum aperiunt. Hinc vel inferat Adversarius, cuilibet fidei sensu litterali promissas claves, seu potestatem ligandi atque solvendi: vel si id non potest (cùm ipse Origenes repugnet;) malè ex similibus verbis Origenis: *Petra est, quisquis Christi discipulus est &c.* infert, sensu litterali petram dici fidelem quemlibet; cùm Origenes id apertè neget.

Præclarè Genebrardus Doctor Parisiensis in editione Origenis 1574. monuit, *cautè accipiendum*, quod ait, *super singulos quosque fideles Ecclesiam esse ædificatam.*

At, inquit, Origenes dicit, quòd UNUM ET IDEM SIT PETRA ET ECCLESIA: Bellarm. verò per PETRAM intelligit SOLUM PETRUM.

R. Jam evici, Origenem, æquè ac Bellarminum, per *petram* sensu litterali intelligere *solum Petrum*, non Ecclesiam super Petrum ædificatam. Verbis objectis nihil aliud vult Origenes, quàm *Non prævalebunt adversus EAM*, intelligendum esse non tantùm de Ecclesia (ut contendit Adversarius;) sed etiam de *petra* (seu Petro) *quasi* sint unum & idem, quæ omnino distincta sunt: quia nempe una eademque est firmitas *petræ* & Ecclesiæ; quamvis à *petra* derivetur in Ecclesiam ædificatam super *petram*, eique innixam. Græcè enim dicit: *Quasi (ὡς) adversus unum & idem, petram, ET Ecclesiam*: vides particulas *quasi*, *et*, quæ clarè supponunt distinctionem, sensu litterali indicatam his verbis; *Utrum adversus petram, super quam Christus ædificat Ecclesiam? An adversus Ecclesiam?* Subdit: NEQUE enim ADVERSUS PETRAM, super quam Christus ædificat Ecclesiam, NEQUE ADVERSUS ECCLESIAM *portæ inferi prævale-*

valebunt : quod mox seorsum probat de petra , seorsum de Ecclesia : & de petra quidem prius , quàm de Ecclesia : de petra propter se (*propter robur illius*) de Ecclesia , non nisi propter petram , *super quam sapienter est ædificata*.

Si unum & idem juxta Origenem sit petra & Ecclesia ; cur addit hanc probationem : *Neque ENIM adversus petram , .. neque adversus Ecclesiam* ; qua identitatem non probat , sed evidenter rejicit ; ostenditque , se petram ab Ecclesia distinguere ? Cur dicit : *petram , super quam Christus ædificat Ecclesiam* ? An idem ædificatur super seipsum ? Si juxta Origenem petra sit Ecclesia ; ergo dum ait : *PETRA est , quisquis Christi discipulus est* , significat , interprete Adversario , fideles singulos esse Ecclesiam ; tot proinde Ecclesias , quot fideles. Numquid bellè ?

Ne de *Apostolis* quidem sensu litterali intelligere Origenem illud ; *Tu es Petrus &c.* , probavit jam ex ipso Origene Bellarminus. Vide etiam f. 95. & seqq.

Ad hominem. F. 94. dicit Adversarius , ex eo quòd Apostoli fuerint *petra & fundamentum* Ecclesiæ , *concludi non posse singulorum infallibilitatem* ; sed singulos *frangi & ruere potuisse* : hìc verò ex Origene probat , ideo portas inferi non prævalituras *adversus singulos* , proindèque singulos nec frangi potuisse nec ruere , seu fuisse infallibiles , quia singuli sunt *petra & fundamentum* Ecclesiæ. Habemus ergo ex ipsis Adversarii verbis , inter se pugnantibus , infallibilitatem Petri. Cùm verò doceat Origenes , hìc sensu litterali Petrum præ ceteris *petram & fundamentum* appellatum , super Petrum reipsa ædificatam Ecclesiam , cùm Petro SUMMA RERUM de pascendis ovibus tradere-

tur ;

zur ; docet infallibilitatem Petri ut Pontificis ; adeoque & Successorum : Quênellianus Origeni, sibi que ipsi contradicit.

De Expositione S. Chrysofomi.

BELLARMINUS : *Chrysofomus in hunc locum dicit, solum Deum potuisse hoc facere, ut Ecclesia, super unum piscatorem & ignobilem virum fundata, non caderet, tot irruentibus tempestatibus.*

Quênellianus f. 39. : *Ipsa verba Chrysofomi non citat.* Ita Reiserus ex Launoio.

R. Quasi non sit satis, indicasse Chrysofomi locum passim obvium, & fideliter retulisse sententiam !

Urget cum Launoio, quòd dicat Chrysof. „ *Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam ; id est fidem atque confessionem : „ & per hanc petram intelligat FIDEM ET CONFESSIONEM PETRI : Bellarminus autem ipsum PETRUM.* Launoium laudant Cantabrigienses ac Reiserus : Quênellianus Launoium numquam nominat.

R. 1. Cavillum hunc esse Lutheri, Centuriatorum, &c. notat Bellarm. l. 1. c. 10 : ipsisque Christi & Chryf. verbis ostendit, fidem & confessionem hìc intelligi non posse absolutè, secundum se, ac sine relatione ad personam Petri ; sed cum relatione ad Petrum, cujus est fides, atque confessio ; seu ipsum Petrum, quatenus fidem præ ceteris Apostolis confessus est. Sanè Chrysof. in c. 6. Isa. dicit : *Petrus basis Ecclesie.* Hom. 2. in psal. 50 : *Audi, quid dicat Petro, columna illi, & FUNDAMENTO, ac propterea PETRO appellato, quia fide saxeus erat : „ SIMON.. rogavi pro TE, ut non deficiat fides TUA.* Orat. 2. adversus Judæos : *Prædixit PETRO (non fidei) Super*

per hanc petram ædificabo Ecclesiam meam. Hoc ipso loco ait: *Petrus, Apostolorum os.., chori Apostolorum Coryphæus..* Nihil tale de illis dictum est, quale DE HOC dicitur. Postea subdit, quòd PETRUS Ecclesiam INCONCUSSAM, ac CÆLO FORTIOREM reddiderit. Etsi ergo per hanc petram intelligat fidem atque confessionem Petri, simul tamen intelligit ipsum Petrum. Imò juxta Chryf. fides atque confessio Petri realiter non est nisi ipse Petrus. Etenim juxta Chrysof. Christus ædificavit Ecclesiam super Petrum. Atqui etiam super fidem atque confessionem Petri: ergo juxta Chryf. fides atque confessio Petri realiter est ipse Petrus; non à Petro distincta.

Cur ergo, inquis, fundamentum Ecclesiæ dicitur fides Petri? Respondet Bellarm. 1. *Quia ob meritum ejus fidei consecutus est Petrus, ut sit fundamentum Ecclesiæ; ut exponunt Hieron., Hilar., Chryf., & alii hoc loco.* 2. *Quia Petrus in eo potissimum est Ecclesiæ fundamentum, quòd, cùm fides ejus deficere non possit, ipse omnes alios in fide confirmare & sustentare debet.* Sic enim ad eum Dominus ait Luca 22. "Rogavi pro te, ut non deficiat FIDES TUA: & tu aliquando conversus CONFIRMA fratres tuos., Adde, quòd Petri Pontificis infallibilitatem non probet Bellarm. ex his Chrysostomi verbis: *super hanc fidem atque confessionem; sed ex his: Alium deinde honorem EI præbet.. Quæ soli Deo propria sunt, .. ECCLESIAM REDDERE INCONCUSSAM in tanta tempestatum irruptione, & hominem PISCATOREM, toto terrarum orbe contrà pugnantem, QUAVIS PETRA FIRMIOREM ostendi, hæc IPSI (Petro, αὐτῷ) se daturum promittit. . . . Petrus Ecclesiam per universum, quaquà patet, terrarum orbem extendit, & CÆLO FORTIOREM monstra-*
vit,

vit. Atqui Petrus non fuisset *firmitior quavis petra*, multoque minùs *reddidisset Ecclesiam inconcussam*, & *cælo fortiozem*, si ipse in fide errare potuisset: ergo, teste Chryf., Christus Petro dedit infallibilitatem, & Ecclesiæ per ipsum: per ipsum, inquam; non per fidem objectivam à Petro præcisam.

Objicit illud Chrysofomi: *Si verò adversùs Ecclesiam non prævalebunt, multo minùs adversùs me prævalebunt*; & Bellarminum incusat, quòd ex firmitate Ecclesiæ, Petri firmitatem concludat.

R. An conclusio Bellarmini repugnat his verbis Chrysofomi; aut firmitatem Petri ex hisce verbis infert Bellarminus? Minimè. Nonne eam rectè infert ex verbis jam allatis? Imò nonne rectè inferret ex verbis objectis hoc modo? Ideo juxta Chryf. portæ inferi minùs prævalebunt adversùs Christum, quàm adversùs Ecclesiam, quia Ecclesia suam firmitatem accipit à Christo. Atqui illam à Christo accipit per Petrum; ut ostensum est ex Chryf: ergo si portæ inferi non prævalebunt adversùs Ecclesiam; multo minùs prævalebunt adversùs Petrum. Nam si prævalerent adversùs Petrum, multo magis prævalerent adversùs Ecclesiam super Petrum fundatam: imò & prævalerent adversùs Christum, qui hìc *promittit* se daturum Petro, ut *quavis petra firmior Ecclesiam reddat inconcussam*.

Oblatrat Adversarius f. 40: Chrysofomus *immobilitatem Ecclesiæ inde non petit, quòd supra Petrum, tamquam fundamentum, fundata sit..; sed TANTUM ex Christi pollicitatione, qui facere possit, ut.. immobilis maneat*.

R. Immobilitatem Ecclesiæ petit ex Christi pollicitatione Petro facta, qua ipsi se daturum promi-

promisit, ut & quavis petra firmior esset, & Ecclesiam universo terrarum orbe extendens, inconcussam, coeloque validiorem redderet. Ergo immobilitatem Ecclesiae petit à firmitate Petri, supra quem, tamquam supra fundamentum quavis petra firmius, fundatam dicit Ecclesiam.

Si textum Chrysostomi græcum inspexisset Quênellianus (qui se linguæ græcæ peritum proficitur) vidisset, Chrysostomum per αὐτῶ (ipsi) apertè docere, Christum facere *per Petrum*, ut Ecclesia immobilis maneat: nec pro, IPSI se daturum promittit, retulisset: se pollicetur daturum: quasi non ipsi Petro infallibilitas primariò promissa fuerit; sed Ecclesiae seorsum à Petro. Multo minùs addidisset Launoïus: *Bellarminus Lectores suos ludificatur.* Jam verò si infallibilitas promissa, datàque fuerit Petro, ut *Pastori Ecclesiae* (sic enim ibid. Chrysostomus;) sanè & Pastoribus Ecclesiae seu Pontificibus singulis promissa ac data fuit.

Breve est illud Chrysost. orat. in SS. Petrum & Paulum: *Petrus orthodoxæ FIDEI principium.. NECESSARIUS Christianorum consiliarius.* An necessarius est Consiliarius Christianorum, si ipse in fide errare possit? An Christianis olim Petrus necessarius fuit Consiliarius: jam in suis Successoribus non est necessarius?

De Expositione S. Cyrilli.

BELLARMINUS: *Cyrillus apud D. Thomam in Catena hujus loci: "Secundùm hanc, inquit, promissionem Ecclesia Apostolica Petri ab omni seductione, & hæretica circumventionem manet immaculata &c: adeòque & Petrus, & quilibet ejus Successor, sustentans Ecclesiam; idque à fortiori, ut demonstravit Bellarm.,* Re.

Reponit Quênellianus f. 40. , 41: 1. Locus ille nihil valet ad probandam propositionem Bellarmini. Nam etsi erraret summus Pontifex ; non tamen propterea erraret Ecclesia Apostolica Petri : posset enim.. summo Pontifici erranti non adherere. 2. Locus ille Cyrillo suppositus est ; ut ex iis , quæ sequuntur , colligitur. . . " Super omnes Præpositos & Episcopos , & super omnes Primates Ecclesiarum & populorum IN SUI PONTIFICIBUS FIDE PLENISSIMA ET AUCTORITATE PETRI : & cum aliæ Ecclesiæ quorundam errore sint verecundatæ , stabilita inquassabiliter ipsa sola regnat. , (addere potuisset : silentium imponens , & omnium obturans ora Hereticorum.) Hoc dicere non potuit Cyrillus , qui sciret , Ecclesiam suam Alexandrinam . . quorundam errore verecundatam (ut cum barbaro illo Cyrillo barbarè loquar) non fuisse : adeoque & sciret , verum non esse , quod Ecclesia Apostolica Petri inquassabiliter (ut iterum barbarizem) ipsa sola regnaret. Sanè quàm inconcussa ad illud usque tempus in fide steterit Ecclesia Alexandrina , patet ex ep. Cælestini ad ipsum Cyrillum data de Nestorio : " Eam , inquit , de Christi Dei nostri generatione fidem in posterum confessurum se spondeat , quam Romana , & tuæ Sanctitatis Ecclesia , & universa denique Religio Christiana prædicat. Præterea quis nescit , hæc verba " PRIMATES Ecclesiarum & populorum , ad stylum Cyrilli non pertinere ; & neque apud ipsum , neque apud PP. Græcos vetustiores ; imò neque apud Rom. Pontifices usque ad illud tempus usitata fuisse : sed ab Isidoro tandem Mercatore . . . fuisse invec̃ta ? Ita Launoïus ibid. , & l. 1. ep. 2. (multum hoc nomine commendatus à Reilero) Du Pin.

R. Ad 1. Ecclesia Apostolica Petri non potest non adherere fundamento suo ; nam sine illo sta-

re nequit: ergo, si fundamentum rueret, si erraret Pontifex, rueret & erraret Ecclesia Apostolica Petri. Atqui Ecclesia Apostolica Petri nullo casu errare potest, Cyrillo teste: ergo nec Pontifex: ergo locus iste evidenter probat propositionem Bellarmini. Imò Cyrillus firmitatem Ecclesiæ derivat à promissione facta Petro, ut *petræ & fundamento*. Dicit enim: *Secundum hanc promissionem &c.*

Ipse Adversarius id contra se confirmat his Cyrilli verbis: *Manet immaculata in suis Pontificibus fide plenissima & auctoritate Petri.. stabilita inquaſſabiliter*; quibus Cyrillus iterum Ecclesiæ Apostolicæ infallibilitatem à Pontificibus, in fidem plenissimam & auctoritatem Petro succedentibus, repetit: ergo juxta Cyrillum ideo præcisè manet immaculata, quia adhæret Pontifici: ergo, si non adhæreret, non maneret immaculata, contra Domini promissionem Cyrillo interprete: Ergo non potest non adhærere Pontifici. Quòd si ideo errare non potest, quia non potest non adhærere Pontifici, multo magis Pontifex errare non potest.

Deinde fingamus, errare Pontificem, & Ecclesiam Apostolicam Petri ipsi non adhærere: jam falsum erit, quòd Ecclesia Apostolica Petri immaculata maneat *in suis Pontificibus*; adeòque Domini promissionem falsò interpretatus fuerit Cyrillus.

R. Ad 2. Nihil magis imbelle telis Launoianis, quibus Bellarmino, ipsique adeò D. Thomæ, locum Cyrilli sibi fatalem extorquere conatur Adversarius.

Sciebat sanè Cyrillus, Ecclesiam suam Alexandrinam verecundatam fuisse hæresi Georgii & Lucii Arianorum (qui Patriarchalem ipsius Sedem

dem occuparant) non Romanam ; ut ex Bellarmino hoc ipso capite discere poterant Launojus & Quênellianus expilator.

Ex verbis Coelestini tantum sequitur , quod Ecclesia Alexandrina tum non erraret , vel ad summum numquam errasset circa *generationem Christi* : minimè verò , quod nullius alio errore fuisset verecundata , nempe circa Divinitatem Verbi. Si , ut vult Adversarius , verba Coelestini probent , Ecclesiam Alexandrinam nullius Patriarchæ sui errore verecundatam : ergo , cum eodem modo loquantur de Ecclesia Romana , probant etiam hanc nullius Pontificis sui errore verecundatam fuisse, E. C. Liberii ; adeoque Liberium non errasse in fide. Destruit ergo hic , quod de errore Liberii ædificat Stat. f. 67. , & 68.

Quæ etiam consequentia : Ecclesia Alexandrina nullius Patriarchæ sui errore verecundata fuit usque ad tempus Cyrilli : ergo non sola Ecclesia Rom. est *inquassabilis* in suis Pontificibus ? Quasi verò synonyma sint , non quati aliquamdiu , & quati non posse. Certè consequentiam hanc tamquam ineptam Bellarmino objicit Adversarius f. 45 : nunc eandem ipse facit. Adeò sui obliviscitur pertinacia !

Vox *Primates* &c. pertinet ad styllum Spiritûs S. Michææ 5. v. 5. , 2. Machab. 4. v. 21. Quidni & ad styllum Cyrilli ? Certè Quênellianus non satis versatus est in lingua græca , ut de stylo Cyrilli græco judicare possit : quippe qui in defensione prima *fraudis septuplicis* (septemplicis) ne duo quidem verba græco proferre potuit , nisi vitiosè retracto accentu , ἐπὶ ἀπλοῦ ἐπὶ ἀπλῶς. Neque hic fidem meretur Du Pin ; cum cap. 1. §. 3. ἀ γνησιότης faciat γνησιότην , pro γνησιότητα.

Vox *Primas* adhibita fuit à Concilio Carthag. III. cap. 7., Milevitano II. can. 22. (subscribente Augustino :) Taurinensi (an. 397.) can. 1. & 2., Bracarenfi II. (an. 563.) cap. 6 : item à Patribus, seu Synodis græcis antiquioribus, teste & interprete Martino Bracarenfi cap. 4. (circa an. 572 :) ab ipso Concilio Chalcedonensi, utique græco, can. 9. & 17., interprete Dionysio exiguo (circa an. 496 :) à Romanis Pontificibus, Bonifacio I. (anno circiter 420.) Decreto II., quod refertur 6. q. 4. c. *Si inter Episcopos*, Leone M. ep. 91., Hilario Leonis M. Successore ep. 8., Gregorio M. l. 1. ep. 72. Atqui non tantum hæc omnia Concilia, sed etiam omnes hi Romani ab Pontifices non extiterunt ante Siricium, qui sedit ab an. 385; extiterunt tamen ante Isidorum Mercatorem sub finem seculi 8: ergo licet epistolæ R. Pontificum usque ad Siricium ipsis essent suppositæ ab Isidoro Mercatore (de quo vide f. 32. & seqq.) vel sic Cornicula, dum τὸ *Primates* &c. à Mercatore invecum comminiscitur, verbis suis capta & constricta teneretur.

Imò Leo M. serm. 2. Rom. Pontificem appellat *Primates omnium Episcoporum*; Pelagius I. ep. 12. an. 557. dicit illum *Primates apicem obtinere*; Nicolaus I. ep. 8. ad Mich. probat ex Canone 9. Concilii Chalcedonensis esse *Primates Ecclesiæ*; Theophylactus in c. 22. Lucæ *Primates omnium & Præfectum orbis*, Gregorius IX. ep. ad German. *Primates Primatum*.

Denique etsi vox *Primates*, totaque Cyrilli sententia neque apud ipsum alibi, neque apud PP. Græcos vetustiores, neque apud R. Pontifices eòusque usitata fuisset; an inde sequeretur, verba ista Cyrillo esse supposita? Jam ergo suppositum it, quidquid semel tantum habet Cyrillus, Au-

gustinus , ipse textus facer ; & à fortiori , si id habeat solus.

Ipsū Cyrillum alibi voce *Primates* &c. usum fuisse , & R. Pontificem *super omnes Primates* extulisse , probat Bellarm. l. 2. c. 15. ex aliis Cyrilli locis apud D. Thomam ; quibus etiam infallibilitas Pontificis demonstratur. In 4. dist. 24. q. 3. a. 2: *Cyrillus Episc. Alexand. dicit : " Ut membra maneamus in Capite nostro , Apostolico Throno Romanorum Pontificum , à quo nostrum est quærere quid CREDERE & quid tenere debeamus , ipsum venerantes , ipsum rogantes præ omnibus : quoniam ipsius SOLIUS est reprehendere , corrigere , statuere , disponere , solvere , & ligare , loco illius , qui ipsum edificavit , & NULLI ALII quod suum est plenum , sed ipsi SOLI dedit ; cui omnes jure Divino caput inclinant , & PRIMATES MUNDI , tamquam ipsi Domino Jesu Christo , obediunt. , Eundem Cyrilli locum ex l. 2. Thesaur. citat Opusc. 19. contra impugnantes Religionem c. 3. , & mox subdit : Unde patet , quod quicumque dicit , non esse obediendum his quæ per PAPAM statuuntur , in hæresim labitur. Hic nota , apud Cyrillum & D. Thomam Thronum Romanorum Pontificum esse ipsum Pontificem in Throno sedentem. Op. 1. con. errores Græcorum : Dicit Cyrillus Patriarcha Alex. in l. Thesau : " Sicut Christus accepit à Patre . . . sceptrum Ecclesiæ gentium , . . super omnem principatum & potestatem , super omne quodcumque est , ut ei cuncta curventur , plenissimam potestatem ; sic & PETRO & ejus SUCCESSORIBUS plenissime commisit. , Et etiam : " Nulli alii quàm PETRO Christus quod suum est , plenum , sed ipsi SOLI dedit. , Ibid. Ostenditur etiam , quod ad dictum Pontificem pertineat , quæ FIDEI sunt DETERMINARE. Dicit*

enim Cyrillus in lib. Thesau. ,, Ut membra maneamus in Capite nostro , Apostolico Throno Romanorum Pontificum , à quo nostrum est quærere , quid CREDERE & quid tenêre debemus. ,,

An Cyrillo etiam supposita sunt hæc omnia? Affirmat Launoïus , quia jam apud Cyrillum non extant. At constat , inquit Bell. , multos libros Thesauri periisse. Nam citatur in VI. Synodo act. 10. liber 32. Thesauri Cyrilli; cùm non extent hoc tempore libri nisi 14. Constat hæc apud Cyrillum extitisse olim: cùm ea ut Cyrilli non modò toties citarit D. Thomas , & contra errores Græcorum quidem; sed etiam Gennadius Scholarius Græcus auctor pro Concilio Florentino cui interfuerat, & in quo sess. 7. Episcopus Colossensis affirmarat, in Thesauris Cyrilli mirificè prædicari R. Pontificis auctoritatem , nec ullus Græcorum contradixerat : item Turrecremata , & Augustinus Triumphus contra Græcos Schismaticos. Imò textum primo & ultimo loco productum , qui maximè Pontificis infallibilitati favet , Urbanus IV. urfit in ep. ad Palæologum 1263, fatente Launoïo. Qua fronte hæc Græcis toties objecissent D. Th. , Doctores ceteri , ipse Urbanus IV. in ep. ad Imperatorem ; nisi tunc ea in Cyrillo legissent ? Cur saltem nullus Græcorum dixisset , hæc Cyrillo esse supposita ? Cur ne post tot quidem secula ullus fraudem detexit ante Criticos recentiores ? Quin & testimonia illa græcè excrisperunt Turrianus in epilogo , Lindanus l. 2. de Pontif. c. 4. Donatus in Apologia. Quòd ait Launoïus : *B. Thomas & suum & Bellarmini colum in laqueum inserit : Gennadius à quibusdam Latinis deceptus est , & forsan decipi voluit : verba ab Urbano IV. è Cyrillo relata non tam sunt Urbani, quàm*

quàm illius Scribae, &c. non nisi mordax hominis in re desperata ingenium probant. Certè Rainaldus & Riverus Heterodoxi maluerunt Cyrillum in extollendo R. Pontifice postulare falsi, quàm, quæ produximus, Cyrillo supposita dicere. Itaque testimonia ista ex Cyrilli Thesauro vel intercidere tempore, vel alicujus Anti-Pontificii invidiâ sublata sunt: nullo modo olim addita; cùm contendant Adversarii, tunc adhuc inauditam fuisse de Pontificis infallibilitate sententiam.

Quæro per transennam, qua fide Adversarius in *Pondere novo* contendat, infallibilitatî Pontificis adversari D. Thomam?

An etiam Cyrillo suppositum est illud in Isaiam l. 4. orat. 2. *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam; petram, opinor, vocans, immotam fidem Discipuli*: græcè, τὸ ἀκράδαντον εἰς πίσιν τῶ μαθητῶ, *Discipuli IMMOBILEM firmitatem in fidem*. Nonne verò hîc, æquè ac in textu à Bellarmino allato, firmitatem Ecclesiæ petit ab immobili firmitate Petri in fide? An etiam suppositum est, quod apud Bell. ibid. scribit Cyrillus ep. 10. ad Nestorium, & ep. 11. ad Clerum & populum Constantinop., Nestorium, nisi intra terminum à Coelestino Pontifice statutum dogmata sua revocet, ab omnibus ut excommunicatum & depositum debere vitari? Quod ep. 18. petit à Coelestino, velintne ad tempus adhuc cum Nestorio communicari, an eum ab omnibus vitari? Nonne his supponit Cyrillus, iudicium Pontificis in controversiis fidei esse supremum, & falli nescium?

Cyrilli interpretem, quia *verecundatam & inquassabiliter* transtulit, *barbarum* esse, & *barbarizare* dicit Quênellianus.

At

At Plautus in Trinum. ait : *Verecundari neminem apud mensam decet*. Cicero de Orat. l. 2. *Verecundanti in publicum prodire, mater dixit &c.* l. 3. *Verecundantem incitabat*. Et ad Hortensium : *Nostri amici verecundantur*. Hosne dicet *barbaros* Latii novus censor & arbiter ? An se ignorantem ?

Malè etiam carpit *inquassabiliter*. Cùm enim interpretis sit, de sententia magis, quàm de verbis laborare ; nec verbum, opinor, in lingua latina sit ullum, quod vim subjectam voci *inquassabiliter* adæquet ; si latina voce usus fuisset, officio suo defuisset. Si cum Adversario dixisset, *inconcussa* ; præterquam quod hiulcum fuisset, *stabilita inconcussa*, nonne, ut f. 45., & mox f. 121., objecisset Quênellianus : *Indène concludes : ergo nec POTUIT, nec POTERIT unquam concuti ?* An barbarum non est *barbarizare*, quo ipse-met hìc utitur ? *Conjecturati sunt*, quod adhibet in utraque defensione *Fraudis Septuplicis* f. 51 ? Barbarum non est *Prophetari velles*, quod usurpat Stat. p. 3. f. 176 ?

De Expositione Theodoretì.

BELLARMINUS : *Theodoretus in epistola ad Romanum presbyterum Romanum : " Tenet, inquit, sancta ista Sedes gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum ; cùm propter alia, tum QUIA semper HÆRETICI FŒTORIS EXPERS permansit. "* Ubi Theodoretus videtur sic argumentari : Regimen totius Ecclesiæ debet esse illius Sedis, quæ non possit deficere in fide. Videmus autem, solam Romanam Sedem expertem esse & fuisse omnis hæreticæ pravitatis : ergo manifestum est illam esse, cui datum est regimen Ecclesiarum.

Quênellianus, f. 42 : *Theodoretus non dicit aliud, quàm quòd sancta ista Sedes gubernacula teneat re-*

gendarum cuncti Orbis Ecclesiarum, quia semper hæretici foetoris expers permansit; quod facti est. An verò expers permansura sit semper, quod etiam facti est; & an à fide deficere non possit, quod est dogmatis; non dicit: Bellarminus hoc illi ratiocinando affingit. Ex Launoio cit., cui gratulatur Reiserus.

R. τὸ hæretici foetoris **EXPERTS** hîc non tantum significat, quòd S. Sedes non defecerit à fide; sed etiam, quòd numquam sit defectura; imò, quòd numquam possit deficere. Certè ἀμύνη, quo utitur Theodoretus, non modò tempus præteritum, verum etiam futurum respicit; nec tantum hæretici foetoris actum (ut ita dicam) sed etiam potentiam negat. Sic ep. 113. Christi humanitatem peccati expertem (ἀμύνηλον) mansisse dicit.

Vult Adversarius, Theodoretum ex eo præcisè, quòd S. Sedes usque ad seculum V. non defecisset in fide, concludere, quòd gubernacula teneat regendarum cuncti orbis Ecclesiarum. Atqui jamjam aiebat f. 113., Ecclesiam Alexandrinam usque ad tempus Cyrilli (qui Theodoreto coævus fuit) à fide non defecisse, sed permansisse semper hæretici foetoris expertem: ergo Theodoreto affingit, quòd doceat, S. Sedem tenere gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum; adeoque & Alexandrinæ; & rursus Alexandrinam Ecclesiam tenere gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum; adeoque & S. Sedis: vel potiùs neutram. Deinde cum f. 45. ex Launoio contendat, usque ad seculum VII. à fide non defecisse Ecclesias Lugdunensem & Viennensem in Gallia; quin etiam Leodiensem usque in hodiernum diem; ex Theodoreto contendit, Lugdunensem & Viennensem Ecclesias tenuisse ad illud usque tempus, Leodiensem verò etiam

etiam usque in hodiernum diem gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum; adeoque & S. Sedis; & singulas gubernacula mutua.

Non ideo ergo S. Sedes regendarum cuncti orbis Ecclesiarum, teste Theodoro, gubernacula tenet, quia usque ad illud tempus non defecit in fide; sed quia nullo unquam tempore est defectura. Et an quis negare audeat, S. Sedem semper moderaturam gubernacula Ecclesiarum totius orbis? Si ergo ex Theodoro ideo gubernacula omnium Ecclesiarum tenet, *quia* hæretici foetoris expers permanet; semper illius permanebit expers.

Nec rursus ideo tantum S. Sedes regendarum cuncti orbis Ecclesiarum gubernacula tenet, quia nullo unquam tempore est in fide defectura utcumque; sed ita, ut numquam possit deficere. Sanè quid si Ecclesia Leodiensis numquam deficiat in fide; ideo cuncti orbis Ecclesiarum gubernacula tenebit? Ideone jam tenet, aut unquam tenuit? Quid ita verò? Numquam elabatur, quin Theodoro falsum dogma affingat, nisi cum Bellarmino dicat, juxta Theodoretum ideo regimen Ecclesiarum omnium esse S. Sedis, quia *non possit deficere in fide*, impotentia consequente promissionem Christi, omnibus satis manifestam Ecclesiis, ut ab ea se regi patiantur. Potestne S. Sedes totius Ecclesiæ regimen amittere? Ergo nec in fide deficere: cum ideo, quia in fide non deficit, regimen totius Ecclesiæ teneat, ut ait Theodoretus. Denique an Theodoretus cognitionem Sedis, regimen totius Ecclesiæ tenentis, non aliunde petit quàm ab eventu? Non scivit ergo, an Alexandrina, an Romana Sedes totius Ecclesiæ regimen teneret: nec scivisset seculo VII.,
an

an Lugdunensis, an Viennensis, an Romana Sedes toti præesset Ecclesiæ: cum nec scire tum potuerit Theodoretus, nec modò Quênellianus, Ecclesiæ alicujus defectum in fide non nisi post sua tempora futurum. Ergo ne ineptam Principatus S. Sedis causam det Theodoretus, dicit quòd *non possit deficere in fide*; ut acutè Bellarminus.

Mirare hìc, Lector, Quênelliani strophas. Quando interpretes Cyrilli ad exprimendam Pontificis infallibilitatem dicit *inquaßabiliter*, cavillatur ipsum *barbarizare*: quando ἀμύντος latina voce *expers* reddit interpretes Theodoreti, ait Theodoretum non dicere aliud, quàm quòd S. Sedes numquam defecerit in fide: non verò, quòd numquam defectura sit, aut deficere non possit. Quid agas hoc homine, dum voces latinæ ad explicandam fideliter rem ipsam defunt? Si voce utaris minùs latinâ, ut accuratè sententiam reddas; *barbarizas*: sin vocem adhibeas latinam, quæ ad significationem vocis græcæ proximè accedit; argutatur Patres non dicere, nisi quod vox latina significat.

Videns Adversarius lubrico se stare loco, aliò transfilit cum Launoio: *Etsi diceret Theodoretus, S. Sedem à fide deficere non posse, non de summo Pontifice diceret.*

R. Theodoretus per infallibilitatem S. Sedis intelligit infallibilitatem R. Pontificis sedentis in S. Sede. Nam apud Bell. l. 2. c. 15. præmittit: *Sanctissimo Archiepiscopo (LEONI) persuadeas, ut APOSTOLICA utatur AUCTORITATE*: Ergo illud: *Tenet ENIM ista S. Sedes gubernacula, quia semper hæretici fætoris expers permansit*, respicit summum Pontificem. Subjicit: *Nec ullus contraria sentiens in ea sedit* (ergo nec Liberius fidei sensit con-

contraria , multò minùs docuit) *sed Apostolicam gratiam integram (ἀνέπατον incorruptibilem) conservavit.* Ergo juxta Theodoretum S. Sedes Apostolicam gratiam non conservasset integram , si errasset Pontifex: ergo vel S. Sedes hìc re ipsa non differt à Summo Pontifice : vel, si differet, tamen infallibilitatem suam à summo Pontifice reciperet. Et cur , quæso , totâ hac Epistolâ à Concilio Ephesino ad Leonem Pontificem provocat Theodoretus , si de Summo Pontifice non loquitur , si non censet superiorem Concilio Generali , proindèque infallibilem ? Tam aperta hæc visa sunt ipsi Danæo hæretico , ut nihil habuerit quod reponeret Bellarmino , nisi Theodoretum fuisse *palponem Leonis M.* : non dixit ; *S. Sedis à Pontifice distinctæ.*

Cur præteriit Adversarius , quod Bell. hìc c. 1. protulit ex Theodoreti ep. 113. ad Leonem data eodem tempore , quo epistola ad Renatum. *Si Paulus præco veritatis, tuba Spiritûs S., ad magnum Petrum cucurrit, ut iis, qui Antiochiæ de legali conversatione ambigebant, solutionem ab illo referret; multo magis nos humiles & pusilli ad Apostolicam SEDEM VESTRAM accurrimus, ut Ecclesiarum ulceribus remedium à VOBIS accipiamus.* Quis non videat, per *Sedem* Pontificis hìc significari Pontificem ? Alioquin quæ consequentia ? Paulus cucurrit ad Petrum : ergo multo magis ego non ad te , Petri Successorem , sed ad *Sedem* abs te distinctam, ut à te accipiam remedium Ecclesiarum ulceribus , per hæreticam Concilii Ephesini II. definitionem factis. Sequitur : *VOBIS enim primas IN OMNIBUS tenere convenit.. Spiritûs S. gratiam, quæ per vos locuta est, laudibus extulimus; rogamusque, & obsecramus, & precamur, & supplices oramus.*

Oramus SANCTITATEM TUAM, ut tempestate iactatis Dei Ecclesiis opem FERAT... Condemnatus sum (à Concilio universalis Ephesino:) At ego Apostolica vestrae Sedis expecto sententiam, & oro atque obtestor SANCTITATEM TUAM, ut mihi rectum ac iustum TRIBUNAL VESTRUM invocanti opem FERAT, jubeatque ad vos venire, & doctrinam meam Apostolicis vestigiis inhaerentem ostendere.. SANCTITATEM VESTRAM oro, ut .. ante omnia FIDEI insidiis appetita, quàm maximam potest, curam gerat, paternamque hereditatem Ecclesiis integram custodiat. Hæccine cohærent, si per S. Sedem intelligat aliquid à Pontifice distinctum? Si Pontificem in quæstionibus fidei non doceat infallibilem? Sed etsi S. Sedem à Pontifice etiam hîc distinguere Theodoretus; tamen S. Sedis infallibilitatem à Pontificis infallibilitate derivaret; proindèque vel sic hanc rursus assereret magis. Etenim ideo S. Sedem infallibilem dicit, quia tenet gubernacula omnium Ecclesiarum. Atqui ipsius S. Sedis gubernacula tenet R. Pontifex: ergo & ipse est infallibilis; & à fortiori quidem.

Dicat nunc Quênellianus, qui Stat.f. 35. S. Sedem distinguit non tantum à R. Pontifice, sed etiam ab Ecclesia Romana, tum particulari tum universalis, adeoque inanimatam statuit; dicat, inquam, quomodo Ecclesia inanima teneat gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum? Quomodo Sedis inanimæ sententiam imploret, & expectet Theodoretus?

Addit ex Launoio: Si inquirere vellet Bellarminus, quæ sit apud Theodoretum hujus loci, "super hanc petram &c.", expositio; debebat non consulere epistolam ipsius ad Renatum.., sed commentarios ipsius in istum locum, ubi in expositione secunda Apostolos

stolos omnes fundamenta facit Ecclesia : in expositione tertia Ecclesiam dicit edificatam esse super Petri fidem & confessionem : in expositione quarta , Christum esse Ecclesiae fundamentum. Quæ si legisset Bellarminus , numquam Theodoretum ratiocinio tam à mente Theodoreti alieno in suam sententiam torfisset.

R. Imò maximè epistolam ad Renatum , qui ad Concilium Ephesinum missus fuerat Legatus Leonis , consulere debuit Bellarminus , ut ostenderet , quid per *petram esse , super hanc petram edificari Ecclesiam* , seu , ut loquitur ep. 77. ad Eulaliū , per APOSTOLORUM PRINCIPIS CONFESSIONEM , quam *Christus veluti BASIM quamdam & FUNDAMENTUM ECCLESIAE defixit* , intelligat , & quomodo simul cavillum objectum anticiparit Theodoretus. Dum dicit , Petri ut *Apostolorum Principis* (adeòque & cuiusvis Petri Successoris) *confessionem esse basim fixam Ecclesiae* , seu *petram* , intelligit Pontificem *semper hæretici fœtoris esse expertem* , seu non posse deficere in fide : per *super hanc petram edificari Ecclesiam* , seu Petri (adeòque & cuiusvis Petri Successoris) *confessionem esse fixum fundamentum Ecclesiae* , intelligit Pontificem *tenère gubernacula regendarum cuncti orbis Ecclesiarum* , & ita tenère , ut ipsa Concilia Generalia à Rectore suo accipiant firmitatem , eoque non dirigente , fluctuent ; cùm ab universali Concilio ad Pontificem hìc provocet. Nonne l. i. & hìc ostendit Bellarminus , Petrum , & quemvis Petri Successorem à Christo *petram & fundamentum Ecclesiae dici illo ipso sensu litterali* , quem hìc exprimit Theodoretus ? Et ne circa verba Christi , & sua ep. 77. , cum Launoio Quênellianus cavillari posset , quasi iis agatur tantùm de objecto con-

confessionis Petri, non de ipso Petro, ejusque Successoribus; infallibilitatem, & propter illam regimen totius Ecclesiæ hinc Petri Successoribus, & Leoni tum Pontifici tribuit (ut demonstratum est:) firmitatemque Ecclesiæ adversus hæreses à firmitate Leonis Pontificis derivari profitetur.

Commentarios Theodoretæ in istum locum non consuluit Bellarminus, quia nulli sunt; neque apud Bell. l. de Scriptoribus, neque in editione Colonienfi Theodoretæ anni 1573., neque in Parisienfi anni 1642. per Sirmondum, neque in Actario Garnerii. Quid ergo vult de Commentariis Theodoretæ in istum Matthæi locum, & de quatuor ibi expositionibus? Si ipse consuluit Theodoretum, proferat Theodoretæ expositionem primam. Numquam faciet, nec ullus Protestantium. Consuluit Launoium; sed non intellexit. Dederat ipse Launoius cit. quatuor expositiones istius loci; quarum secundam probare conatus fuerat ex Theodoretæ commentario in psal. 86., tertiam ex ep. 77. ad Eulaliū, quartam ex commentario in ep. 1. ad Corinth: ac deinde, ut Theodoretæ verba, à Bellarmino producta, ostendat non posse intelligi de infallibilitate Pontificis, opponit: Theodoretus in expositione 2. Apostolos omnes fundamenta facit Ecclesiæ; in expositione 3. edificatam esse super Petri fidem & confessionem Ecclesiam statuit; in expositione 4. Christum Ecclesiæ fundamentum esse dicit. Vides, Launoium non provocare ad Commentarios Theodoretæ in istum locum, neque ad quatuor expositiones ibi à Theodoro datas? Sed tantum ad quatuor expositiones, quas ipse met paulò antè dederat? Hic certè collum in laqueum inserit Cornicula.

Ceterum expositio 2. & 4. non obsunt, quo minus

nus Petrus ut Pontifex, sit petra & fundamentum Ecclesiæ primarium post Christum, à quo fundamenta secundaria, seu Apostoli pependerint; ut paulò antè ex eo probavit Theodoretus, quòd *Paulus, præco veritatis, tuba Spiritûs S., ad magnum Petrum cucurrit, ut iis, qui de legali conversatione ambigebant, solutionem ab illo referret.* Vide f. 95. &c. Tertia expositio, Bellarmini dicta confirmat, ut evictum dedi f. 98. Nam si Ecclesia ædificata est super Petri fidem & confessionem, si (ut ipsius Theodoreti verbis utar) *Dominus noster Apostolorum Principis confessionem veluti basim quamdam & fundamentum Ecclesiæ defixit;* ergo basis ista & fundamentum à portis inferi per errorem *refigi* non potest: cùmque ruere non possit Ecclesia, certè nec ejus basis & fundamentum ruere potest: imò quòd ruere non possit Ecclesia, habet à basi sua & fundamento. Quòd verò per fidem & confessionem Petri Quênellianus cum Laun. ineptè intelligat solum fidei & confessionis objectum, patet ex dictis f. 109; patet ex prima expositione Launoii, quæ dicit quòd Ecclesia ædificata sit *super ipsum Petrum*, quam contra se confirmat auctoritate Patrum omnino septemdecim; patet ex ipso Theodoreto orat. de charitate: *Orbem terrarum, inquit, qui lababat & agitabatur, magna hac columna (Petrus) fulsit, . . stabilemque reddidit.* Ergo confessio Petri, super quam ædificata est Ecclesia, est ipse Petrus confitens, & Ecclesiam docens veram fidem usque ad consummationem seculi: non per se solum: ergo per Successores suos Pontifices: adeòque cum infallibilis sit Ecclesia, Petrum & quemlibet Petri Successorem, à fortiori infallibilem esse, necesse est.

De Expositione S Hieronymi.

BELLARMINUS: Hieronymus in epist. 57. ad Damasum de nomine hypostasis, postquam dixerat: "SUPER ILLAM PETRAM ÆDIFICATAM ECCLESIAM SCIO; subjungit: Obsecro.., ut mihi litteris tuis sive tacendarum, sive dicendarum trium hypostaseon detur auctoritas... Non timebo tres hypostases dicere, si jubetis.., Ubi asserit, se tutè secuturum sententiam Pontificis, quia novit super illum Ecclesiam esse fundatam; nec posse fieri, ut Ecclesiæ fundamentum cadat.

Quênellianus f. 43., 44: Quod Hieronymus petebat à Damaso, nihil ad fidem pertinebat... Totæ quæstio erat de nomine hypostasis.. Super hac quæstione consulebat Summum Pontificem.. Neque ullam propterea in Pontifice agnoscebat infallibilitatem in iis quæ ad fidem pertinent. Ex Launoio l. 5. ep. 5. ad Brossam: sed hoc adoptare non audet Reiserus: adoptat Du Pin, & Quênellianus.

R. 1. Nihilne ad fidem pertinet confessio fidei? At S. Thomas 2. 2. q. 3. a. 1. demonstrat, esse propriè fidei actum. Nonne contra fidem peccat, qui, licet unam in Deo substantiam credat animo, tres tamen ore profitetur? Nonne tres se professurum substantias, si tres profiteretur hypostases, judicabat Hieronymus? Nonne hoc suum judicium Damaso probare conabatur? 1. Quia trium hypostaseon professio videbatur repugnare fidei Nicænæ. 2. Quia trium hypostaseon professionem exigebat Præsul Arianorum, qui tres in Deo substantias confingebant; Hieronymum verò, quia, etsi tres personas confiteretur, trium tamen hypostaseon nomen detrectabat, judicabant Hæreticum. 3. Quia tota etiam secularium litterarum

Schola per *hypostasim* nihil intelligebat aliud, quàm substantiam. Ipsum audiamus. *Prò dolor!* POST NICANAM FIDEM, .. *trium hypostaseon ab ARIANORUM PRÆSULE.. novellum à me, homine ROMANO, nomen exigitur...* Nescio quid VENENI in syllabis latet.. *Quia vocabula non ediscimus, HÆRETICI judicamur...* DISCERNITE, SI PLACET, OBSECO; NON TIMEBO TRES HYPOSTASES DICERE, SI JUBETIS. *Condatur NOVA post Nicenam fides, & similibus verbis cum Arianis CONFITEAMUR Orthodoxi.* Tota secularium litterarum Schola nihil aliud *hypostasim*, nisi usiam, novit... Taceantur tres hypostases, si placet, & una teneatur... Mihi credite, VENENUM sub melle latet; transfiguravit se Angelus Satanae in Angelum lucis... Obtestor Beatitudinem tuam per Crucifixum, .. per HOMOUSION (unius ejusdemque substantiae) Trinitatem, ut mihi epistolis tuis sive tacendarum, sive dicendarum hypostaseon detur auctoritas... Simul etiam, cui apud Antiochiam DEBEAM communicare, significes .. Nihil aliud ambiunt, quàm ut auctoritate communionis vestrae fulti TRES HYPOSTASES cum antiquo sensu prædicent. Hæccine sunt hominis, tres hypostases nihil ad fidem pertinere censentis; an censentis pertinere quàm maximè? Ideòne Adversarius in citandis Hieronymi verbis, illud; *Condatur nova post Nicenam fides, & similibus verbis cum Arianis confiteamur Orthodoxi*, Lectorum oculis subduxit?

Nonne Hieronymus apud Magistrum l. 4. sent. dist. 13. docet, ex verbis inordinate prolatis incurri hæresim; seu (ut refert D. Thomas 2. 2. q. 11. a. 2.) fieri hæresim? Quod sic explicat & probat Angelicus: Per verba, quæ quis loquitur, suam fidem profitetur: est enim CONFESIO ACTUS FIDEI.. & ideo si sit inordinata locutio circa ea quæ sunt fidei, sequi potest ex hac corruptio fidei.

Nonne

Nonne idem Hieronymus Dial. contra Luciferianos ob omiffam folam vocem *Consubstantialis* à Concilio Ariminenfi, exclamavit? *Nomine unitatis & fidei INFIDELITAS scripta est. Tunc USIÆ NOMEN abolitum est, tunc NICÆNÆ FIDEI DAMNATIO conclamata est: ingemuit totus orbis, & ARIANUM se effe miratus est.* Et tamen fatetur Adversarius in libello qui inscribitur *E Logico Rhetor* f. 74., hoc non sic debere intelligi, ac si totus orbis fidem Nicænam corde damnasset, & animo amplexus esset hæresim Arianam. Si juxta Hieronymum, fatente Adversario, ad fidem pertinet sola vocis omiffio; quanto magis in aliam significationem mutatio, quam professi Hæretici exigebant ab Hieronymo, Hæreticum judicantes, quia illam detrectabat?

Denique si trium hypostaseon confessio nihil pertinebat ad fidem; cur toties, tam sollicitè, tres hypostases vel tacendi vel dicendi, flagitat *auctoritatem*? An non habebat auctoritatem Hieronymus tacendi vel loquendi in re nihil ad fidem pertinente? Eam sanè se habere ostendit, quando cum Augustino de rebus necdum definitis, sæpe & acriter disceptavit inconsulto Pontifice. Cur quæstioni de tribus hypostasibus præmittit: *Quoniam.. Christi vineam exterminant vulpes (Ariani) ut..difficile, ubi fons signatus, & hortus ille conclusus sit, possit intelligi; ideo mihi Cathedram Petri, & FIDEM Apostolico ore laudatam, CENSUI CONSULENDAM, inde nunc mea anima postulans cibum.. Apud vos SOLOS incorrupta Patrum servatur hereditas (fidei.) Vos estis lux mundi.. A Pastore præsidium ovis flagito.. Cum Successore piscatoris..loquor..Beatitudini tuæ, id est cathedræ Petri, communionem consocior: SUPER ILLAM PETRAM AEDIFICATAM EC-*

CLESIAM SCIO.. QUICUMQUE TECUM NON COLLIGIT, SPARGIT; HOC EST, QUI CHRISTI NON EST, ANTICHRISTI EST. An humano capiti cervicem equinam junxit magnus Hieronymus? An etiam imposuit Damaso, cùm dixit se confutere *fidem* Apostolico ore laudatam in re nihil ad fidem pertinente?

Hinc B. Carolus Magnus lib. 1. de Imagin. c. 6: *Qui magistrum se in interpretandis Divinis Scripturis sentit, IN CAUSIS FIDEI venerandi Pontificis se discipulum minimè erubescit; & cui sacra Legis questionum nexus enodat, utrum hypostases dicere debeat, quibusve in Oriente communicaret, efflagitat.*

R. 2. Sed fingamus, quod à Damaso petebat Hieronymus, nihil ad fidem pertinuisse. An inde sequitur, ut infallibilitatem non tribuerit Pontifici? An sequitur, ut non scripserit Damaso, in quo vim ponit Bellarminus: *Super illam petram (Beatitudinem tuam, ut paulò antè dixerat) edificatam Ecclesiam scio?* Item: *Quicumque tecum non colligit, spargit &c.* An ex his infallibilitatem Pontificis non evici Pastoris Boni p. 1. f. 38. & 39., tacentibus cum Adversario Quênellianis ceteris? Tacuissentne homines loquacissimi, nisi vi evidentissimæ veritatis coacti? An ex his Janse-
nius in ipso suo Augustino damnato non tam acriter concludit eandem infallibilitatem, ibid. f. 53., ut subdat: *Quidquid.. à Pontifice.. fuerit damnatum, damno; anathematizatum, anathematizo.* Aliudne hìc Bellarmino respondere potuit Danaus Hæreticus, quàm S. Hieronymum fuisse *assentatorem Damasi?*

Ipsè Quênellianus vel oblitus suì, vel hìc dicta retractans, certè non nisi lumine meridiano convictus

victus lucere solem, Statera p. 3. f. 83., cum retulisset verba Hieronymi ad Damasum, subjungit ex Du Pin : *Hic summo Pontifici OFFICIOSE tribuit Hieronymus, quæ non nisi Ecclesiæ conveniunt; NEC VERA SUNT, si rigore grammatico de solo Pontifice accipiantur.* Idem respondet ad S. Bernardum; quod castigavi f. 86. Cur ergo hic cavillandi labore non superfedit? Cur non hic fassus est, hos Patres infallibilitatem tradidisse Pontificis? Cur Patres, etiam Scripturam interpretantes, calumniari mavult, quàm cum illis infallibilitatem Pontificis agnoscere?

De Expositione S. Augustini.

BELLARMINUS : *S. Augustinus in Psalmo contra partem Donati, sic ait : " Numerate SACERDOTES vel ab ipsa Petri Sede : Et in ordine illo PATRUM, quis cui SUCCESSIT, videte; ipsa est petra, quam non vincunt superba inferorum portæ. "*

Cum Launoio sic argutatur Quênellianus f. 44 : *Perspicuum est, per petram intelligi SEDEM PETRI, NON verò PONTIFICEM, qui in Sede Petri sedet: proinde non infallibilitatem Pontificis, sed infallibilitatem tantum Sedis Petri, potuisse concludi : si qua tamen concludi possit.*

R. Per petram hic intelligi Sedem Petri ante Launoium & Quênellianum observavit Bellarminus l. 1. c. 10. : non quia Sedes Petri reipsa distinguitur à Pontifice, qui in Sede Petri sedet; verùm quia Petrus est petra, non ut particularis homo, sed ut Pontifex (seu quatenus sedet Doctor totius Ecclesiæ) metonymiâ usitatissimâ Patribus, & ante, & post Augustinum, & ipso tempore Augustini : Innocentio I. f. 38., Gelasio f. 39., Nicolao I., qui etiam citat Concilium Sinues-

num f. 57. & 58., Leoni IX. f. 65. & 67., Innoc. III., f. 72., Bern. f. 84., Concilio Hierosol. f. 89., Conciliis Numidiæ, Byzaceni, Mauritanix f. 90., Hadriano I., probante Synodo VII., f. 91., Theodoro f. 124., Hieronymo f. 131. ep. 57. ad Damasum : **BEATITUDINI TUÆ, ID EST CATHEDRÆ PETRI, communionē confocior : super ILLAM PETRAM ædificatam Ecclesiam scio.** Et ep. 58. ad eund. **Clamito : si quis CATHEDRÆ PETRI jungitur, meus est.** Meletius, Vitalis, atque Paulinus **TIBI** hærere se dicunt. Per *Sedes* ad litteram ipsos sedentes intelligit Chrysost. in illud ps. 121. *Sederunt Sedes in iudicio.*

Rem conficiamus ex ipso Augustino. Certè hic τὸ *Sacerdotes, Patres, Successores* perspicuè in Sede Petri sedentes denotant : ergo & metonymicè ipsa *Sedes Petri*. Alioqui sensus erit hic : *Numerate Pontifices*, incipiendo non à Petro Pontifice, sed à Sede quæ à Petro Pontifice condistinguitur : videte in toto illo Pontificum numero, quis cui successerit : Petri *Sedes*, non Petrus Pontifex, aut ullus Petri in Pontificatu Successor, est *petra* quam non vincunt inferorum portæ. Quid minùs cohærens hac oratione ? Debentne Pontifices numerari à Sede Petri, excluso Petro Pontifice ? An *Sedes* distincta à Petro est in ordine Pontificum ? An Sedi distinctæ à Pontifice quisquam successit ? Non ergo *Sedes* distincta à Pontifice *petra* dicitur. Quid magis suis aptum partibus, quid nervosum magis hac sententia ? Numerate Pontifices incipiendo à Petro Pontifice : videte in toto illo Pontificum numero, quis cui successerit : Pontifex est *petra*, quam non vincunt superbiæ inferorum portæ ; nec vincent Donatistæ.

Aug. serm. 15. de SS. apud Bell. dicit, *Petrum*
à

à Christo vocatum *fundamentum Ecclesiæ* : *serm.*
16. de SS., petram. Atqui hîc dicit, *Petri Sedem*
 vocatam *fundamentum Ecclesiæ*, & *petram* : ergo
 per *Petri Sedem* metonymicè intelligit *Petrum*
 in *Sede* sedentem ; adeoque & quemlibet *Petri*
 in ea *Sede* *Succefforem*. Sanè *superba inferorum*
portæ sumuntur metonymicè pro *Dæmonibus* qui
 portas inferi tenent : quidni ergo metonymicè
 sumatur *Sedes Petri* ?

Si *Aug.* per *petram* non intellexit Pontificem
Succefforem Petri ; respondere potuissent *Donatistæ*,
 æquè ac *Quênelli* ni : Tu ipse per *petram*
intelligis Sedem Petri ; non verò Pontificem qui in
Sede Petri sedet : er o ineptè nos ad Pontificem
Petri *Succefforem* remittis ; ineptè nos , quia ab
 illo segregati sumus , Schismaticos facis. Et si
 enim segregati simus à Pontifice qui in *Sede*
Petri *Succeffor* sedet ; non tamen ab ipsa *Petri*
Sede : hæc , te fatente , *Petra* est ; non Pontifex.
 Sic , dum Pontificis infallibilitatem oppugnat ,
Augustinum oppugnat , *Donatistas* propugnat
Quênellianus.

Sin super *petram* *Aug.* intellexit Pontificem
Succefforem Petri ; hoc ipso quo *Donatistæ* diffi-
 teri non poterant , quòd ab illo segregati forent ,
 fateri debebant segregatos se esse à *petra* , quam
 non vincunt *inferorum portæ* ; adeoque schis-
 maticos.

Aug. ep. 53. aliàs 165. scribit : Si tibi Angelus
de cælo diceret : .. tene partem Donati... ; anathema
esse deberet .. Si enim ordo EPISCOPORUM sibi suc-
cedentium considerandus est ; quanto certius & verè
salubriter AB IPSO PETRO NUMERAMUS , cui totius
Ecclesiæ figuram gerenti (sicut fundamentum gerit
figuram ædificii superstruendi) Dominus ait ; super
hanc

hanc petram &c. Petro enim successit Linus, &c. In hoc ordine successionis nullus Donatista Episcopus invenitur. Sed ex transverso ex Africa ordinatum miserunt, qui paucis praesidens Afris in urbe Roma Montensium... vocabulum propagavit. Hic Pontifices dicit numerandos ab ipso Petro: ergo cum supra dixit: Numerate Sacerdotes vel ab ipsa Sede Petri, per Sedem Petri intellexit ipsum Petrum; adeoque quod de Sede dixit; ipsa est petra, quam non vincunt superbae inferorum portae, de ipso Petro dixit, & de singulis Successoribus: alioqui cur addit; quam non VINCUNT superbae inferorum portae? Cur non dixit: olim non VICERUNT vivente Petro? Cur Donatistas jubet numerare Pontifices singulos; si vel unum ex omnibus vicerant portae inferi, aut, stante promissione Christi, vincere potuerant? Cur vel Angelo dicit anathema, si avocaret ab illa Ecclesia, cujus primo Pontifici dixit Christus: SUPER HANC PETRAM &c., nisi quia Ecclesia, quod à portis inferi vinci non possit, habet à Petro Pontifice, à petra super quam est aedificata? Cur tam sollicitè omnes Petri Successores usque ad Anastasium tum sedentem enumerat? Cur subjicit: in hoc ordine nullus Donatista Episcopus invenitur? Nisi ut demonstret, Ecclesiam, quia post Petri tempora super Petrum in singulis Successoribus aedificata manserat, à portis inferi nec victam fuisse, nec potuisse vinci: Donatistas, hoc ipso quòd nullum reperire possent Petri Successorem sibi consentientem, non esse in Ecclesia à Christo aedificata super Petrum & Successores; idque tam esse certum, ut, si cui Angelus diceret, dimittendam istam Ecclesiam, tenendam partem Donati, anathematizandus foret.

Nec curat, sed explodit Aug., quòd Donatistae Romam

Romam misissent Victorem Garbiensem Episcopum, eique alios deinde suffecissent (ut notat l. de hæres. c. 69., & Optatus l. 2.) hoc urget, quòd non fuerint Successores Petri: adeòque per *Sedem Petri* non intelligit aliquid distinctum à Petro ejusque Successoribus; nec intelligebant ipsi Donatistæ: alioquin cavillati fuissent, & melius in speciem, quàm Quênelliani dum se *Petri Sedi* adhærere dicunt. Hic nota, ipsos Donatistas tanti tunc fecisse communionem cum Episcopo Rom., ut judicarent, sine ea veram Ecclesiam esse non posse, nec quemquam Catholicum appellari.

Quod ait Quênellianus: *Si qua tamen infallibilitas concludi possit*, titubantis est, & nolentis concedere, quod negare non potest. An Pontifex esset *petra*, an sustentaret Ecclesiam (cujus compago est fidei professio) si frangeretur, si deficeret in fide prædicanda Ecclesiæ? An petram illam *non vincerent superba inferorum porta*, si in errorem contra fidem inducerent? Nonne per *τὸ porta inferi non prævalebunt adversus eam*, juxta Aug. Christus Ecclesiæ promisit infallibilitatem, ut obtrudit passim Adversarius? Atqui idem intelligit Augustinus de Petro, & Petri Successore Pontifice, ut demonstravi: ergo Pontifici infallibilitatem tribuit: imò illud Christi; *Porta inferi non prævalebunt adversus eam*, etiam ad petram refert post Originem f. 101.

Serm. 15. de SS., 1. in *Cathedra S. Petri*: *Institutio solemnitatis hodiernæ.. CATHEDRÆ nomen accepit, ideo quòd primus Apostolorum Petrus hodie EPISCOPATUS Cathedram suscepisse referatur. Rectè.. Ecclesiæ natalem SEDIS illius colunt, quam Apostolus pro Ecclesiarum salute suscepit, dicente Domino; Tu es Petrus, &c. PETRUM itaque FUNDAMENTUM*
Ec-

ECCLESIA Dominus nominavit : & ideo dignè
FUNDAMENTUM HOC Ecclesia colit, supra quod
Ecclesiastici ædificii altitudo consurgit. Unde conve-
nienter psalmus, qui lectus est, dicit : .. In Cathedra
seniorum laudent EUM .. Dignum est, ut FUNDAMEN-
MENTUM HOC in Ecclesia honoretur, per quod ad
coelum conscenditur. Quod natalis ergo Cathedræ ho-
die colitur, Sacerdotale honoratur officium. Vides,
ab Augustino (& Ecclesia quæ sermonem istum
canit festo Cathedræ S. Petri) per Cathedram &
Sedem Petri hîc intelligi officium Sacerdotale, seu
Pontificale Petri, ipsumque Petrum ut Pontifi-
cem, seu ut fundamentum supra quod Ecclesiastici
ædificii altitudo consurgit, per quod ad coelum
conscenditur? Nonne Sacerdotale hoc officium in
omnibus Petri Successoribus perseverat; ab iis re-
ipso minimè distinctum? Et ipsi ergo fundamen-
tum Ecclesiæ sunt, ipsis nititur Ecclesia, adeoque
& veræ fidei professio, per ipsos ad coelum con-
scenditur: ergo si ruerent in fide, corrueret Ec-
clesia, per ipsos descenderetur ad portas inferi.

Serm. 131. de verbis Evang. c. 10: *Resistentes (Pe-*
lagianos) ad nos perducite. Jam ENIM de hac causa
duo Concilia missa sunt ad SEDEM APOSTOLICAM:
inde etiam Rescripta venerunt: causa FINITA est:
utinam aliquando finiatur error! Hîc (uti & l. 2.
cont. duas epistolas Pelagianorum c. 3. & 4.) 1.
Rescripta Sedis Apostolicæ vocat Rescripta Inno-
centii I. Pontificis: ergo per Sedem Apostolicam
intelligit Pontificem. 2. Cur Pelagiani ad se per-
ducendi sint, tamquam causâ finitâ jam pertina-
citer errantes, probat ex Rescriptis Pontificis,
quibus dicit causam finitam, seu dubitationem to-
tam sublatam, ut loquitur l. 2. cont. duas ep. c. 3;
adeoque hæc docet esse infallibilia: nam per Re-
scri-

Scripta fallibilia tota dubitatio , præfertim in rebus fidei , tolli nequit. Ergo ulterius ante definitionem Pontificis non erat sublata omnis dubitatio ; adeoque nec causa finita apud Catholicos , ut alibi fingit Adversarius.

L. 1. cont. Julian. c. 4. ait : *Cui Ecclesiæ præsentem B. Innocentium si audire voluisses , jam tunc periculosam juventutem tuam Pelagianis laqueis exuisses. Quid ENIM POTUIT Vir ille sanctus Africanis respondere Conciliis , nisi quod antiquitus Apostolica Sedes , & Romana cum ceteris tenet perseveranter Ecclesia ? Ubi docet , non potuisse Pontificem definire aliquid nisi fidei consentaneum ; indeque probat quòd illi acquiescere debuerit Julianus , quòdque illi acquiescendo laqueis hæreseos se exuisset.* Launoius l. 5. ep. 1. pro , *quid ENIM potuit* , supponit , *quod non potuit* ; & addit : *NON POTUIT , quia NON DEBUIT , nisi exerrare vellet.* Sed nonne reposuisset Julianus : Nullus Episcopus debet docere aliquid nisi fidei consentaneum ; ergo inde malè probas , quòd acquiescere debuerim Innocentio. Si is exerrare potuit ; malè probas , quòd ipsi acquiescendo me exuisssem laqueis hæreseos ; cùm induere me potuisssem laqueis hæreseos Manichæorum. Quid respondisset Augustinus ? Quomodo verba sua vindicasset ? Ideone surripuit τὸ enim (quo utrumque probat Augustinus) & per τὸ quod non potuit clarissimum Augustini textum reddidit obscurissimum ?

L. de util. cred. c. 17. *Dubitabimus nos ejus Ecclesiæ condere gremio , quæ usque ad confessionem generis humani APOSTOLICA SEDE PER SUCCESSIONES EPISCOPORUM , frustra Hæreticis circumlatrantibus , .. CULMEN AUCTORITATIS obtinuit ,*

nuit ? Si Ecclesia culmen auctoritatis, adeoque infallibilitatem, obtinuit *ab Apostolica Sede*; ergo à fortiori hanc habet Sedes Apostolica: si *per successiones Episcoporum*; ergo Sedes Apostolica hinc reipsa non distinguitur ab Episcopo Rom., seu Pontifice; ac proinde infallibilis est Pontifex.

Ipse Quênellianus Stat. p. 3. f. 9. ex Launoio ait Sedem, seu Cathedram Petri, esse auctoritatem & munus publicum docendi Ecclesiam universam: Et f. 35. cum eodem fatetur, juxta multos PP. Christum rogasse, ut Sedes Petri numquam à fide deficeret: ergo, cum Pontifex habeat Sedem Petri, habet etiam infallibilitatem Sedi annexam. Imò per Sedem ipse-met Sedentem debet intelligere; nisi velit, Christum, dum oravit pro Petro, ne deficiat fides ejus, rogasse pro auctoritate & munere abstractim sumpto: quasi verò auctoritas vel munus sic præcisum fidem habeat, aut etiam habere possit.

De Expositione S. Gelasii.

BELLARMINUS: *Gelasius in ep. ad Anastasium Imperatorem* (Lab. to. 4. col 1183:) "Hoc, inquit, est, quod APOSTOLICA SEDES magnopere cavet, ut, QUONIAM MUNDI RADIX EST APOSTOLI GLORIOSA CONFESSIO, NULLA RIMA PRAVITATIS, NULLA PRORSUS CONTAGIONE MACULETUR. Nam si (quod Deus avertat, & quod fieri non posse confidimus) tale aliquid proveniret; unde cuiquam resistere auderemus errori?,, Ubi Gelasius docet, non posse Apostolicam Sedem errare: quia cum ejus prædicatio & confessio sit radix mundi, si ipsa erraret, totus mundus erraret.

Quênellianus Launoii hinc iterum plumas ostendat f. 45: *Dicit Gelasius, quòd mundi radix sit Apostoli glo.*

gloriosa confessio : dicit verò Bellarminus, quòd mundi radix sit Sedis Apostolica prædicatio & confessio.

R. Supponit Gelasius, sicut Ecclesia semper est moraliter eadem cum illa quæ fuit tempore Petri, ita confessionem seu prædicationem Successorum Petri esse moraliter eandem cum confessione seu prædicatione Petri; id est, Petrum semper in suis Successoribus moraliter confiteri & Ecclesiæ prædicare. Dicit enim, Pontifices, Petri in Sede Apostolica Successores, ideo magnopere cavere omnem erroris maculam, **QUONIAM mundi radix EST Apostolica gloriosa confessio** : nam si ullam maculam contraherent, non auluros resistere ulli errori : quæ consequentia nulla est, nisi confessio, seu prædicatio Apostolicorum Pontificum, Sedem Apostoli Petri tenentium, supponatur esse moraliter eadem cum confessione, seu prædicatione Petri Apostoli, id est, Petrum semper in suis Successoribus moraliter confiteri, seu Ecclesiæ prædicare. Ergo dum docet Gelasius, quòd *mundi radix sit Apostoli gloriosa confessio*, dicit quòd mundi radix sit Sedis Apostolicæ, & singulorum Pontificum in ea sedentium, prædicatio & confessio.

Audi præcedentia : *Si cunctis generaliter Sacerdotibus, rectè divina tractantibus, Fidelium convenit colla submitti ; quanto potius SEDIS ILLIUS PRÆSULI consensus est adhibendus, QUEM cunctis Sacerdotibus & Divinitas summa voluit præminere, & SUBSEQUENS Ecclesiæ Generalis jugiter pietas celebravit? Ubi Pietas tua evidenter advertit, numquam quolibet penitus humano consilio elevare se quemquam posse illius privilegio vel CONFSSIONI, quem Christi vox prætulit universis, quem Ecclesia.. confessa semper est, & habet devota Primatem. Impeti possunt*

sunt humanis præsumptionibus , quæ DIVINO sunt JUDICIO constituta;vinci autem quorumlibet potestate NON POSSUNT. Potestne clariùs promissionem Petro factam, sibi & cuilibet Pontifici factam interpretari ? Confessionem , seu prædicationem suam, & cujusvis Pontificis, tribuere Petro? Confessioni suæ & cujuscunque Pontificis, tamquam quæ Petri sit , assensum exigere ?

Fatui sanè fuerint Eutychiani Gregales Acacii (cujus hìc nomen damnandum esse prædicat Gelasius) quòd suis ipsum verbis non exploserint; si ea de solius Petri confessione , non de sua , ipsemet intelligebat.

Objicit 2. *Dicit Gelasius , se CONFIDERE , fieri non posse , ut Sedes Apostolica aliquâ rimâ pravitatis, vel aliqua contagione maculetur : dicit Bellarm., docere Gelasium , non posse Apostolicam Sedem errare.*

R. 1. Plus dicit Gelasius , quàm ei tribuat Bellarminus. Dicit enim se id *confidere* , nixus *judicio, voluntate , voce Dei* , ut jam jam audivimus; adeòque fiduciâ Divinâ , ac firmissimâ. Nonne soli fiduciæ Divinæ proprium est , ut confidamus fieri *non posse* contrarium , impotentia orta ex revelatione & promissione Dei , sicut *confidere* se dicit Gelasius ? Quid ? Quod jamjam semel atque iterum , interposito *judicio , voluntate , voce Dei* , simpliciter dixit , id omnino *fieri non posse* ? Si ex *τῷ confido* sequatur , ut Gelasii fiducia tantùm fuerit opinio ; jam quoties in Patribus , quoties in Scripturis vox eadem , aut synonyma occurrit , pro fide aut spe Divina non nisi opinio designabitur. Similem argutiolam de verbis Leonis IX. in Adversarium retorsi , & Pontificis infallibilitatem juxta Leonem IX. credi fide Divina, ostendi à f. 63.

R. 2. Quocumque modo Quênellianus explicet *τὸ confidimus*, negare nequit censere Gelasium, quòd dicit se confidere, nempe, *non posse fieri ut Apostolica Sedes ullâ rimâ pravitatis, ullâ prorsus contagione maculetur* in confessione seu prædicatione fidei, adeòque ut in ea erret. Alioqui rursus ineptè id probaret ab absurdo: NAM si.. *tale aliquid proveniret; unde cuiquam resistere auderemus errori?* Quasi dicat: Si umquam vel in uno erraret Pontifex, non haberet unde ulli errori auderet resistere, eumque damnare: responderent enim Hæretici, ipsum in errore suo damnando iterum errare, vel certè errare posse; ut Quênelliani hoc tempore, prætenso Liberii atque Honorii errore respondent; quos hac ipsa probatione confutat Gelasius. Ineptè etiam assereret, *Pontifici adhibendum esse consensum, numquam quolibet penitus humano consilio elevare se quemquam posse illius confessioni*: ineptissimè adderet, id esse evidens. An tot ineptias dissimulassent Acacii defensores?

Hinc in omnibus quas vidi hujus epistolæ editionibus, factis in ipsa Gallia, ad verba Gelasii à Bell. allata notatur in margine: *Sedes Apostolica NON PÔTEST errare*. Hinc Launoïus *τὸ confidimus* non est ausus attingere (uti nec *τὸ creditur* in testimonio Leonis IX.:) facturus haud dubiè, si quid vel in speciem contra infallibilitatem Pontificis inde confici posse sperasset.

Objicit 3. Dicit Gelasius: "*Si tale aliquid proveniret, unde cuiquam resistere auderemus errori?*" Dicit Bellarminus: *Si ipsa erraret, totus mundus erraret. Quæ consequentia inepta est, nec magis legitima, quàm hæc: si Episcopus erraret, tota ipsius dœcesis erraret.*

R. Ge.

R. Gelasius docet, Apostolicæ Sedis confessionem, seu prædicationem, esse *radicem mundi*: hinc deducit Bellarminus, non posse Apostolicam Sedem errare. Et probat consequentiam ex Gelasio: *Quia cum ejus prædicatio & confessio sit RADIX MUNDI, si ipsa erraret, totus mundus erraret.* Probatio aptissima, & lumine naturæ nota. Nam deficiente radice, deficit tota arbor: radice succum vitiosum suggerente, tota vitatur, & fructus vitiosos producit arbor. Ineptissima est cavillatio Quênelliani.

Ad exemplum Episcopi & diœceseos, disparitas est, quòd Episcopus particularis confessione sua non sit *radix suæ diœceseos in fide*; cum in controversiis fidei confugere debeat ad Pontificem, ab eoque veræ fidei succum petere, suæ diœcesi communicandum; quòd Patres ipsaque Concilia clamant. *Quoties fidei ratio ventilatur, inquit Innoc. I. in Rescripto ad Concil. Milevit., arbitror fratres & Coëpiscopos nostros non nisi ad Petrum, id est, sui nominis & honoris auctorem, referre debere., quod per totum mundum possit Ecclesiis omnibus in commune prodesse.* Ac proin etsi non sit legitima consequentia: *Si Episcopus erraret, tota ipsius Diœcesis erraret, maximè tamen legitima manet hæc: si erraret Pontifex, totus mundus erraret.*

Disparitas est: quòd, etsi quivis Episcopus esset radix suæ diœceseos in fide, tamen non sit *radix totius mundi*: adeoque, Episcopo errante, Diœcesi ipsius supersit Pontifex, à quo, cum sit *radix totius mundi*, non tantum Diœcesis illa, sed ipse etiam Episcopus alitur in fide: à quo proinde sanioris doctrinæ succo ab errore immunis servari potest Diœcesis, Episcopus verò ab errore revocari. At si *radix mundi* errore vitietur,

eum.

eumque toti arbori, seu mundo communicet, nonne errorem illum trahet mundus universus? Nonne necesse erit ut illum trahat? Quæ enim alia mundi radix in terris superest? An Ecclesia, five dispersa, five moraliter congregata in Concilio? Jam ergo Ecclesia radix est Pontificis; non Pontifex Ecclesiæ, seu mundi, ut disertis verbis affirmat Gelasius. Addit: *Si tale aliquid proveniret* (ut errore macularetur Pontifex;) .. UNDE *correctionem errantibus posceremus?* Proinde... *quid nos de TOTIUS ORBIS TERRARUM SUMUS UNIVERSITATE facturum, si (quod absit) NOSTRA fuerit PRÆVARICATIONE DECEPTUS?* Docet ergo, si Pontifex erraret, errantibus correctionem aliunde peti non posse; adeoque nec ab Ecclesia, five dispersa, five moraliter congregata: idque ex eo probat, quod *totus terrarum orbis Pontificis prævaricatione deciperetur.* Quæ probatio nulla esset, si, errante Pontifice, non necessario erraret *totus mundus*, id est, universa Ecclesia, seu dispersa, seu moraliter congregata. Addit infra: *Apostolicæ Sedis auctoritas quod cunctis seculis Christianis Ecclesiæ prælata sit UNIVERSÆ, & Canonum serie patrum, & multiplici traditione firmatur.* Idem de Pontifice dixit f. 141.; indeque conclusit, esse *evidens, numquam quolibet penitus humano consilio elevare se QUEMQUAM posse illius confessioni, sed ipsi adhibendum consensum:* ergo auctoritas Sedis Apostolicæ non distinguitur ab auctoritate Pontificis; &, si erraret Pontifex, totus mundus erraret. Ep. 13. *Cuncta, inquit, per mundum novit Ecclesia, quoniam quorumlibet sententiis ligata Pontificum (Episcoporum) Sedes B. Petri Apostoli jus habeat resolvendi, utpote quod de OMNI ECCLESIA fas habeat judicandi, neque cuiquam de ejus liceat*

judicare iudicio: siquidem ad illam de qualibet mundi parte Canones appellari voluerint, ab illa autem nemo sit appellare permissus. Eadem habet ep. 4. Et f. 39: Quod firmavit in Synodo Sedes Apostolica, hoc robur obtinuit; quod refutavit, habere non potuit firmitatem: & SOLA rescindit, quod præter ordinem Congregatio Synodica putaverat usurpandum. Eadem ibid. ait de Apostolicæ Sedis Antistite. Et ep. 13. dicit, Leonem Sedis Apostolicæ Præsulem, cuius Synodus Chalcedonensis auctoritate firmata est, quidquid ultra quàm ab eodem. constaret esse delegatum, ... nova videretur actione tentatum, competenti refutatione VACUASSE. Quis non videat, Sedem Apostolicam, & Sedis Apostolicæ Præsulem, idem esse Gelasio? A Gelasio Pontificis infallibilitatem asseri? Hinc, opinor, cùm dixisset: Si cunctis generaliter Sacerdotibus, RECTE DIVINA TRACTANTIBUS, fidelium convenit colla submitti; QUANTO POTIUS Sedis illius Præsuli consensus est adhibendus; non addidit: rectè divina tractanti; quia eum in definiendo semper rectè divina tractare, ibidem probavit: alioqui non valeret argumentum; multo minùs à fortiori.

Redit ad Launoium: In loco Gelasii, inquit, non agitur de summo Pontifice totam Ecclesiam docente; sed de Sede Apostolica. Plaudit hìc Reiserus.

R. Quid sibi vult illud: Sedis illius PRÆSULI consensus est adhibendus, QUEM (non, quam) cunctis Sacerdotibus Divinitas summa voluit præminere? Quid illud: Numquam quolibet penitus humano consilio elevare se quemquam posse illius privilegio vel confessioni, QUEM (non, quam) vox Christi prætulit universis, quem (non, quam) Ecclesia veneranda confessa semper est & habet devota Primatem? Et istud: Unde cuiquam resistere AUDEMUS et
rori

veri? Quid nos de totius orbis terrarum sumus universitate facturi, si (quod absit) NOSTRA fuerit prævaricatione deceptus? Quid, inquam, hæc omnia sibi volunt, si non agatur de summo Pontifice, sed de Sede Apostolica à Pontifice distincta?

Ad hominem. F. 35. Stat. Sedem Apostolicam facit inanimatam. Cavetne Sedes inanimata, ne maculetur? An Sedis inanimatæ auctoritas Ecclesiæ prælata est universæ? An in Synodis quidquam firmavit, refutavit, rescidit Sedes inanimata?

Denique hoc argumentum; Si Sedes Apostolica erraret, totus mundus erraret, comparat huic; Si Episcopus (non, si Sedes Episcopalis) erraret, tota ipsius diœcesis erraret: ergo ipse-met per Sedem Apostolicam intelligit Pontificem, seu Episcopum totius Ecclesiæ.

Ipsam Launoium audiamus. Gelasius ep. 13. citatâ à Bell. de Concil. l. 2. c. 17. ait: *Sedes prima & unamquamque Synodum SUA AUCTORITATE CONFIRMAT, & continuatâ MODERATIONE CUSTODIT, pro suo scilicet PRINCIPATU, quem B. PETRUS Apostolus (Matth. 16.) Domini voce perceptum, Ecclesiâ nihilo minùs SUBSEQUENTE, & TENUIT semper, & RETINET.* Launoius P. 2. ep. 4. fatetur hîc agi de R. Pontificis confirmatione; adeoque per Sedem Apostolicam intelligendum R. Pontificem. Ludit tamen in vocibus *confirmat, & custodit.* Confirmat, inquit, Synodum & Synodi Canones, dum illos continuatâ moderatione custodit, & ab aliis custodiendos esse, suo exemplo docet. Nugator! An Synodum auctoritate suâ confirmare, moderatione custodire pro Principatu Petri, Ecclesiâ subsequente, non plus sonant, quàm à Synodo statuta observare, Ecclesiam moderatione subsequi? Nonne clarè Pontificis auctoritatem quâ-

vis Synodo superiorem indicant ; adeòque infal-
libilem ?

Si quam vim facit in Totam Ecclesiam docente ;
respondum est f. 71., & 76.

Utinam (inquit ibid. Gelafius) *sic contra* (pri-
vilegium & confessionem Pontificis) *nitentibus*
perniciosa non sit audacia , quemadmodum , quod ab
ipso sacrae religionis auctore praefixum est , non potest
ulla virtute convelli : FIRMAMENTUM enim DEI
STAT.

De Expositione S. Gregorii.

BELLARMINUS : S. Gregorius l. 4. ep. 32. ad Mau-
ritium , demonstrat non posse fieri , ut Episcopus
Constantinopolitanus sit Episcopus Universalis , &
proinde Caput totius Ecclesiae , quia multi Episcopi
Constantinopolitani fuerant publicè Haeretici , imò &
Haesiarchae ; ut Macedonius & Nestorius. Videtur
enim sequi ut tota Ecclesia corruat , si is corrui-
t , qui est Universalis. Item l. 6. ep. 37. ad Eulogium :
Quis, inquit, nesciat S. Ecclesiam in Apostolorum Prin-
cipis SOLIDITATE FIRMATAM ? Cui dictum est ;
Super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam (ep.
32. cit.) Et rursum : " Et tu aliquando conversus
confirma fratres tuos. , Ubi Gregorius apertè docet ,
firmitatem Ecclesiae ex Petri firmitate pendere ; &
proinde minùs posse Petrum errare , quàm ipsam Ec-
clesiam.

Adversarius ex Launoio P. 5. ep. 8. ait f. 46: E-
piscopus Constantinopolitanus dicebat se Episcopum
Universalem hoc sensu , ut ipse solus esset . . omnium
Orbis Ecclesiarum Episcopus ; alii verò non essent Epis-
copi , sed tantùm ipsius Vicarii . . Sed absit ut hoc
sensu Bellarminus summum Pontificem velit esse E-
piscopum Universalem : admittit enim l. 2. de Rom.

Pont.

Pont. c. 31., nomen **EPISCOPUS UNIVERSALIS** hoc modo sumptum, esse verè profanum, sacrilegum, & Antichristianum. Sed tantùm R. Pontificem dicit Episcopum Universalem hoc sensu, quòd universæ Ecclesiæ curam gerat: sic tamen, ut ceteri per Orbem Episcopi suarum singuli Ecclesiarum veri Episcopi sint.

R. Concedit Calvino Bellarminus, ego Launoio & Quênelliano, eosdem cum Calvino Gregorii locos objectantibus nomen *Universalis* priore modo sumptum esse profanum &c., cùm destruat Hierarchiam à Christo institutam. Sed addo 1., eo sensu à nullo umquam R. Pontifice usurpatum fuisse; neque hic à Bellar. tribui Pontifici, ut fatetur Adversarius. 2. Posteriore sensu, quo à Bell. R. Pontifici datur, illi convenire, etiam ex Gregorio demonstrat Bell. ipso loco objecto; & fatetur Adversarius.

Sed instat f. 47: Dum hoc sensu R. Pontifex dicitur Episcopus Universalis, nullo modo sequitur: Pontifex cadit: ergo nullus Episcopus stat, & proinde cadit Ecclesia universa. Nam etsi caderet Pontifex, qui isto sensu est Episcopus Universalis, possent tamen stare alii omnes per Orbem Episcopi. Launoius ibid.

R. **UNIVERSA ERGO ECCLESIA**, quod absit, à statu suo corrui, quando is, qui appellatur Universalis, cadit, inquit Gregorius l. 4. ep. 32. à Bellar. laudatâ. Et l. 6. ep. 24. ad Anastasium: **UNIVERSA ECCLESIA corrui, si unus Universus cadit.** L. 4. ep. 36. ad Eulog. & Anastas: Cùm fortasse is in errore perit, qui Universalis dicitur, **NULLUS jam EPISCOPUS remansisse in statu veritatis invenitur.** Sanè omnes Episcopi, & Ecclesia universa sequi debet supremum suum Rectorem, Caput, fundamentum: si ergo is caderet, stare non posset ullus per Orbem Episcopus, Ecclesia universa concideret;

deret; ut, cadente fundamento, domus tota concidat necesse est. Itaque optimè sequitur: Pontifex, qui hoc sensu est Episcopus Universalis, cadit: ergo nullus Episcopus stat, & proinde cadit Ecclesia universa.

Insultat ex Launoio ibid. *Miror*, Bellarminum hoc argumento usum esse, quasi foret Gregorii; cum probè sciret, Gregorium vocem illam UNIVERSALIS alià planè significatione accepisse, dum sic ratiocinabatur de Episcopo Constantinopolitano, quàm illam ipse hìc accipiat, dum ratiocinatur de R. Pontifice. Vel enim debet nomen istud UNIVERSALIS tribuere R. Pontifici eo sensu, quo istud sibi tribuebat Episcopus Constantinopolitanus; & tunc R. Pontifici tribuet nomen, quod cum Gregorio fatetur esse verè profanum, sacrilegum, & antichristianum: vel si nomen istud R. Pontifici tribuat alio sensu, fateri debet, argumento Gregorii se turpiter abuti.

R. *Miror* ego magis imperitiam Quênelliani. Sciebat Bell. (quod nescit Quênellianus) Gregorium vocem *Universalis* accepisse utrâque significatione, & pro eo qui solus est Episcopus, & pro eo qui est Episcopus, Rector, Caput, fundamentum universæ Ecclesiæ; atque ostendisse, neutrâ significatione convenire posse Episcopo C: non primâ; quia sic est nomen profanum &c: nec secundâ; quia multi Episcopi C. fuerant publicè hæretici, imò & Hæresiarchæ: Episcopus autem Universalis, Caput & fundamentum universæ Ecclesiæ, nequit esse publicè hæreticus, nedum Hæresiarcha: alioquin universa Ecclesia corrueret: ergo Episcopus C. nequit esse Episcopus Universalis, seu Caput universæ Ecclesiæ: quanto minùs solus Episcopus? Ubi vides, Gregorium, dum Episcopum C. negat posse dici Universalem
etiam

etiam secundo sensu, tanto fortiùs id negare sensu priore, tanto acriùs Episcopi C. arrogantiam contundere. Si titulum Universalis Episcopo C. tantum primâ significatione negat Gregorius ; cur ibid. dicit : *Quid est , quòd nos hujus vocabuli gloriam & oblatam (per venerandam Chalcedonensem Synodum) non querimus , & alter sibi hanc arripere , etiam non oblatam , præsumit ?* Nec tantum in S. Chalcedonensi Synodo , sed etiam post à SUBSEQUENTIBUS PATRIBUS nomen *Universalis* Decessoribus suis oblatum testatur l. 7. ep. 30. Vultne, in Concilio Oecumenico & à PP. Pontifici R. delatum nomen Episcopi solius , quod profanum , sacrilegum , & antichristianum vocat ? Minimè. Vult ergo , Episcopum C. sibi arripuisse nomen Episcopi Universalis etiam secundo sensu , quo R. Pontifici oblatum dicit , pro universæ Ecclesiæ Capite , & fundamento ; idque illi negat etiam hoc sensu convenire posse , ne , si Episcopus C. cadat (quod sæpe contigisse dicit) Ecclesia universa corruat. Et nonne alioqui cavillari potuisset Episcopus iste ; cùm sibi non prohiberet Gregorius titulum *Universalis* acceptum pro Capite Ecclesiæ , se illo sic tantum usurum ; nec jam sequi , quod sequi urgebat Gregorius , *Episcopus Universalis cadit : ergo nullus Episcopus stat ; & proinde cadit Ecclesia universa ; cùm Macedonio & Nestorio cadentibus non adhæserint omnes Episcopi , sed plerique steterint fortes in fide , nec Ecclesia universa ceciderit ?* An , si sic cum Quênelliano cavillandi locum ipsi reliquisset Gregorius , satis ejus superbiam refrænasset ? Quanto illam plenius omni ex parte refrænata , dum titulum *Universalis* , nullâ nominis æquivoci distinctione , adeoque

utrâque significatione Episcopo C. detrahit, dum urget, si hic titulus ipsi conveniret, etiam illo sensu quo in Conc. Chalcedonensi & à PP. delatus erat, & proinde convenit R. Pontifici; ipso cadente, omnes Episcopos universamque Ecclesiam collapsuram.

Itaque Bellarminus titulum *Universalis* R. Pontifici tribuit eo sensu, quo in Conc. Chalcedonensi, & à PP. ei tribuitur, adeoque convenit, teste Gregorio, pro *Episcopo Ecclesiae universalis*. Et subsumit ex Gregorio. Atqui Episcopus Ecclesiae universalis non potest cadere in hæresim (alioquin universa caderet Ecclesia;) ergo nec Pontifex: imò Ecclesia à Pontifice accipit firmitatem; alioqui non sequeretur, ut illo ruente corrueret, quod tamen sequi dicit, infertque Gregorius. Ergo Gregorii argumento pulchrè utitur Bell., argumentis Launoii adversus veritatem abutitur Quênellianus.

Denique l. 6 ep. 24. addit Gregorius, si patiatur Episcopum C. vocari *Universalem*, se *universae Ecclesiae fidem corrumpere*. Nonnè hic clarè docet, universae Ecclesiae fidem à se pendere? Tam clarè, ut auctor Notarum anni 1675. (qui Gregorium quandoque carpit magis, quàm explicet) ad hæc verba exclamet: *Quasi verò tota fides ex uno pendeat!*

Ad secundum Bell. argumentum sic tricatur ex Launoio: *Hoc unum urget Bell: " Quis nesciat, sanctam Ecclesiam in APOSTOLORUM PRINCIPIS SOLIDITATE FIRMATAM?,, Tacet autem, quod verbis istis subnectit Gregorius; " Qui FIRMITATEM MENTIS traxit in nomine, ut PETRUS à petra vocaretur.,,, Quod si non tacuisset, facile intellexissent omnes, non loqui Gregorium nisi de soliditate seu firmitate mentis Petri, ob quam vocatus est Petrus:*
mi

minimè verò de soliditate seu firmitate, quam habet ut fundamentum Ecclesiæ. Unde nec verba ista ;
" Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, " illic citat Gregorius ; sed tantum ;
" Tibi dabo claves regni cœlorum . . Et tu aliquando conversus CONFIRMA fratres tuos... PASCE oves meas. " Cum autem argumentum Bellarmini non nitatur nisi hoc supposito, quod Gregorius dicat, S. Ecclesiam firmatam esse in soliditate Principis Apostolorum, tamquam fundamenti ; eo supposito diruto, necesse est ipsius ratiocinium corruere. Non quod negemus, Petrum rectè dici fundamentum Ecclesiæ ; sed quod hoc loco id dici à Gregorio, minimè concedamus : & ut diceretur, ne sic quidem id quod concludit Bellarm., concludi inde posse asseveremus.

R. Satisne hæc vigilans scripsit ? Sanè non magis inter se cohærent, quàm ægri somnia.

Citat ipse illud Gregorii : *Quis nesciat, S. Ecclesiam in Apostolorum Principis SOLIDITATE FIRMATAM ?* Et tamen negat, à Gregorio Petrum dici fundamentum Ecclesiæ. Nonne apertè Gregorius explicat verba ista ; *Tu es Petrus, & super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam ?* Nonne per soliditatem Petri Apostolorum Principis dat sensum litteralem nominis Petrus, seu petra, quod Petro, ut Apostolorum Principi, præ ceteris detulit Christus ; per *in soliditate firmatam*, sensum litteralem non tantum *et ædificabo Ecclesiam meam ;* sed & eorum quæ sequuntur : *Et portæ inferi non prævalebunt adversus eam, utpote in Apostolorum Principis soliditate firmatam ?* Nonne à Christo Petrus verbis illis apertissimè dicitur *fundamentum Ecclesiæ ?* Negare id nec audet, nec potest. Cur ergo negat, Petrum Ecclesiæ fundamentum dici

dici à Gregorio, qui non nisi Christi verbis explicatis loquitur, ideòque id *neminem nescire* dicit, quia clarissimè revelavit Christus? Si architectus aliquis, repertâ petrà, dixisset: *Super hanc petram ædificabo domum meam; & pluviae ac venti non praevalerunt adversus eam*: extractâque jam domo firmissimâ, contra petrae illius contemptores quis diceret: *Quis nesciat, domum istam firmissimam IN HUIUS PETRAE SOLIDITATE FIRMATAM*: auderetne Sophistes noster negare, petram domûs *fundamentum* dici? Nonne, si id negaret, quivis rideret hominem? Nonne quæreret; quid sit id super quod ædificata est domus, seu in cuius *soliditate firmata* est? Tectumne, an fundamentum? Idem quæro ego de Domo Dei, quæ est Ecclesia. 1. Tim. 3. v. 15. Addo, quod maximè urget Bell., Gregorium his verbis; in *Apostolorum Principis soliditate firmatam*, apertè docere, firmitatem Ecclesiæ ex Petri *firmitate* pendere, & proinde minùs posse Petrum errare, quàm ipsam Ecclesiam.

Audiat Gregorium loco priore à Bell. prolato. *Cunctis ergo Evangelium scientibus liquet, quòd voce Dominicâ sancto & omnium Apostolorum Petro Principi Apostolo TOTIUS ECCLESIAE cura commissa est. Ipsi quippe dicitur: " Petre amas me? PASCE OVES MEAS., Ipsi dicitur: " Ecce Satanas expetivit cribrare vos sicut triticum; & ego pro te rogavi, ut non deficiat FIDES tua: & tu aliquando conversus CONFIRMA fratres tuos., Ipsi dicitur: " TU ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM ÆDIFICABO ECCLESIAM MEAM, & portæ inferi non praevalerunt adversus eam. " Ubi firmitatem Ecclesiæ contra portas inferi à Petri supremi Pastoris, confirmatoris, petrae, fundamenti, super quod est ædificata, firmitate derivat.*

Nec

Nec elabetur, si mihi jam dicat callidus, se tantum negasse, vocem *fundamentum* à Gregorio hìc Petro tribui; non rem voce significatam.

R. 1. Res satis est mihi, Bellarmino satis. Sic enim fatentem habebimus Adversarium, ficut domus firmatur in soliditate fundamenti, ita Ecclesiam, teste Gregorio, in Petri, ut *Apostolorum Principis* seu Pontificis, soliditate firmari; & proinde sicut firmitas domus pendet à firmitate fundamenti, ita firmitatem seu infallibilitatem Ecclesiæ à Pontificis firmitate pendere; atque adeò minùs posse Pontificem errare, quàm Ecclesiam.

R. 2. Hoc ipsum de nomine *fundamenti* effugium præclufit Bell., cum in applicando Gregorii testimonio, de voce *fundamenti* ne meminerit quidem. Ergo, nisi in oppugnando Bell. nugas egerit Quênellianus, imò Bellarmino de re ipsa consenserit, non negavit, solum *fundamenti* nomen à Gregorio tribui Apostolorum Principi.

Illud Gregorii; *qui firmitatem mentis traxit in nomine, ut Petrus à Petra vocaretur*, adeò non obest Bellarmino, ut faveat quàm maximè. Si enim Gregorius, dum ait; *Quis nesciat S. Ecclesiam in Apostolorum Principis soliditate FIRMATAM*, loquatur de soliditate seu firmitate mentis Apostolorum Principis; quæ soliditas, seu firmitas tanta est, ut ad illam significandam nomen *Petri* à petra translatum illi dederit Dominus: ergo multo jam apertius docet, firmitatem Ecclesiæ ex Petri firmitate pendere; & proinde minùs posse Petrum errare, quàm ipsam Ecclesiam. Nam si erraret Petrus, eâ mentis firmitate decideret in qua firmatam Ecclesiam dicit Gregorius; adeoque rueret Ecclesia, ruente firmitate in qua ipsa firmata est. Ergo his ipsis verbis probat Gregorius,

se

se loqui de firmitate quam habet Princeps Apostolorum, ut fundamentum Ecclesiæ: secumque pugnat Adversarius in eo ipso, in quo Bellarminum maximè oppugnat. Certè sciebat Gregorius, illud; *Tu es Petrus*, eodem haberi loco, quo; & *super hanc petram edificabo Ecclesiam meam*, & utrumque simul exponit.

At verba ista; *Tu es Petrus &c.*, illic non citat Gregorius. R. Imò citat sensu litterali explicata; eaque sic citari non tantùm Eulogius Patriarcha, sed quivis intelligit. Citat totidem verbis; *Tibi dabo claves regni cælorum*; CONFIRMA fratres tuos; PASCE oves meas, quia hæc ibi non explicat. Dum verò tot conglobatis Evangelii locis probat, S. Ecclesiam in Apostolorum Principis soliditate FIRMATAM, infallibilitatis Pontificiæ oppugnatores mactat; ut demonstravi Past. Boni p. 1., tacente Adversario, qui jam hos suos cavillulos ediderat.

Quòd verò Petri firmitatem vindicarit omnibus Successoribus, manifestum est ex ejusdem epistolæ exordio: *Suavissima mihi Sanctitas vestra multa in epistolis suis de S. Petri Apostolorum Principis Cathedra locuta est, dicens quòd IPSE IN EA NUNC USQUE IN SUIS SUCCESSORIBUS SEDEAT.* Item ex l. 4. ep. 52. ad universos Episcopos Galliæ, citata à Bell. l. 2. c. 17: *Si quam verò contentionem, quòd longè faciat Divina potentia, DE FIDEI CAUSA evenire contigerit, .. ad nostram studeat perducere notionem, quatenus à nobis valeat CONGRUA SINE DUBIO SENTENTIA TERMINARI.* Atqui ipse Adversarius passim asseverat, contentiones de fide non terminari, nisi sententiâ infallibili; ergo juxta ipsum-met docet Gregorius, R. Pontificis de fidei controversiis sententiam esse infallibilem. Rursus, fatetur juxta Greg. Eccle-
siam

fiam in Apostolorum Principis soliditate *firmitatem*. Atqui Stat. f. 81. contendit, *firmari non posse*, quod est *infallibile*: contendit ergo, juxta Gregorium Ecclesiam non esse infallibilem seorsum à Petro Pontifice; adeoque ab illo infallibilitatem accipere *sedente in suis Successoribus*, ut loquitur Gregorius.

L. 3. ep. 33. *Cum itaque integritatem nostram ex aperta MEA TRADITIONE seu PROFESSIONE cognoscitis, dignum est ut de Ecclesia B. Petri Apostolorum Principis nullum ulterius scrupulum dubietatis habeatis: sed in vera fide persistite, & vitam vestram in PETRA ECCLESIAE, hoc est in confessione B. Petri Apostolorum Principis, soliditate: ne tot vestrae lachrymae, tantaque bona opera pereant, si A FIDE VERA inveniantur ALIENA.* Hic traditionem suam vocat confessionem B. Petri, & petram, seu immobile fundamentum Ecclesiae, ac *verae fidei*; adeoque infallibilem. Launojus P. 5. ep. 7. hæc contra Bell. jactare audet. Sed quid non audet?

Legant ergo, & intelligant Quênelliani illud Gregorii l. 3. ep. 41. ad Bonifacium Magnificum Africae, de fide sua apud S. Petrum exponenda. Si . . . *magnitudo vestra intentione sollicita de animae suae salute cogitaret, nequaquam MIHI DE FIDE suâ per epistolas, sed per semetipsam potuit respondere.. Dum vitæ spatium superest, ab ejusdem B. PETRI Ecclesia, cui claves cœlestis regni commissæ sunt, & ligandi ac solvendi potestas attributa, vestra anima non inveniat divisâ; ne, si hîc beneficium ejus despicitur, illic vitæ aditum claudat.* Ubi docet, ad salutem esse necessarium, non dividi à fide Petri & Successorum; à fide Petri & Successorum divisos dividi à fide Ecclesiae Petri, & regno cœlesti, Petro

tro aditum claudente iis, à quibus hic beneficium ipsius in Successoribus docentis despicitur.

ADDITAMENTUM.

P Ast. Boni p. 1. à fol. 34. illud; *Tu es Petrus &c.* pro infallibilitate Petri ut Pontificis, & Successorum, exponunt Gennadius Patriarcha C., S. Leo IX., Hilarius, Nazianz., Epiph., Ambros., Leo M., Possessor, Sergius Archiepiscopus Cypri in epistola ad Theodorum Papam, quam Synodicam fuisse dicit Baron. ad an. 643., quæque prælecta fuit in Concilio Later. sub S. Mart. I., iterum Leo IX., Euthymius, Beda, Innocentius III., rursus Gennadius, Gregorius IV. relatus Dist. 12. cap. præceptis, VII. Synodus generalis: Pius II. hic f. 41., rursus Leo IX. f. 66. Vide etiam f. 95. & seq.

In CONCILIO EPHES. Philippus Ap. Sedis Legatus dixit: Nulli dubium, imò seculis omnibus notum est, quòd S. beatissimusque Petrus, Apostolorum Princeps & Caput, FIDEIQUE COLUMNA, & Ecclesiae Catholicae FUNDAMENTUM.. ad hoc usque tempus, & semper IN SUIS SUCCESSORIBUS vivit, & iudicium exercet. Labbe t. 3. col. 626. Quibus adeò contradixit nemo, ut jam antea col. 618., auditis Petri Successoris litteris, mox omnes simul acclamaverint: Cælestino CUSTODI FIDEI &c. Addidit Firmus Cæsareæ Episc: Sententiam regulamque PRÆSCRIPSIT, quam nos quoque SECUTI. Subjecit Philippus ad totam Synodum: Non ENIM ignorat vestra Beatitudo, TOTIUS FIDEI.. CAPUT esse B. Apostolum Petrum; utique & in Successore suo Cælestino.

In CONCILIO CHALCED. act. 3. Legati Leonis in Dioscorum ferentes sententiam nomine Pontificis, Petrum vocarunt PETRAM & crepidinem

Catholica Ecclesiæ, & rectæ FIDEI FUNDAMENTUM, nemine contradicente. Lab. t. 4. col. 425.

VI. SYNODUS ep. ad Agathonem: *Deus... sapientem dedit medicum, vestram à Deo honoratam Sanctitatem, contagia hæreticæ luis fortiter propulsantem remediis orthodoxiæ, ac valetudinis ROBUR membris Ecclesiæ largientem. Itaque tibi, ut primæ Sedis Antistiti universalis Ecclesiæ, quid agendum sit, relinquimus, STANTI SUPER FIRMAM FIDEI PETRAM &c. Lab. t. 6. col. 1073.*

SYNODUS ROMANA sub Felice III. an. 484: *Quoties intra Italiam propter .. causas.. FIDEI colliguntur Domini Sacerdotes, CONSUETUDO retinetur, ut Successor Præsulum Sedis Apostolicæ.. CUNCTA CONSTITUAT, qui CAPUT est OMNIUM; Domino ad B. Petrum Apostolum dicente: TU ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM &c. Quam vocem sequentes 318. SS. Patres apud Nicæam congregati, CONFIRMATIONEM rerum atque auctoritatem S. R. Ecclesiæ detulerunt. Labbe t. 4. col. 1126.*

In SYNODO PHARENSI Wilfridus sic ait: *Si sanctus erat, ac potens virtutibus ille Columba vester, imò & noster si Christi erat, num præferri potuit beatissimo Apostolorum Principi, cui Dominus ait: TU ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM &c. ET TIBI DABO CLAVES REGNI CŒLORUM? Quibus auditis, mox subjecit Rex: Et ego vobis dico, quia hic est Ostiarius ille, cui ego contradicere nolo, sed, in quantum novi vel valeo, hujus cupio in omnibus obedire statutis; ne fortè, me adveniente ad fores regni cœlorum, non sit qui reseret, averso illo qui claves tenère probatur. Hac dicente Rege, faverunt assidentes quique. Labbe tom. 6. col. 496.*

PELAGIUS II. ep. 1: *Veritas mentiri non potuit, NEC FIDES PETRI IN ÆTERNUM QUASSARI POTERIT,*

TERIT, vel mutari. Nam cùm omnes discipulos Diabolus ad excubandum poposcerit, pro SOLO Petro se Dominus rogasse testatur, & ab eo voluit ceteros CONFIRMARI: cui etiam pro majori dilectione, quam præ ceteris Domino exhibebat, pascendarum ovium sollicitudo commissa est: cui & claves regni cœlorum tradidit, & SUPER QUEM ECCLESIAM SUAM ÆDIFICATURUM ESSE PROMISIT.. Ne forte quisquam.. aliqua de FIDEI NOSTRÆ integritate diaboli instigatione fingere præsumpserit & argumentari &c. Labbe tom 5. col. 941.

AGATHO ep. 1. ad Imperatores probatâ à VI. Synodo: Porrigere dignemini clementissimam dexteram Apostolicæ doctrinæ, quam.. B. Petrus Apostolus tradidit (per os meum) ut.. tubâ clariùs in toto orbe prædicetur: quia ejus vera confessio à Patre de cœlis est revelata, pro qua à Domino omnium BEATUS ESSE pronuntiatus est Petrus (Matth. 16.) .. CUJUS annitente PRÆSIDIO, hæc Apostolica ejus Ecclesia numquam à via veritatis in qualibet erroris parte deflexa est &c. Lab. t. 6. col. 636.

HADRIANUS I. ep. ad Imper: Tu ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM ÆDIFICABO ECCLESIAM MEAM &c. Cujus Sedes in toto orbe terrarum Primatu fungens, caput omnium Dei Ecclesiarum constituta est. Et quemadmodum B. Petrus Apostolus per Domini præceptum regens Ecclesiam, nihilo minùs subsequenter & tenuit semper, & retinet Principatum.. UNAMQUAMQUE SYNODUM ET SUA AUCTORITATE CONFIRMAT, & continuatâ moderatione custodit. Labbe tom. 7. col. 117. Vide etiam ep. ad Tarasium Patriarcham col. 126. Utramque epistolam sequi se dixit tota VII. SYNODUS col. 130. Pulchrè contra se notat Launoïus P. 5. ep. 7: Doctrina Hadriani, cùm à Synodo admittatur, pro Synodi doctrina haberi meritò potest & debet.

S. NICOLAUS I. ep. 2. ad Michaellem Imp. dicit, *Quod omnium Conditor.. Apostolis largitus est, super SOLIDAM FIDEM Apostolorum Principis, PETRI videlicet soliditatem, constituisse... Nam voce Dominica ipsi dictum fuerat: TU ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM &c.* Petrus denique... *stru-
cturam universalis Ecclesiae inconcussam, & fidei ro-
bore solidatam, ita precibus suis munire non cessat,
ut errantium vesaniam rectae fidei normam reformare
festinet, .. quatenus portae inferi, malignorum utique
spirituum suggestiones, atque Haereticorum impetus
non praevalcant ejusdem Ecclesiae unitatem refringere.*
Mox subdit, à Conciliis observatum, qualiter absque
R. Sedis, Romanique Pontificis consensu nullius in-
surgentis deliberationis TERMINUS daretur. Labbe
c. 8. col. 270. Idem ad Consulta Bulgarorum c.
106. B. PETRUS, qui in Sede sua VIVIT, & PRÆ-
SIDET, DAT quærentibus FIDEI VERITATEM. Nam
& S. Romana Ecclesia SEMPER sine macula fuit &
sine ruga, nimirum QUIA ille hanc instituit, cujus
fidei confessio divinitus extitit approbata, ad quam
videlicet Christianitatis fidem.. vobis insinuandam
inspirante Deo, ecce Scripta nostra. Lab. ibid. col.
549. Hic ex verbis Christi ad Petrum Matth. 16.
afferit, Petrum in Successoribus dare fidei verita-
tem; imò perpetuam R. Ecclesiae, & totius Chri-
stianitatis, in fide firmitatem à Petro derivat.

STEPHANUS V. ep. ad Basilium Imp: NOS PER
Principem PETRUM spiritualibus rebus Deus præse-
cit.. Audi Dominum dicentem Petro: TU ES PE-
TRUS, ET SUPER HANC PETRAM &c. Oro ITA-
QUE pietatem tuam, ut inhæreas decretis PRINCI-
PUM APOSTOLORUM.. Institutio enim & Sacerdo-
tium omnium quæ in orbe sunt Ecclesiarum à Prin-
cipe Petro ortum accepit, per quem etiam nos SINCE-
Lallogga zilla si, i. r. B. S.

RISSIMA ET PURISSIMA DOCTRINA monemus omnes & docemus. Lab. t. 9. col. 366.

PIUS II. in Bulla retract. Basileense dogma rejecimus, Eugenio Pontifici Max. caput submisimus, & illud Hieronymi diximus.. BEATITUDINI TUÆ, id est Cathedræ Petri, communionem consocior. SUPER ILLAM FUNDATAM ECCLESIAM SCIO. Lab. t. 13. col. 1413. Idem, quia in Petro dictum fuit R. Pontifici, Quodcumque ligaveris &c., B. Execrabilis damnavit provocationem à Pontifice ad futurum Concilium.

LEO X., approbante CONCILIO LATERAN. V: Pastor æternus .. IN SOLIDITATE PETRÆ PETRUM ejusque SUCCESSORES Vicarios suos instituit, quibus.. ita obedire necesse est, ut, qui non obedierit, morte moriatur. Et ut alibi legitur, in Ecclesia esse non potest, qui R. Pontificis cathedram deserit: quoniam, Augustino Gregorioque auctoribus, sola obedientia est.. FIDEI meritum possidens: sine qua quisque INFIDELIS convincitur, etiamsi fidelis esse videatur. Lab. t. 14. col. 309.

S. MAXIMUS Taurinensis hom. 4. de Petro: Pro SOLIDITATE devotionis Ecclesiarum PETRA dicitur, sicut ait Dominus: TU ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM &c. Petra enim dicitur, eo quòd.. tamquam SAXUM IMMOBILE totius operis Christiani compagem molemq̃ CONTINEAT. Quomodo jam pro soliditate Ecclesiarum continet totius operis Christiani compagem, quæ fides est, nisi in Successoribus? Aut hanc quomodo continet in Successoribus tamquam saxum immobile, si hi in sustentanda Ecclesiarum fide deficere errando possint?

S. CHRYSOLOGUS serm. 107. Petrum, inquit, vocari, in aliis appellatio nominis est, in hoc prerogative

gativa virtutis. Verè B. Petrus IMMOBILE FUNDAMENTUM salutis . . , CUSTOS FIDEI , PETRA ECCLESIAE, Janitorque cœlorum.. Turbas errorum fluctibus mersas.. doctrinæ suæ reti concludit ad fidem.. Serit in populos præcepta justitiæ, & manifestâ luce reserat sacrorum voluminum mysticas quæstiones.. Omnia quæ sunt Divinæ virtutis, prædicationis vos suæ doctrinâ instruit; idque semper in suis Successoribus, ut affirmat f. 79.

S. THEODORUS STUDITES epistolâ ad Paschalem Papam : Audi Apostolicum Caput, à Deo præposite Pastor ovium Christi, JANITOR REGNI CŒLORUM, PETRA FIDEI, SUPER QUAM EDIFICATA EST ECCLESIA CATHOLICA. Petrus enim tu.. Lupi graves irruerunt in caulam Domini : porte inferi, ut olim, ruptæ sunt in ipsam .. Huc igitur ab occidente ô Christi imitator exurge .. Tibi dixit Christus Deus noster : Et tu aliquando conversus conversus confirmabis fratres tuos.

S. IGNATIUS Patriarcha C. ep. ad Nicolaum I: Unum tantum ac solum selectum ac UNIVERSALISSIMUM medicum, tuam nempe.. Sanctitatem, .. Dei Verbum constituit, cum Petro supremo.. Apostolorum Vertici dixit : TU ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM &c. Hujusmodi enim beatas voces non solis Apostolorum Principi privatâ quadam sorte transcripsit .., sed per ipsum ad OMNES R. SEDIS PONTIFICES illi successuros transmisit. HINC (id est, ex hac promissione Christi) retro olimque semper, cum hæreses.. pullularent, noxias illas herbas & zizania Apostolicæ Sedis vestræ Successores exirparunt : & nunc tua Beatitudo dignè tractans acceptam à Christo potestatem veritatis hostes fudit, & latronum more in Christi ovile per fenestram ascendentem (Photium) .. medicâ manu sacrosanctæ & Apostolicæ au-

Floritatis à communi Ecclesiæ corpore præcidisti. Lecta hæc fuerunt in SYNODO VIII. act. 3., nullo repugnante. Labbe t. 8. col. 1294.

THEOPHANES Cerameus hom. 45: TU ES PETRUS, ET SUPER HANC PETRAM &c. Tu, inquit, qui petra es, PETRA fies FIDEI, & constituenda ECCLESIAE FUNDAMENTUM, & spiritualis ædificii PRIMUS aditus. Addit, per claves Petro & Successoribus ejus hic promitti fidem.

RUPERTUS l. 2. de divinis officiis c. 22: Romana Ecclesia SUPER APOSTOLICÆ FIDEI PETRAM ALTIUS FUNDATA firmiter stetit, & tam Gracie, quàm totius Orbis Hæreticos SEMPER confutavit, & de excelso FIDEI tribunali datâ sententiâ judicavit. Beata, quòd in fundamento suo PETRAM ILLAM excepit, quam suo Veritas ore laudavit & beatificavit: tali structurâ SUPER ILLAM ÆDIFICATA est, ut contra omnes hæreses perstaret murus INEXPUGNABILIS. Et quacumque mundi ex parte periclitata fides ad illam confugit, mille clypeos ex ea omnemque armaturam fortium, qua se defenderet, pendentem & præparatam invenit. Perpetuam fidei firmitatem in universa Ecclesia petit à firmitate perpetua Ecclesiæ Romanæ, quam hæc semper à Petro, utique in Successoribus, accepit.

ANASTASIUS Imperator ep. ad Hormisdam Papam: Deus & Salvator noster.. in B. PETRO FORTITUDINEM ECCLESIAE suæ constituit. Lab. t. 4. col. 1421.

Vide tomo 1. Concil. ep. 1. CLEMENTIS I. (quam interpretatus est Ruffinus seculo 4., citavitque seculo 5. Sidonius l. 6. ep. ad Lupum apud Turrianum l. 2.) ANACLETI ep. 1., ep. 1. PII I., VICTORIS I., SIXTI II., MARCELLI I. ep. 1., ep. 3. EUSEBII, ep. MELCHIAS, JULII I. ep. 1: cam-

eamdem expositionem invenies. Has epistolas, etsi non forent eorum, quorum nomina præferunt, Pontificum, magnæ tamen auctoritatis esse, probavi à f. 34.

SIRICIUS ep. 1. (certò genuinâ) c. 2. *Præfatam regulam omnes teneant Sacerdotes, qui nolunt ab APOSTOLICÆ PETRÆ, super quam Christus universalem construxit Ecclesiam, SOLIDITATE divelli.* Labbe t. 2. col. 1018. Cum ergo infallibilis sit Ecclesia; majori ratione Petrus, ejusque Successores.

S. ZOSIMUS ep. 10. ad Concilium Carthag., omnino indubitata: *Quamvis PATRUM TRADITIO Apostolicæ Sedi auctoritatem tantam tribuerit, ut DE EJUS JUDICIO DISCEPTARE NULLUS AUBERET, idque per Canones semper regulasque servaverit; & currens adhuc suis legibus Ecclesiastica disciplina Petri nomine, à quo ipsa quoque descendit, reverentiam quam debet, exsolvat: tantam enim huic Apostolo canonica antiquitas PER SENTENTIAS OMNIUM voluit esse potentiam, EX IPSA QUOQUE CHRISTI DEI NOSTRI PROMISSIONE (Matt. 16.) ut & ligata solveret, & soluta vinciret; per potestatis data conditio in eos, QUI SEDIS HEREDITATEM, ipso annuente, MERUISSENT. Habes enim ipse cum omnium Ecclesiarum, tum hujus maxime, ubi sederat, curam; nec patitur, aliquid privilegii aliquâ titubare aurâ sententiæ, cui ipsa sui nominis FIRMA, & NULLIS HEBETATA MOTIBUS constituit FUNDAMENTA, & quæ sine periculo temere nullus incesset. Cum ergo tantæ auctoritatis Petrus Caput sit, & sequentia omnium Majorum studia FIRMAVERIT, ut tam humanis quàm DIVINIS LEGIBUS & disciplinis omnibus FIRMETUR Romana Ecclesia, cujus locum nos regere, & potestatem*

nominis obtinere non latet vos, sed nostis Fratres charissimi, & quemadmodum Sacerdotes, scire debetis: tamen cum tantum NOBIS esset auctoritatis, ut NULLUS DE NOSTRA POSSIT RETRACTARE SENTENTIA; nihil egimus, quod non ad vestram notitiam nostris ultro litteris referremus. Ibid. col. 1572.

Eat ergo Cornicula Quênelliana, & Stat. f. 55. garriat, Dum locum istum explicant Patres, infallibilitatis Pontificiae NUSQUAM meminisse. Eat Lanoius, & P. 5. ep. 7. effutiat, Bellarminum hæc verba; SUPER HANC PETRAM &C., PEJORI adhuc FIDE tractasse, quàm hæc; ROGAVI PRO TE, PETRE &C., & tractando, Tridentinae Synodi decretum & fidei professionem magis neglexisse; id se sine negotio ullo demonstrare, .. crimini huic adjecisse MALAM FIDEM in laudandis Patribus, .. tot flagitiis suam inædificasse sententiam. Sed cur ipse P. 3. ep. 2. Bellarminum vocat Virum eruditione magna æquè ac SINCERA præditum?

§. 3.

BELLARMINUS infallibilitatem Pontificis perspicuè concludit tertio (non quarto, ut ait Adversarius) ex Joan. 21. v. 17., & explicatione Patrum.

BELLARMINUS: Tertio probatur ex illo Joan. ult. PASCE OVES MEAS. Nam quod his verbis Pontifex sit institutus Pastor & Doctor totius Ecclesiae, supra demonstratum est l. 1. c. 14., 15., 16. Hinc igitur est tale argumentum. Pontifex est Doctor & Pastor totius Ecclesiae; ergo tota Ecclesia illum audire & sequi tenetur: ergo si ille erret, tota Ecclesia errabit. Respondebunt, Ecclesiam debere illum audire, si rectè doceat: alioquin magis Deum, quàm homi-

homines esse audiendos. Contrà; nam quis judicabit, rectè Pontifex doceat, an non? Non enim est ovium judicare, an Pastor erret, nec ne, præsertim in rebus verè dubiis; nec habent oves Christianæ alium majorem Judicem vel Doctorem, ad quem recurrant. Nam, ut supra ostendimus l. 2., ex tota Ecclesia ad Pontificem appellari potest; ab illo autem non potest: necessario igitur tota Ecclesia errabit, si Pontifex erret. Rursum respondebunt, posse recurri ad generale Concilium. Contrà; nam præterquam quòd nos ostendimus in Tractatu de Conciliis, Papam esse supra Concilium, constat generalia Concilia sæpe errasse, quando caruerunt Summi Pontificis suffragio; ut patet de Ephesino II., Ariminensi, & aliis. Respondent, posse recurri ad generale Concilium, in quo etiam Pontifex intersit; nam aliquid majus est Concilium cum Pontifice, quàm Pontifex solus. At contrà; nam in primis Dominus soli Petro dixit; ROGAVI PRO TE &c., & PASCE OVES MEAS; non dixit hæc Petro & Concilio. Item solum Petrum vocavit PETRAM, & FUNDAMENTUM; non Petrum cum Concilio: ex quo apparet, totam firmitatem Conciliorum legitimorum esse à Pontifice; non partim à Pontifice, partim à Concilio. Deinde, sæpe non potest cogi generale Concilium, sicut non potuit primis 300. annis propter Ethnicorum persecutiones; & sine dubio poterat status ille Ecclesiæ usque ad mundi finem perseverare: ergo debet esse in Ecclesia, etiam sine generali Concilio, aliquis Judex qui errare non possit. Denique, quid si in tali Concilio disfiderent Patres à Præside suo; id est, Concilium à Pontifice summo, præsentem & præsentem, quid tunc fieret? Non esset remedium ullum? Certè aliquis Judex esse deberet. Non autem in eo casu esset Concilium Judex; quia Concilia, cum à Pontifice dissen-

tunt,

viunt, errare possunt, & errant de facto; ut diximus de Ephesino II. & aliis: restat igitur, ut Papa sit *Judex*; & proinde non possit errare.

Quænelliianus f. 48: Ne unum quidem è Patribus adducit, qui locum istum interpretetur pro infallibilitate Pontificis; ostendemus postea, ne unum quidem.. adduci potuisse.

R. Ipse Launoius P. 5. ep. 8. & Reiserus Lutheranus fatentur, à Bellarmino adduci omnes Patres, quos citarat l. I. c. 14., 15., 16.; cùm dicat: *Nam quòd his verbis Pontifex sit institutus Pastor & Doctor totius Ecclesiæ* (in quo continetur infallibilitas; ut hìc evincit) **SUPRA DEMONSTRATUM EST** l. I. c. 14., 15., 16.; nempe ex Epiph., Chryf., Ambr., Leone, Greg., Theoph., Bern., &c. Ideone verba ista Bellarmini more suo refecuit Adversarius? Quàm illos meritò adducat Bell., ostendam infrà, aliosque addam. Nunc, quid ad Bell. ratiocinium respondeat, audiamus.

Vitium, inquit, patet ex hoc simili: Quivis Episcopus institutus est Doctor & Pastor suæ Ecclesiæ: ergo sua Ecclesia illum audire & sequi tenetur: ergo, si ille erret, tota ipsius Ecclesia errabit. Ita ferè Amesius Calvinista apud Erbermannum.

R. Dissimillimum esse hoc ratiocinium, demonstravi f. 55., 56., 81., 144. Disparitas est, quòd quivis Episcopus non sit Pastor totius Ecclesiæ (sicut R. Pontifex:) adeoque sua Ecclesia illum audire & sequi non teneatur, si ipse non audiat & sequatur R. Pontificem: tunc enim ipsius Ecclesia audire & sequi potest ac debet R. Pontificem, qui est Pastor totius Ecclesiæ; atque ipsius etiam Episcopi sui. Si Pastorem suum non sequatur, erretque Episcopus, sequatur ipsius Ecclesia, & non errabit. Necessariò autem erraret

ret universa Ecclesia, si erraret R. Pontifex: quia cum sit Pastor totius Ecclesiae, hæc non habet alium in terris, quem præ ipso audire & sequi possit; ut urget, probatque Bell.

Instat f. 49: *Vel in primo assumpto; " Pontifex institutus est Doctor & Pastor totius Ecclesiae, supponitur, quod sit Doctor & Pastor infallibilis; & tunc petitur principium; vel in primo consequente; " tota Ecclesia illum audire & sequi tenetur, nulla admittitur exceptio; Et tunc consequentia neganda est, & falsum est consequens. Peti principium, etiam vociferatur Amelius apud Erbermannum.*

R. Non supponitur esse infallibilis; sed cum Christo & Patribus dicitur esse Pastor & Doctor totius Ecclesiae; & hinc concluditur, quod, sicut grex totus pastorem, ita Pastorem & Doctorem suum tota Ecclesia audire & sequi teneatur sine exceptione. Consequentiam probat Bell., & exceptionem Adversario familiarem (*si rectè doceat*) elidit iis verbis, quæ ille more suo omisit: *Non enim est ovium judicare, an Pastor erret, nec ne, &c, ergo ille errare nequit; adeoque est Pastor & Doctor infallibilis.* Itaque nec in primo assumpto petitur principium, nec, quamvis in primo consequente nulla admittatur exceptio, consequentia negari potest, & verissimum est consequens, ex antecedente revelato rite à Bell. deductum.

Addit: *Magis patebit ratiocinii vitium, si quis sic argutetur: Christus dixit facienda esse omnia, quæ dixerint Scribæ & Pharisei SEDENTES SUPER CATHEDRAM MOYSI: ergo dixit, facienda esse omnia absque ulla exceptione.*

R. 1. Idem, tamquam absurdum, jactant Witacke-

tackerus, Hunnius, Junius confutati à Gretsero
 tomo 1. à col. 1271. Sanè cum Christus ipse ex
 hoc antecedente : **SUPER CATHEDRAM MOYSI**
SEDERUNT Scribae, & Pharisei, intulerit : *omnia*
ERGO quaecumque dixerint vobis, servate, & fa-
cite ; sequitur, ut omnia quaecumque ex *Cathe-*
dra Moysi, seu (ut rectè Adversarius Stat. f. 9.)
ex auctoritate & munere publico Moysi docebant,
 servanda & facienda essent sine exceptione : nisi
 velit, auctoritatem & munus publicum Moysi
 non extendisse se ad omnia sine restrictione, nec
 debuisse Judæos in omnibus sine restrictione se-
 qui Moysen supremum Doctorem suum. Hinc
 Aug. l. 4. de doct. Christ. c. 27 : *Illā ergo Cathe-*
dra, non eorum sed Moysi, **COGEBAT** eos bona di-
 cere, etiam non bona facientes. Agebant ergo sua in
 vita sua ; docere autem sua, *Cathedra illos NON PER-*
MITTEBAT aliena. Ep. 53. (aliàs 165. apud Bell.
 l. 3. de Verbi Dei interpr. c. 5.) In illum ordinem
Episcoporum, qui ducitur ab ipso Petro usque ad A-
nastasium, qui nunc eandem *Cathedram* sedet,
 etiamsi quisquam traditor per illa tempora subrep-
 set, nihil præjudicaret Ecclesiæ & innocentibus Chri-
 stianis ; quibus Dominus providens, ait de Præposi-
 tis malis : **QUÆ DICUNT, FACITE** ; quæ autem fa-
 ciunt, facere nolite : ergo, si ullus Pontifex è
Cathedra Petri definiret faciendum aliquid mali,
 præjudicaret Ecclesiæ. S. Nicolaus I. ep. 8 : *Nec*
in Vicariis B. Petri Apostoli vobis est attendendum,
qui sint, sed quid pro correctione Ecclesiarum, quid
pro salute vestra satagant. Neque enim illos inferio-
res dicetis Scribis & Phariseis sedentibus super Ca-
thedram Moysi : de quibus Dominus præcepit, dicens :
QUÆCUMQUE DIXERINT VOBIS, FACITE ET OB-
SERVATE &c. Ergo Imperator considera, si illos di-
 xit

xit audiendos, qui super Cathedram Moysi sedebant, quanto potius his, qui super Cathedram Petri resident, esse existimetis obaudiendum? Et si illorum non opera, sed dicta facere & observare jubet; quanto potius horum, quicumque sint ipsi, dicta & monita custodienda sunt, & amplectenda? Lab. t. 8. col. 295. Relata sunt hæc in Jus Canonicum l. q. 1. c. Non quales. S. Leo IX. ep. 1. ad Mich. Patriarcham c. 35: Quod Dominus concessit Phariseis & Scribis sedentibus in Cathedra Moysi, servus denegabit quilibuscumque conservis suis in Cathedra Petri? SUPER CATHEDRAM, inquit, MOSIS &c. Ita quòd malè vivimus, nostrum est; quòd verò bona dicimus, Cathedra, cujus occasione NECESSE HABEMUS recta prædicare. Non obstante necessitate præcepti bene vivendi, Pontifex aliquando agit malè: ergo necessitas recta prædicandi est major, seu necessitas infallibilitatis. Meritò ergo Bell. cit. notat, quod Dominus de Cathedra MOSIS dicit, intelligi à fortiori de Cathedra PETRI; sic intellexisse Veteres. Ecce infallibilitatem R. Pontificis confirmatam ex eo ipso textu, quem contra illam objectat Adversarius.

R. 2. Etsi verba Christi tantum intelligenda essent de Scribis & Phariseis inferioribus, & sic paterentur exceptionem; disparitas ex Bell. foret, quòd tales Scribæ & Pharisei non essent Pastores ac Doctores totius Synagogæ, ut Pontifex Ecclesiæ. Pastor & Doctor totius Synagogæ erat Pontifex Judæorum, quem præ Scribis & Phariseis istis sequi debebat Synagoga; ipsique Scribæ & Pharisei. Atqui hic erat infallibilis; ut patet f. 15. & seqq: ergo & summus Pontifex Christianorum: atque id potiori jure; ut ex Bell. probavi f. 23.

Pergit

Pergit : *Alterum ratiocinium est: Non habent oves Christianæ alium majorem Judicem vel Doctorem, qui judicet, rectène Pontifex judicet, an non: necessario igitur tota Ecclesia errabit, si Pontifex erret: & respondet: Ipsa Ecclesia est major Judex, quæ judicet, rectène judicet Pontifex, an non.*

R. Cur *alterum ratiocinium* vocat anticipatam & ineluctabilem prioris cavilli sui confutationem? Nempe, ut ipse argumento Bellarmini satisfecisse; Bellarminus verò cavillum non occupasse, sed ad alterum ratiocinium confugisse videatur.

Qua iterum fide supprimit non tantum hæc: *Non est ovium judicare, an Pastor erret, nec ne; sed etiam: Nam, ut supra ostendimus l. 2., ex tota Ecclesia ad Pontificem appellari potest; AB ILLO AUTEM NON POTEST?* Item: *Ostendemus in Tract. de Conciliis, Papam esse supra Concilium?* Ut scilicet non videret Lector, Bellarminum jam antea evicisse, Ecclesiam (sive congregatam, sive dispersam) non esse Judicem majorem, quæ judicet, rectène judicet Pontifex, an non: cum Ecclesia numquam sit nisi oves, quarum non est judicare, an summus Pastor erret, nec ne (alioqui Doctor totius Ecclesiæ esset Ecclesiæ discipulus:) cum à Pontifice appellari numquam possit ad Ecclesiam: contrà verò Pontificem esse Judicem majorem Ecclesiâ, etiam congregatâ.

Reliqua, quibus ultimum effugium ad Concilium penitus præcluserit Bell., *tertium, quartum, quintum ratiocinium* appellat Adversarius: ac fatetur, Dominum non Petro & Concilio, sed soli Petro dixisse: *rogavi pro te, ut non deficiat fides tua &c;* sed sensu antè exposito; nempe prius à Bell. exploso f. 42.

Subdit: *Hæc; PASCE OVES MEAS, sic Petro di-*

Et esse ostendemus postea, ut in ipso etiam dicta sint ceteris Apostolis. PETRA & FUNDAMENTUM Ecclesie constituti sunt etiam cum Petro alii Apostoli. Ex quo apparet, totam firmitatem Conciliorum esse simul à Petro & aliis Episcopis.

R. 1. *Pasce oves meas* sensu litterali & immediato non esse dictum ceteris Apostolis, sed Petro soli, ex textu & Patribus evidenter ostendit Bell. l. 1. c. 14.; solvens, quæ postea cum Hæreticis & Launoio ostendentem audiemus Quênellianum. Idem de τῷ *Tu es Petrus, & super hanc Petram* &c. ex textu & Patribus cum Bell. l. 1. c. 10. demonstravi contra Lutheranos, Calvinistas, Launoium, Du Pin, tum hic à f. 95. usque ad 104., tum Pastoris Boni p. 1 f. 31.

R. 2. Imò etsi hæc sensu litterali & immediato dicta fuissent etiam aliis Apostolis; vel sic infallibilitatem verbis illis contentam transiisse ad solum Pontificem, non ad Episcopos, cum Bell. c. vici f. 100. ex eo, quod Pontifex sit Successor Petri in Pontificatu, seu in tota potestate sustinendi, pascendique universam Ecclesiam; non sic Episcopi sint Successores Apostolorum in Apostolatu: adeoque tota firmitas Conciliorum est à Pontifice; non partim à Pontifice, partim ab Episcopis. Plura Bell. l. 2. de Conc. c. 15., 16., 17.

F. 50. *Primis, inquit, annis 300., dum.. cogi non potuit generale Concilium, ipsa Ecclesia, sine generali Concilio, Judex erat qui errare non posset: & si status ille usque ad mundi finem perseverasset, perseverasset etiam ipsa usque ad mundi finem, sine generali Concilio, infallibiliter judicare: neque alius Judex, qui errare non posset, .. fuisset necessarius.. 300. istis annis hæreses & errores plurimi.. per unanimum Ecclesiarum consensum condemnati fuere.*

R. Dum à Bell. exclusus Concilio, ad Eccle-

fiam dispersam redit, tamquam ad Judicem infallibilem præ suo Pastore & Doctore, petit principium; idque à Bell. jam antè eversum iis verbis, quæ suppressit sophistes: *Non est ovium judicare, an Pastor erret, nec ne: Ut suprà ostendimus l. 2., ex tota Ecclesia ad Pontificem appellari potest; ab illo autem non potest.* Hæc quia refellere suprà non potuit, detruncavit. Bellarmino autem hìc intercludente effugium ad Concilium, atque urgente, debere esse in Ecclesia, etiam sine Concilio, aliquem Judicem qui errare non possit; cùm hoc rursus negare nequeat, fatetur; sed redit ad primum unde jam exclusus fuerat, nempe ad Ecclesiam dispersam. Quid est principium petere, si hoc non est? Hoc enim quæritur, an Ecclesia dispersa Judex sit præ & de Pontifice; hoc fieri non posse, demonstravit Bellarminus.

Hæreses & errores primis 300. annis orti sunt, & usque ad consummationem seculi orientur à membris & partibus Ecclesiæ: sæpe Ecclesiæ particulares ab Ecclesiis dissident: ergo frustra ad *unanimem* Ecclesiarum consensum confugitur. Ecclesias verò particulares esse infallibiles, ne ipse quidem asserere audet Adversarius: ergo debet esse in Ecclesia alius Judex infallibilis, cujus sententia sit decretoria, quam & omnes oves Christianæ, inter se divisæ, sequi teneantur, & si quæ nolint, jam extra ovile sint. Alius autem hìc Judex fingi nequit, quàm supremus totius Ecclesiæ Pastor & Doctor. Hujus ergo judicium est infallibile ante consensum Ecclesiæ: Ecclesiæ verò consensus ideo infallibilis est, quia Pastorem & Doctorem sibi à Christo datum audit & sequitur. Hoc ipso capite notat Bell., totam Ecclesiam hæreses Pelagii, Priscilliani, Jovianiani

niani, Vigilanti, aliorumque multorum, eo ipso pro veris hæresibus habuisse, & exhorruisse, quia à R. Pontifice damnatæ erant; adeoque Ecclesiam totam sentire, Pontificem R. in ejusmodi rebus errare non posse. Afferatur nunc una hæresis, sine consensu Pontificis infallibiliter damnata.

Ad ultimum sic argutatur f. 50., 51: *Si in Concilio generali dissiderent Patres à Pontifice; deberet res . . . discuti, donec satis eliquata esset, & utrimque in idem consentiretur. Si verò id obtineri non posset; deberet decisio differri, dum eam postularet Ecclesiæ necessitas. Hac verò decisionem postulante, Judex esse deberet Concilium, non solus Pontifex; ut omnes passim Theologi & Canonistæ, saltem antiquiores, ET SI CETERA INFALLIBILITATI PONTIFICIS MAXIMÈ FAVEANT, agnoscunt. Si quæ verò Concilia sine Pontifice erraverint, ut Ephesinum II., non ideo erraverunt, quòd à Pontifice dissiderent, sed quòd vel ab initio, vel saltem usque ad finem non fuerint legitima; ut patet in Ephesino II. & aliis.*

R. Quis judicaret judicio decretorio (Pastor, an oves?) 1. quamdiu res deberet discuti, aut quando satis eliquata esset, ut in idem consentire tenerentur Pastor & oves? 2. Quamdiu, si id obtineri non posset, differenda esset decisio, seu quandonam eam postularet Ecclesiæ necessitas? 3. An, hac decisionem postulante, Judex esse deberet Pastor, an oves? Quid si oves, ut à Pastore, ita inter se in his omnibus dissentiant? Cur non etiam antea standum est vel Pastoris, vel ovium judicio? Cùm necessitas non det potestatem judicalem ampliorem, nec infallibilitatem Christus necessitate circumscripserit, ne liberum foret Hæreticis, negatâ necessitate, definitiones omnes eludere.

Decisionem Pastoris & Doctoris totius Ecclesiae præferendam decisioni ovium etiam congregatarum, probat Bell. 1. Quia Tract. de Concil. c. 16. & 17. demonstrat, Papam esse supra Concilium. Cur ad plurima ac solidissima Viri argumenta adeò non respondit Adversarius, ut *Ostendamus in Tract. de Concil., Papam esse supra Concilium*, Lectorum oculis eripere coactus fuerit? 2. Quia Concilia, cùm à Pontifice dissentiant, errare possunt. Cur nec ad hoc quidquam reposuit? Nempe contradixisset sibi; ut patebit f. 178. 3. Quia errant de facto. Cur ad hoc rursus nihil, nisi quod errarint *quia non fuerunt legitima*? Ubi hoc ipsum sibi objecerat, dissolveratque Bell. cit., quia *plerisque nihil defuit, nisi Pontificis assensus. De Ariminensi, & Ephesino II. (de quibus hìc) audiamus Patres.*

Damasus Papa ep. 6. cum Concilio Rom. ait: *Neque enim præjudicium aliquod fieri POTUIT per numerum (plùs 400. Episcoporum) ARIMINO congregatum, quando constat, neque Romanum Episcopum, cujus ANTE OMNIA decebat eos expectare DECRETUM, neque Vincentium.., neque alios talibus præbuisse consensum.* Lab. t. 2. col. 883. Vide etiam Theodoretum l. 2. histor. c. 22.

Gelasius ep. 13: *Flavianum Pontificum Congregatione (generali Ephesinâ II.) damnatum, pariterenore, quoniam SOLA Sedes Apostolica non consensit, absolvit, potiùsque qui illic receptus fuerat, Dioscorum secundæ Sedis Præsulem suâ auctoritate damnavit, & impiam Synodum (nam impia Dioscori dogmata probavit) non consentiendo submovit, ac pro veritate, ut Synodus Chalcedonensis fieret, SOLA decrevit, in qua Pontificibus innumeris, qui latrocinio corruerant Ephesino, veniam poscentibus,*

bus, SOLA concessit, & in sua perfidia permanentes, nihilo minus suā auctoritate prostravit: quam Congregatio, quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, est SECUTA; quoniam sicut id, QUOD PRIMA SEDES NON PROBAVERAT, CONSTARE NON POTUIT, sic, quod illa censuit judicandum, Ecclesia tota suscepit. Lab. t. 4. col. 1203. Et hîc f. 141. docet, Pontificis auctoritatem Ecclesiæ universæ prælatam, f. 145. ipsum de omni Ecclesia fas habere judicandi.

Siricius ep. 1. dicit: *Post CASSATUM Ariminense Concilium, missa ad provincias à venerandæ memoriæ prædecessore meo Liberio Generalia Decreta.*

Nicolaus I. ep. 8. ad Michaellem Imper: *Non ergo dicatis, non eguisse vos, in causa pietatis, R. Ecclesiæ, quæ collecta Concilii suā auctoritate firmat, suā moderatione custodit. Unde quædam eorum, QUIA CONSENSUM R. PONTIFICIS NON HABUERUNT, valetudinem perdiderunt.* (Hinc iterum redarguas Launoium, qui f. 147. aiebat pueriliter, τὸ suā auctoritate firmat, suā moderatione custodit, tantum significare, quòd R. Pontifex statuta Concilii observet.) Quomodo ergo non egeat QUÆLIBET Synodus Romanæ Sedis, quando in EPHESINO Latrocinio cunctis Præsulibus.. prolabantibus, nisi M. Leo.. totum Orbem.. ad pietatem commoveret, Religio Catholica penitus corruisset? Suprà f. 58. Lege item, quæ docet f. 59., 60., 61., & ep. ad universos Episcopos Galliæ apud Lab. t. 8. col. 803.

Universè LEO IX. ep. 4. cit. f. 65. ut sententia Concilii sit *definitiva*, consensum Papæ requirit.

Julius I. ep. ad Concilium Antiochenum, apud Sozomenum l. 3. c. 9., scripsit, *Legem esse ad Sacerdotii dignitatem spectantem, quæ pronuntiat acta illa IRRITA esse, quæ PRÆTER SENTENTIAM E-*

PISCOPI ROMANI constituuntur. Idem rursus docet Gelasius hic f. 146; & addit, Leonem vacuasse, quidquid ipsum Concilium *Chalcedonense* tentasset ultra, quàm ab eodem fuerat delegatum.

Lateranense V. Sess. 11. docet: **SOLUM R. Pontificem.. auctoritatem SUPER OMNIA CONCILIA habere, .. nedum ex S. Scripturae testimonio, dictis SS. Patrum, ac R. Pontificum, sacrorumque Canonum Decretis, sed propria etiam eorundem Conciliorum confessione manifestè constat.**

Verissimè ergo dixit Bell., Concilia, cum à Pontifice dissentiunt, errare posse: adeoque dum Concilium dissidet à Pontifice, vel remedium non esse ullum, vel Judicem esse Pontificem, & proinde non posse errare: verissimè dixit, Concilia, cum à Pontifice dissentiunt, reipia errare, E. C. Ariminense & Ephesinum II: contra Patres asseruit Adversarius, Ephesinum II. non ideo errasse, quòd à Pontifice dissideret; sed quòd non fuerit legitimum: præsertim cum ipsum se pro legitimo, suumque errorem pro definitione fidei habuerit. Imò numquam ostendet non fuisse legitimum, nisi cum Bell. ad Pontificem recurrat.

Ad hominem. Ipse Adversarius f. 173. contendit, *totam firmitatem Conciliorum esse simul à Petro in Successore suo, & ab aliis Episcopis*: ergo, si dissiderent Patres à Pontifice, Judex non esset Concilium; utpote fallibile: adeoque vel remedium non esset ullum, vel Judex esset Pontifex, ac proinde infallibilis.

Unum, pro *omnibus* quos jactat, proferat Theologum, Canonistam unum, sive recentiorum, sive antiquum, qui teneat, se solo infallibilem esse Pontificem; & tamen agnoscat, infallibilem ipsius decisionem ab Ecclesia deferendam.

dam ob sententiam Concilii à Pontifice dissiden-
tis, adeoque falsam. Non videt, se omnes pas-
sim Theologos, & Canonistas contradictionis
arguere? Audiamus nunc, quomodo ostendat, ne
unum quidem Patrem à Bell. adduci potuisse.

Hunc locum, inquit Stat. f. 53., sic exponunt Pa-
tres, ut non Petro solum, sed omnibus etiam Episco-
pis in persona Petri dictum sit, PASCE OVES MEAS.
Sic Auctor libri de dignitate Sacerdotali apud S. Am-
bros. c. XI., S. Chrysost. hom. 79. in Matth., &
hom. 31. de B. Philogonio, S. August. tract. 47. in
Joan.; & alii: quorum expositionem probat Ecclesia
in præfatione de Apostolis ita canens: " Quos operis
tui Vicarios eidem contulisti præesse Pastores.,, Lau-
noius P. 5. ep. 8., P. 8. ep. 1., Du Pin cit.; Rei-
ferus & Saywellus, ad astra ferentes Launoium,
quem Cornicula nostra numquam nominat. Malè
objicit Du Pin de dignitate Sacerdotali Librum
secundum (cùm Liber tantum sit unus:) Patronus
Protestantium Caput undecimum; cùm non ha-
beat, nisi capita septem. An Librum inspexerunt?

R. Soli Petro sensu litterali dictum; *Pasce oves
meas*, contra Hæreticos probat Bell. l. 1. c. 14.
sex evidentibus argumentis ex ipso textu sumptis;
additque septimum ex Ambrosio, Chrysost., Aug.,
Cyrillo, Maximo, Leone: Augustinum vero &
Chrysostomum, dum illud de omnibus etiam in-
telligunt Episcopis, cum textu sacro, cum aliis
Patribus, & secum ipsis conciliat. Qua ergo fronte
illos, dissimulato Bellarmini responso, rursus
objectant Adversarii? Qua fronte Patronus Pro-
testantium refecuit verba Bellarmini, quibus hic
se refert ad caput 14. l. 1.?

LIBER DE DIGN. SAC. C. 2. hæc habet: *Ad B. Pe-
trum dicitur: PETRE amas me? Et ille: Tu scis
De-*

Domine, quia amo te. Et cum TERTIÒ *fuiſſet IN-*
TERROGATUS, & TRINA RESPONSIONE fuiſſet
ſubſecutus, repetitum eſt à Domino tertio; Paſce
oves meas. Quas oves, & quem gregem non ſolum
tunc B. ſuſcepit Petrus, ſed & nobiſcum eas ſuſce-
pit, & cum illo eas nos ſuſcepimus omnes. Non ne-
gat, ſoli Petro ſenſu litterali dictum; Paſce oves
meas: ſed id apertè ſupponit. An enim ullus alius
Apoſtolus vocabatur Petrus, aut Simon Joā-
nis? Ullusne tertio fuit interrogatus, trinā re-
ſponſione ſubſecutus, præter ſolum Petrum?
Clariffimè Ambroſius (cit. à Bell. ibidem) in c.
ult. Lucæ exponens hæc ipſa verba: Ideo, inquit,
quia ſolus proſitetur ex omnibus, omnibus antefer-
tur. Serm. 47: Tamquam bonus Paſtor tuendum gre-
gem accepit, ut, qui ſibi antè infirmus fuerat, fieret
 OMNIBUS FIRMAMENTUM. Pluribus ex Ambr. in-
 fallibilitatem Pontificis probavi Paſtoris Boni
 P. 1. f. 43. & 44. Oves tamen cum Episcopis ſuſ-
 cepit Petrus, & cum illo omnes Episcopii, quia
 illis per Petrum, & ſub Petro Chriſtus partem
 paſtoralis ſolicitudinis dedit, ſuæ cuique parti-
 cularis Eccleſiæ. Sic etſi Rex Imperatori ſum-
 mum det imperium in totum exercitum, atque
 hunc ipſe ſolus regendum ſuſcipiat univerſum;
 tamen illum cum Ducibus ſibi ſubjectis ſuſcipit,
 & hi cum illo cohortes ſuas ſuſcipiunt, quia has
 illis Rex per Imperatorem, & ſub Imperatore
 regendas committit.

CHRYSOSTOMUS hom. 78. (non 79.) in Mat. verba
 Chriſti ſenſu morali explicat non tantum de Epif-
 copis, ſed de omnibus Sacerdotibus; nec de his
 modò, verum de ſingulis etiam Laicis, quibus
 aliorum cura commiſſa eſt, nominatim de Pa-
 tribus matribuſque familias. Sic & hom. 31. de B.
 Philo-

Philogonio tantum ex his Christi verbis; *Petre, amas me? Pasce oves meas*, hortatur omnes, ut, si quis voluerit illi commendatus esse, curam habeat ovium illius, publicam quærat utilitatem, fratrum suorum saluti prospiciat. Hic fateatur Adversarius contra seipsum, non solis Episcopis, sed omnibus etiam Laïcis dixisse Christum; *Pasce oves meas*; & ut R. Pontificis infallibilitatem impugnet, totam Ecclesiasticam hierarchiam destruat; vel potius, se, quæ sensu tantum tropologico dixit Chrysostomus, quasi sensu litterali dicta objicere; quæque sensu illo dixit Chrys. de omnibus etiam Laïcis, ad solos Episcopos restringere. Sensum litteralem dat Chrysost. in hunc locum: *Aliis omissis, DUM TAXAT Petrum affatur: fratrum curam ei committit. Addit, quod Petro orbis terrarum curam demandarit. Hom. 3. in Acta dicit de Petro: Quàm agnoscit CREDITUM A CHRISTO GREGEM? Quàm in hoc choro PRINCEPS est? Et ubique PRIMUS incipit loqui... An non licebat IPSI eligere (Apostolum loco Judæ?) Licebat, & quidem maximè: verum id non facit, ne cui videretur gratificari.. Merito primus omnium auctoritatem usurpat in negotio, ut qui OMNES HABEAT IN MANU. Infallibilitatem Pontificis sæpè tradidit Chrysost. f. 109. & seqq.*

AUGUSTINUS tract. 47. in Joan. non habet nisi hæc: *Petro, quem facere volebat Pastorem bonum, non in ipso Petro, sed in corpore suo ait; "Petre amas me? Pasce oves meas.. Hoc semel, hoc iterum, hoc tertio usque ad EJUS TRISTITIAM. Et cum tantum interrogasset Dominus, .. ut TER CONFITERETUR qui TER NEGAVERAT, & ei suas oves pascendas tertio commendasset, ait illi; "Cum junior esses, cingebas te.. cum autem senueris, EXTENDES MANUS TUAS*

TUAS. , Atqui, ut rectè Bell. l. 1. c. 14., solus Petrus ex triplici interrogatione haufit tristitiam, solus ter confessus fuit, solus ter negaverat, solus dicitur agendus in crucem : ergo juxta Aug. soli Petro dictum est ; *Pasce oves meas.* Sic se jugulat, proque Bellarmino pugnat magnus Bellarmini oppugnator ! Si hæc Bellarmini verba ; *demonstratum est l. 1. c. 14.* non omisisset, Augustini mentem, & ipsius fraudem facilè quivis intellexisset. Serm. 137. de verb. Dom: *Dominus .. dicit Petro, in quo uno format Ecclesiam ; Petre, amas me ? Respondit ; Domine amo : Pasce oves meas.* Quo ergo sensu Petro non in ipso Petro, sed in corpore suo dixit Christus ; *Pasce oves meas ?* R. quia hæc Petro dixit, non ut personæ privatæ, sed ut Capiti corporis, seu Ecclesiæ, quam ipsi totam pascendam committebat. Cujus Ecclesiæ, inquit tract. ult. in Joan., *Petrus Apostolus PROPTER APOSTOLATÛS SUI PRIMATUM, gerebat figuratâ generalitate personam.* In psal. 108: *Cujus (Ecclesiæ) ille agnoscitur in figura gestasse personam, PROPTER PRIMATUM QUEM IN DISCIPULIS HABUIT.* Serm. 13. de verbis Dom: *Petrus, à Petra cognominatus Beatus, Ecclesiæ figuram portans, Apostolatûs principatum tenens.* Hæc Bell. l. 1. c. 12. ; aliâque ex Aug. citat c. 25.

Ceteros quidem Apostolos Christus etiam *operis sui Vicarios* fecit, & gregi suo contulit præesse *Pastores* : sed subditos Petro ; ut contra Hæreticos evincit Bell. l. 1. c. 25. ex traditione Patrum, tum Græcorum, tum Latinorum, in primis Ambr., Chrys., Aug., quos hîc objicit Quênellianus Ad-
dit illud Leonis serm. 3. de sua assumpt. *De toto mundo unus Petrus eligitur, qui & universarum gentium vocationi, & OMNIBUS APOSTOLIS, cunctis-*
que

que Ecclesiae Patribus praepositur: ut, quamvis in populo Dei multi Sacerdotes sint, multique Pastores, omnes tamen propriè regat Petrus, quos principaliter regit & Christus. C.16. citat illud Ambros. Quia solus proficitur ex omnibus, OMNIBUS antefertur: illud Theophylacti; Finito prandio, praefecturam ovium totius mundi Petro commendabat: non autem alii, sed huic tradidit; & illud Bern: Cui non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum, sic absolutè & indiscretè totae commissae sunt oves? SI ME AMAS, PETRE, PASCE OVES MEAS. Ibid. Aug. & Greg. Paulum Petro minorem dicunt. Quid plura? Innoc. X. 1647., totaque Ecclesia Pastorem suum secuta, ut haereticam damnavit propositionem negantem subordinationem & subjectionem S. Pauli ad S. Petrum in potestate suprema & regimine universalis Ecclesiae, seu pascendis ovibus Christi. Jam verò R. Pontificem Petro succedere in munere supremi Pastoris universae Ecclesiae, contra Nilum Thessalonicensem, Luther., Calv., &c. demonstrat Bell. l. 2. c. 12., 13., 14., 15., 16., 17. &c; adeoque in infallibilitate, quam hic muneri istius annexam probat.

Dum ait Adversarius, Ecclesiam in Praef. de Apostolis canendo ipsos gregi Christi praesse Pastores, probare quòd non Petro solùm, sed omnibus etiam Episcopis dictum sit; Pasce oves meas; necessario supponit tria absurda. 1. Quòd Ecclesia omnes Apostolos in regimine universalis Ecclesiae aequet Petro; id quod ipsa ut haereticum detestatur. 2. Quòd omnes Episcopos aequet Apostolis, quasi quidquid potestatis in universum gregem dedit Christus Apostolis ut Legatis extraordinariis, id totum dederit singulis Episcopis; quod Ecclesiae traditioni repugnat. 3. Quòd Episcopos

copos æquet ipsi Petro : hoc verò longè est à Scripturis & fide Ecclesiæ alienissimum. Si tria hæc non supponit Adversarius ; cur ex Præfat. *Apostolorum* contendit , probare Ecclesiam , verba Christi , quibus soli Petro & Successoribus supremum regimen dedit , dicta ad litteram *omnibus Episcopis* ? Si tria hæc non supponit ; cur Præfationem illam ad omnes Episcopos detortam objicit , ut Petri in supremo regimine Successoris infallibilitatem neget ? Nihil enim , nisi tria ista supponantur , ad rem facit.

F. 51. Cum Launoio effutit : *Iterum in explicando PASCE OVES MEAS , recedit Bellarminus à regula Tridentini , ut explicetur Scriptura Juxta UNANIMEM consensum Patrum.* Addit: Patrem allegat NULLUM ; & pro Patribus allegat QUINQUE RATIOCINIA à sensu Patrum omnino ALIENA.

R. Regula Tridentini, ab ipso Adversario citata f. 87., est : *Ut nemo CONTRA UNANIMEM consensum Patrum . . Scripturam sacram interpretari audeat.* Cur ergo nunc dicit ; *juxta unanimem consensum Patrum* ? An per *juxta* intelligit *non contra* ? An vult potius , prohiberi omnem interpretationem , in quam non consentiant unanimes omnes Patres ? Atqui Patres quandoque inter se dissentiunt, E. C. Hieronymus ab Augustino. An ergo recedunt à regula Tridentini , qui bonâ fide sequuntur alterutrum ?

Patres à Bell. allegari plurimos , ostendi f. 168., & mox patebit ampliùs. Cur Bellarmini ratiocinium unicum vocet *ratiocinia quinque*, dixi f. 172. Cùm verò ratiocinium istud pro antecedente habeat hanc propositionem Patrum : *Pontifex his verbis , PASCE OVES MEAS , est institutus Pastor & Doctor totius Ecclesiæ* ; indèque rectè le-

qua-

quatur ; ergo tota Ecclesia illum audire & sequi tenetur ; ergo si ille erret , tota Ecclesia errabit ; vocari nequit à sensu Patrum omnino alienum , nisi imperitè , vel malignè. Sed tela hæc in Adversarium rejiciamus.

A P P E N D I X.

Multos Patres illud ; *Pasce oves meas* , pro infallibilitate R. Pontificis interpretantes exhibui Pastoris Boni p. 1. à f. 72 : Gregorium Nyssen. , Maximum , Theodoretum , Greg. M. l. 6. ep. 37. , Bedam , Godefredum , Leonem IX. , Ecclesiam Gallicanam , Agathonem probante VI. Synodo , Hadrianum cum Synodo VII. &c.

ECCLESIA in oratione pro Pontifice τὸ ; *Pasce oves meas* , sic explicat : *Deus omnium fidelium Pastor & Rector , famulum tuum N. , quem PASTOREM ECCLESIAE tuæ PRÆESSE voluisti &c.* Ergo 1. Pontifex est major Judex , quàm Ecclesia toto orbe diffusa (quod suprà inficiatur Adversarius ;) adeòque infallibilis. Ultimam consequentiam probat Bell. f. 167 ; nec eam Adversarius negat. 2. Pontifex est etiam major Judex , quàm Concilium. Nam Concilium tantum gerit vices Ecclesiae toto orbe diffusæ : cum ergo Pontifex sit major Judex , quàm Ecclesia diffusa ; etiam est major Judex , quàm Concilium. Deinde Concilium vel pertinet ad oves Christi , & Ecclesiam ; vel non. Si pertinet ; ergo illi præest Pontifex , ut Pastor ; adeòque iterum est Judex major , ac proinde infallibilis : si non pertinet ; ergo Christiani per congregationem desinunt esse oves Christi , & de Ecclesia , quòd est absurdissimum. Ita Bell. l. 2. de Concil. c. 15. & 16. , quò se hic refert iis verbis , quæ refecit Quênellianus.

CONCILIUM FLORENTINUM , citatum à Bell. l. 2. de R. Pontif. c. 13: *Diffinimus* , inquit, *Pontificem Rom. Successorem esse B. Petri Principis Apostolorum , & verum Christi Vicarium , TOTIUSQUE ECCLESIAE caput , & OMNIUM CHRISTIANORUM Patrem & DOCTOREM* *existere* , & *ipsi in B. Petro PASCENDI , regendi , & gubernandi UNIVERSALEM ECCLESIAM à D. N. J. C. PLENAM potestatem traditam esse , quemadmodum etiam in gestis œcumenicorum Conciliorum , & in sacris Canonibus continetur.* Lab. t. 13. col. 1167. ergo universalis Ecclesia Pontificem audire & sequi tenetur ; utpote Doctorem & Pastorem suum : ergo si ille erret , universalis Ecclesia errabit. Tenetur , inquam , *sine exceptione*. An enim exceptionem fecit Christus , dum ipsi in B. Petro pascendi universalem Ecclesiam *plenam* potestatem tradidit , teste Concilio ? An exceptionem fecerunt œcumenica Concilia , & sacri Canones , dum *plenam* istam potestatem ipsi à Christo traditam agnoverunt , ut rursus affirmat Florentinum ? Nonne potestas *cum exceptione* , seu *restricta* apertissimè repugnat potestati *plenæ* ?

PELAGIUS II. ep. 5. *Nec fides Petri (in Successoribus) in æternum quassari poterit , vel mutari : quod probat , quia illi pro majori dilectione , quam præ ceteris Domino exhibebat , pascendarum ovium sollicitudo commissa est.* Lab. t. 5. col. 941.

S. GREGORIUS M. l. 4. ep. 32. *Cunctis ergo Evangelium scientibus liquet , quòd voce Dominicæ sancto & omnium Apostolorum Petro Principi Apostolo , TOTIUS ECCLESIAE CURA commissa est : ipsi quippe dicitur ; PETRE , AMAS ME ? PASCE OVES MEAS. Cura ei totius Ecclesiæ & PRINCIPATUS committitur.* Si Ecclesia sine Pastore per se errare non

non possit, quorsum illius curam & Principatum Pastori commisit Christus; præsertim si ipse Pastor errare possit, & ne erret, ab ovili curati debeat, eique subjici?

S. EPIPHANIUS in Ancorato, citatus à Bell. l. i. de Pontif. c. 16: *Hic (Petrus) est, qui audivit; Pasce agnos meos, cui CONCREDITUM est OVILE.* An æterna Sapientia ovile, quod ab omni errore remotissimum volebat, credidit Pastori qui errare possit, & oves in errorem inducere? An juxta Adversarium ovili non est creditus Pastor, ne erret? Ibid. ait: *Juxta omnem modum in ipso firmata est FIDES, qui accepit clavem cælorum .. In hoc enim OMNES QUÆSTIONES AC SUBTILITATES FIDEI inveniuntur .. Hic à Patre accepit CERTITUDINEM FIDEI FUNDANS.*

S. CHRYSOSTOMUS apud Bell. cit. illud; *Pasce oves meas*, sic explicat: *Aliis omissis, duntaxat Petrum affatur .. FRATRUM curam ei committit.* Et infra: *Nam cum magna Christus Petro communicasset .. ORBIS TERRARUM curam demandasset, &c.* Adversarius Pastorem pasci vult ab ovili; ejusque curæ esse subjectum. Quis umquam Pastorem vidit hujusmodi? Aut cur Christus ovili comparavit Ecclesiam, nisi ut ostenderet, quàm vellet illam esse subjectam Pastori, ac docilem?

S. HIERONYMUS in c. 14. Marci: *Dominus domus (Ecclesiæ) Petrus Apostolus est, cui Dominus domum suam CREDIDIT, ut sit una FIDES SUB uno PASTORE*: ergo Ecclesia tota subest Pontifici, unitas fidei totius Ecclesiæ pendet à Pastore, eique subest: ergo si hic pro fide præscriberet hæresin, una esset totius Ecclesiæ hæresis. Illud Hieron. ad Damasum; *A Pastore præsidium ovis flagito*, expendi f. 131.

S. AMBROSIIUS cum Concilio Mediolanensi in Rescripto ad Siricium Papam, qui Joviniani hæresim damnaverat: *Recognovimus litteris Sanctitatis tuæ boni Pastoris EXCUBIAS, qui diligenter COMMISSAM tibi JANUAM serves, & piâ solitudine Christi OVILE CUSTODIAS, dignus quem oves Domini audiant & sequantur. Et ideo, quia nosti oviculas Christi, lupos facile deprehendis, & OCCURRIS quasi providus Pastor, NE isti morsibus perfidiæ suæ, feralique ululatu Dominicum OVILE DISPERGANT.* Lab. t. 2. col. 1024. Debet ergo Pontifex excubare pro ovili Christi, seu Ecclesia, ovilis servare januam, ovile custodire, Lupis occurrere, ne ovile dispergant, seu fidelium congregationem destruant. At debitum istud frustra est, nugatorium, impossibile, si ovile sine Pastoris excubiis, curâ servandi januam, custodiâ, occursum adversus lupos, perfidiæ morsibus patere & dispergi non possit (ne tum quidem, si Pastor dormiat, januam aperiat, lupos juvet;) morsibus verò patere, & discerpi possit Pastor, nisi ovilis excubiis, curâ, occursum adversus lupos, custodiatur. Nonne, si ita est, excubiæ pro Pastore, cura januæ, occursum adversus lupos commissa sunt ipsi ovili? Nonne Pastor debet intra ovile se recipere, ut servetur ab ovibus? Serm. 47: *Tamquam bonus PASTOR TUENDUM gregem accepit, ut, qui sibi antè infirmus fuerat, fieret OMNIBUS FIRMAMENTUM, &, qui ipse interrogationis tentatione nutaverat, CETEROS FIDEI STABILITATE FUNDARET.* Quid clarius? Idem reperitur apud AUGUSTINUM serm. 16. de sanctis, & apud S. Maximum Taurinensem hom. 4. de Petro.

AUGUSTINUS l. con. epist. Fundam. c. 4: *In Ecclesiæ catholicæ gremio me justissimè... tenet ab ipsa*
Sede

Sede Petri Apostoli, cui pascendas oves suas. Dominus commendavit, usque ad præsentem Episcopatum successio Sacerdotum. Infallibilis nota veræ Ecclesiæ esse nequit successio summorum Pontificum Pastorum totius Ecclesiæ, si ullus Successorum Petri (E. C. Liberius) toti ovili sibi in Petro commendato venenatas herbas porrexe-rit, aut porrigere umquam possit: nam sic posset totam Ecclesiam inficere, vel certè ipse Ecclesiâ excidere. Hinc f. 133. Petrum & Successores vocat *petram, quam non vincunt superba inferorum portæ.* Vide etiam Pastorem Bonum P. I. f. 72.

S. EUCHERIUS in natali S. Joannis Evangelistæ: *Prius agnos, deinde oves ei (Petro;) commisit quia non solum Pastorem, sed Pastorum Pastorem eum constituit. Pascit igitur Petrus agnos, pascit & oves; pascit filios, pascit & matres; regit & subditos & prælatos. OMNIUM igitur PASTOR est, quia præter agnos & oves in Ecclesia nihil est.* Quo præcepto Petrus jussus est pascere totam Ecclesiam, eodem tota Ecclesia jussa est illum sequi ad pascua: ergo si ille erret, tota Ecclesia errabit.

THEOPHANES loco cit. f. 164. ait, *clavem fidei, promissam Petro Matth. 16., esse reipsa à Christo Discipulorum Coryphæo commissam, Petro & Successoribus datam, quando .. rationalibus ovibus Pastorem præfecit Joan. ult.*

STEPHANUM Dorensem, primum Concilii Hierosolymitani habes f. 89.

BEDA in Evang. vigil. SS. Petri & Pauli: *Quod enim hic dicit ei (Petro) PASCE OVES MEAS, hoc est utique quod ei ante passionem apertius dixerat; "Ego autem rogavi pro te, ut NON DEFICIAT FIDES TUA; & tu aliquando conversus CONFIRMA FRA-*

TRES tuos. PASCERE ergo oves Christi, **EST** credentes Christo, ne à fide deficiant, **CONFIRMARE**. Hæc ultima habet etiam S. Bonaventura in c. 21. Joan. Ergo Petrus, & quilibet Petri Successor, dat firmitatem in fide, seu infallibilitatem Ecclesiæ. In festo SS. Petri & Pauli: Ideo B. Petrus, qui Christum verâ fide confessus, vero est amore secutus, specialiter claves regni cælorum, & Principatum judicariæ potestatis accepit (His verbis; Pasce oves meas) ut omnes per Orbem credentes intelligant, quia quicumque ab unitate FIDEI vel societatis illius quolibet modo semetipsos segregant, tales nec vinculis peccatorum absolvi, nec januam possint regni cælestis ingredi. Citatur à Bell. l. 1. c. 15.

S. BERNARDUS l. 2. de confid. c. 8., relatus à Bell. l. 2. c. 16: Quis es? Sacerdos Magnus, summus Pontifex. Tu Princeps Episcoporum, tu heres Apostolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë, Patriarchatu Abraham, ordine Melchisedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyses, judicatu Samuel, potestate Petrus, unctione Christus. Tu es cui claves traditæ, cui oves creditæ sunt. Sunt quidem & alii cæli janitores, & gregum Pastores; sed tu tanto gloriosius, quanto & differentius utrumque præ ceteris nomen hereditasti. Habent illi sibi assignatos greges, singuli singulos; tibi **UNIVERSI** crediti; uni unus. Nec modo ovium, sed & **PASTORUM** tu unus **OMNIUM** Pastor. Unde id probem queris? Ex verbo Domini. Cui enim non dico Episcoporum, sed etiam Apostolorum sic **ABSOLUTE ET INDISCRETE** totæ commissæ sunt oves? **SI ME AMAS PETRE, PASCE OVES MEAS** &c. ergo universi greges, omnesque Pastores sequi tenentur Pontificem sine exceptione: ergo, si ille erret, tota Ecclesia errabit. Et ubi, quæso, Christus promittit infallibilitatem Ecclesiæ

fiæ dissentienti à Pontifice; quod semper supponit, non probat Adversarius? Gregi, inquam, deferenti Pastorem, cui commissus est?

Pius II. in Bulla Retractationum: Indubitanter sui gregis Pastorem reliquit, cui dixerat; PASCE OVES MEAS. Neque enim dixit, & non fecit, qui solus est verax. Grex Christi, Ecclesia est... Pastor Petrus extitit, ab ipso Domino institutus, atque omnipotestate donatus, quæ ad bene regendum commissas oves necessaria ducitur (necessariam esse infallibilitatem, jam sæpe ostendi:) Alioqui Christus, qui Sapientia Patris est, .. Ecclesiæ suæ baud sufficienter providisset; quod est nefarium asserere. Deinde postquam verbis Bernardi jamjam relatis pastorem Petri in totam Ecclesiam auctoritatem cuius legitimo Successori datam probasset, subjicit: Cui & congregare GENERALIA CONCILIA, & DISSOLVERE datum est: Qui etsi filius est (Ecclesiæ) propter regenerationem, propter dignitatem tamen Pater habetur, .. & prælationis causâ PRÆFERTUR EI, UT PASTOR GREGI, Princeps populo, Rector familiæ... Nullum (Concilium generale) invenimus unquam fuisse ratum, quod, stante Rom. indubitato Præsule, absque ipsius auctoritate convenerit: quia non est corpus Ecclesiæ sine capite, & OMNIS EX CAPITE DEFLUIT IN MEMBRA POTESTAS (adeoque & potestas infallibiliter decidendi fidei ac morum controversias) .. Hæc CREDIMUS & profitemur... Quæ huic doctrinæ repugnent, illa tamquam ERRONEA .. omnino respuimus. Lab. t. 13. col. 1414., 1415.

Idem Bullam Execrabilis sic orditur: Execrabilis & pristinis temporibus inauditus, tempestate nostrâ inolevit abusus, ut à R. Pontifice, Jesu Christi Vicario (cui dictum est in persona B. Petri; PASCE

OVES

OVES MEAS &c.) nonnulli spiritu rebellionis imbuti.. ad futurum Concilium provocare præsumant. Vide etiam f. 41.

IN CONCILIO FLORENTINO recitatae fuere litterae Patriarchae Alexandrini ad Eugenium IV: *Pater sanctissime, pater beatissime, religiosissime, justissime, terrestris Angele, & coelestis homo, .. boni gregis optime Pastor, qui doctrinâ tuâ irruentes lupos ab ovibus universalis ovilis depellis.. patrocinio.. Principis Apostolorum Petri, petra fidei, caput omnium Christianarum Ecclesiarum, &c.* Lab. t. 13. col. 1173. Vides, Pastorem universalis Ecclesiae petram fidei appellari, adeoque infallibilem?

Item litterae Patriarchae Jacobinorum: *Pastor optime, honestatis ac sanctitatis Princeps, piissime ductor eorum, qui in via hujus peregrinationis incidunt, qui .. ceteris viam salutis ostendis, .. omnium Ecclesiarum Christianarum Apostolice Pastor, .. medice languentium animarum. Custodiat Deus omne suum ovile tuâ oratione ac ministerio, dirigatque illud lumine tuâ similitudinis, quemadmodum & quondam magos stella direxit, nec recedat à disciplina tua, imò servet tua praecepta omnia, qui doctrinam tuam auditurus est.. Te sanctissimum Patrem, ac communem omnium Christianorum salutem integram servet, quos sic tuis sanctissimis eruditionibus ipse Deus instituit, ut sint certissimae fidei venerantes.* Ibid. col. 1201.

Agmen claudat LEO M. cit. f. 182.; ubi cum dixisset, quod PASTORES OMNES propriè regat Petrus (in Successoribus) quos principaliter regit & Christus, subjicit: *Magnum & mirabile, Dilectissimi, huic Viro consortium potentiae suae tribuit Divina dignatio; & si quid cum eo commune ceteris voluit esse Principibus, NUMQUAM NISI PER IPSUM*

DEDIT, QUIDQUID ALIIS NON NEGAVIT. Infrà tantam Petri in Successoribus potentiam petit ex τῷ *Pasce oves meas*. Ergo infallibilitatem generalibus Pastorum omnium Conciliis numquam dedit Christus, nisi per Pontificem Pastorem *pastorum omnium*, Vicarium suum.

Denique huc faciunt omnia Concilia, Pontifices, Patres, Scriptores, qui illud; *Rogavi, ut non deficiat FIDES TUA; & tu CONFIRMA fratres tuos*; item istud; *Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam*, explicant de infallibilitate Pontificis. Nam *Pascere* Ecclesiam, est illam in fide confirmare, ut suprà observant Beda & Bonaventura: quod *fundamentum* est in domo, hoc *Pastor* est in ovili, ut rectè Bell. l. 2. de Concil. c. 15.: idque inprimis habere locum in Pastore & fundamento mystico Ecclesiæ, patet ex Ambr. &c., f. 188., Hier. f. 131. Sanè quod Petro promiserat Christus his verbis: *Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam*, implevit dum dixit, *Pasce oves meas*; ut post Patres Bellarminus notavit l. 1. de Pontif. c. 14.

Ex hætenus dictis statue, quàm verè jactarit Adversarius, ne unum quidem è Patribus adduci potuisse.

Provoco nunc Protestantes, ut vel unum Patrem allegent, qui verba Christi interpretetur contra infallibilitatem Pontificis. Eos certè, quos ex Launoio protulit eorum Patronus, infallibilitatem Pontificis tradidisse, & objici non posse, nisi perquam absurdè, demonstravi f. 179. & seqq. Ipse ergo potius, quàm Bell., in explicando *Pasce oves meas*, recedit à Regula Tridentini.

Et quoniam in titulo Stateræ se suosque Protestantes vocat *Discipulos S. Facultatis Lovaniensis*
anti-

antiqua; audiat S. Lovan. Facultatem antiquam. Hæc 6. Dec. 1544. hæresi Lutheranae opposuit hunc Artic. 23. : *Unus est Ecclesiae summus Pastor, cui omnes obedire tenentur; ad cuius iudicium controversiæ, quæ super fide et religione existunt, sunt referendæ. Cur referendæ, nisi ut terminentur? Terminari autem non possunt, ut sæpe inculcat Adversarius, nisi iudicio infallibili.*

Plurima ejusdem S. Facultatis antiquæ Magistrorum testimonia superaddam, si cupiant Protestantes.

§. 4.

BELLARMINUS infallibilitatem Pontificis rectè probat quartò (non quintò, ut Quenellianus ait) ex verbis Exodi 28., & Deuteronomii 17.

BELLARMINUS: Quartò probatur ex Testamento veteri, quod fuit figura novi. Exod. 28. jubet Dominus in rationali Pontificis summi poni DOCTRINAM, ET VERITATEM.. Cur autem scriberetur in pectore summi Sacerdotis DOCTRINA, ET VERITAS, explicatur Deuter. 17., ubi Dominus præcipit iis, qui dubitant circa intelligentiam Divinæ Legis, ut ascendant ad summum Sacerdotem, atque ab eo quærant solutionem, & subjungit: QUI, inquit, INDICABUNT TIBI JUDICII VERITATEM. Et signo ergo, & verbo Dominus promisit, in pectore summi Sacerdotis habitaturam doctrinam & veritatem; & proinde eum non erraturum, cum populum docuerit. Quod si hoc Aaronico Sacerdoti conveniebat; certè multo magis Christiano. Quocirca B. Petrus Ravennas, ut paulò antè dictum est, hortatur Eutycherem, " ut his quæ à Beatissimo Papa Romana civitatis scripta sunt, obedienter attendat; quoniam

niam B. Petrus, qui in propria Sede & vivit, & præsidet, præstat quærentibus fidei VERITATEM.,,

His Petri Chrysologi verbis Nicolaus I. f. 161. Ecclesiæ R. infallibilitatem à Petri in Successoribus infallibilitate derivat.

Quênellianus f. 51., 52: Ad hæc responsum fuit, ubi locus primus, quem Bell. allegat ex cap. 17. Deut. expensus est, & ostensum, quod isto loco agatur de multis quæstionibus quæ sunt meri facti, in quibus errare certò poterat Pontifex. 2. Quòd si ex illo loco erui posset infallibilitas, ea non summo Pontifici, sed Concilio tribuatur.

R. 1. An respondere ad locum Deuteronomii, quem solum de Concilio intelligi vult Adversarius, est respondere ad locum Exodi, quem de Pontifice seorsum intelligendum, ipse-met differi nequit?

R. 2. Ex loco Deuter. erui debere infallibilitatem Pontificis, etiam dissentiente Concilio, non Concilii, dissentiente Pontifice, evici à f. 15: solvi à f. 20., quod de quæstionibus meri facti hic cum Amefio Calvinistâ, & Lutheranis repetit.

R. 3. Etsi, Deuteronomii loco secundum se sumpto, dubium esset, an infallibilitas promissa foret summo Pontifici, an Concilio; tamen dubium istud ex loco Exodi evanesceret, & locum Deut. de infallibilitate Pontificis intelligi oportere, manifestum foret. Demonstratum hoc vide f. 17. &c.

R. 4. Imò etsi ex Deut. loco erui nullo modo posset infallibilitas Pontificis, sed Concilii; erui certè illa posset ac deberet ex loco Exodi, ubi apertè doctrinæ, seu iudicii veritas tribuitur Pontifici, quam Deut. 17. Concilio tribui contendit Adversarius.

Infal-

Infallibilitatem Pontificis Judæorum ex solo etiam loco Deut. eruit S. Bonaventura, & à fortiori infallibilitatem Pontificis Christianorum. Sic ait in Expositione confirmationis Regulæ: Si partibus discordantibus, non esset qui posset manum mittere in ambabus, fuisset Synagoga felicior quàm Ecclesia: quia illa habebat unum summum Pontificem, qui OMNES discordias poterat TERMINARE, ut patet in DEUTERONOMIO. Rursus in Apologia Pauperum Resp. 1. cap. 1. citatis Deuter. verbis, ait: Quòd si tempore Sacerdotii figurativi, PONTIFICIS sententiæ adversari malum erat, mortisque pœnâ mulctandum: multo fortius tempore veritatis & gratiæ revelatæ, quando Christi Vicario plenitudo potestatis collata esse dignoscitur, malum esse constat, NULLATENUS esse TOLERANDUM, in fide vel moribus ejus diffinitioni dogmatizare contrarium, approbando quod ipse reprobat, readificando quod ipse destruit, defensando quod damnat. Negabuntne Protestantes cum Patrono suo Stat. f. 136., infallibilitatem Pontificis traditam esse à Doctore Seraphico?

Imò S. Cyprianus ep. 7. (nunc 55.) ad Cornelium Papam, postquam ex Deuteronomio probasset jussisse Deum, ut, quisquis Sacerdoti ejus & ad tempus hìc judicanti non obtemperaret, statim necaretur, paulò post subjicit: Neque enim aliunde hereses obortæ sunt, aut nata sunt schismata, quàm indè, quòd Sacerdoti Dei non obtemperatur, nec UNUS in Ecclesia ad tempus Sacerdos, & ad tempus JUDEX VICE CHRISTI cogitatur: cui si SECUNDUM MAGISTERIA DIVINA obtemperaret fraternitas universa, nemo adversum Sacerdotum Collegium quidquam moveret, &c. Lab. tom. 1. col. 693.

Ad Deuter. locum respexit Pius IV. in Bulla
Con-

Confirmationis Conc. Tridentini : Si cui verò , inquit , in eis aliquid obscurius dictum , & statutum fuisse , eamque ob causam interpretatione aut DECISIONE aliqua egere visum fuerit ; ADSCENDAT AD LOCUM , QUEM DOMINUS ELEGIT , ad Sedem videlicet Apostolicam , OMNIUM FIDELIUM MAGISTRAM , cuius auctoritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reverenter agnovit.

§. 5.

BELLARMINUS infallibilitatem Pontificis benè colligit ex duplici experientia.

BELLARMINUS : Quintò probatur ab experimento , eoque duplici. Nam in primis constat , omnes Patriarchales Sedes defecisse à fide ; ita ut Hæretici , & hæresim profitentes ac docentes in illis sederint , exceptâ Romanâ Sede. In Sede Constantinopolitana sederunt Macedonius , Nestorius , Sergius , Hæresiarchæ : in Alexandrina Georgius & Lucius Ariani , Dioscorus Eutychianus , Cyrus Monothelita , & alii : in Antiochena Paulus Samosatenus Hæresiarcha , Petrus Gnaphæus Eutychianus , Macharius Monothelita , & alii : in Hierosolymitana Joannes Origenista , & ante eum Eutychius , Irenæus , & Hilarius Ariani sederunt. Nihil tale de Romana Ecclesia potest ostendi : ex quo apparet , revera pro ipsa Dominum orasse , ne deficeret fides ejus. Unde Rufinus in expositione Symboli : " In Ecclesia , inquit , urbis Romæ neque hæresis ulla sumpsit exordium , & mos ibi servatur antiquus. , ,

Bellarmino consentiunt Comitæ Generalia Cleri Gallicani 1662. Artic. 137 : Le Pape Chef visible de l'Eglise universelle , Vicaire de Dieu en terre , Evêque des Evêques , & Patriarche , en un mot Successeur de S. Pierre , au quel l'Apostolat & l'Episcopat ont eu commencement , & sur lequel Jesus-Christ

à fondé son Eglise , en luy baillant les clefs du Ciel, avec L'INFALLIBILITE' DE LA FOY (Hæc illi , non obstantibus Conciliis Constantienfi & Basileenfi) QUE L'ON A VEU MIRACULEUSEMENT DURER IMMUABLE EN SES SUCCESSEURS JUSQUES AUJOURD'HUY. (non ergo defecit in Liberio, Honorio , &c.) Ce qu'ayant obligé les Fideles orthodoxes à leur rendre toute sorte d'obeïssance , & de vivre en déference à leurs saints Decrets & Ordonnances ; les Evêques seront exhortés de faire continuer la même chose , & reprimer , tant qu'il leur sera possible , les ESPRITS LIBERTINS qui veulent revoquer en doute & mettre en compromis cette sainte & sacrée autorité , confirmée par tant de loix DIVINES & positives. Titulus est : Advis de l'assemblée generale du Clerge de France à Messieurs les Archevêques & Evêques de ce Royaume. Ullusne totius Galliaë reclamavit Episcopus ? Imò an hæc scripsissent Galliaë Præfules in Comitibus congregati , nisi comperit habuissent , hunc omnium totius Regni Præfulum sensum esse ? An fortè Collegas suos *Spiritus liberioris licentiæ* appellarunt ? Et in publico quidem instrumento , ad illos ipsos aliosque Archiepiscopos & Episcopos ejusdem regni misso ?

Alterum experimentum est , quoniam plurimas hæreses R. Pontifex sine Concilio generali damnavit ; ut Pelagii , Priscilliani , Joviniani , Vigilantii , aliorumque multorum : quas eo ipso pro veris hæresibus tota Christi Ecclesia habuit , & exhorruit , quòd à R. Pontifice damnatae essent. Ergo signum est , Ecclesiam totam sentire , Pontificem R. in ejusmodi rebus errare non posse. Vide Prosperum in extremo libro contra Collatorem , & Petrum Diaconum in libro de Incarnatione & gratia Christi ad Fulgentium. Nihil ad hæc Adversarius. Et sanè quòd ad damnationem

tionem hæresis Pelagii attinet, ad illud Aug. serm. 131. de verb. Evang: *A Sede Apostolica Rescripta venerunt : Causa finita est : utinam aliquando finiat error*, tacere coactus fuit à Theologo Romano-Catholico, qui hinc infallibilitatem R. Pontificis strenuè defendit. Eandem à Bell. probatam ex damnatione hæresum Priscilliani, Joviniani, Vigilantii, aliorumque multorum tuebor, si contrà disputare Quênelliani ausi fuerint.

Audiant 30. Episcopos Galliae, præside Card. Mazarino, in sua ad Innoc. X. epistola 1653: *Observatione dignum accidit, ut, quemadmodum ad Episcoporum Africae relationem Innocentius I. Pelagianam hæresim damnavit olim, sic ad Gallicanorum Episcoporum consultationem, hæresim ex adverso Pelagianæ oppositam (Jansenianam) Innocentius X. AUCTORITATE SUA proscripserit. Enimverò VETUSTÆ ILLIUS ÆTATIS ECCLESIA Catholica, SOLA Cathedræ Petri communionem & auctoritate fulta. Pelagianæ hæresis damnationi ABSQUE CUNCTATIONE subscripsit. Perspectum enim habebat non solum ex Christi D. N. pollicitatione PETRO facta, sed etiam ex actis priorum Pontificum, & ex anathematismis adversus Apollinarium & Macedonium, nondum ab ulla Synodo Oecumenica damnatos, à Damaso paulò antè jactis, judicia pro sancienda REGULA FIDEI à summis Pontificibus lata, DIVINA æquè ac SUMMA per universam Ecclesiam auctoritate niti; cui Christiani omnes ex officio, ipsius quoque MENTIS obsequium præstare teneantur. Eâ nos quoque sententiâ ac FIDE imbuti. Constitutionem Divini numinis instinctu à Beatitudine vestra conditam. promulgandam curabimus. Neque vero pœnæ deerunt adversus temerarios illius violatores, quæ à jure HÆRETICIS infliguntur: quibus juxta*

Con-

Constitutionis tenorem.. contumaces omnes, nullo conditionum vel statuum discrimine facto, perstringemus.

Ex omnibus hætenus dictis patet, de hac Thesi publicè in Sorbona propugnata 12. Dec. 1660.; R. Pontifex Controversiarum Ecclesiasticarum est constitutus *Judex à Christo*, qui ejus definitionibus INDEFICIENTEM FIDEM promisit, meritò scripsisse ipsum De Marca paulò ante mortem: *Hac opinio est illa, quam unicè Hispania, Italia, aliaque OMNES Christianitatis provinciae docent; ita ut illa, quam sententiam Parisiensium Doctorum VOCANT, ad classẽ earum opinionum revocanda sit, quæ SOLUM TOLERANTUR.* Testis Baluzius in vita Petri De Marca, cui à secretis fuerat, f. 22.

Vindicavi Bellarm: Patronum Protestantium, Operum damnatorum Launoii ac Du Pin Plagiarium esse ferè perpetuum, Lutheranorum & Calvinistarum armis pugnare ostendi: argumenta dissolvi. Quênellianos rogo ut, si quid posthac objicere est animus, hunc Plagiarium non imitentur. Quamquam ô cum Nannetensibus potiùs, quos secuti sunt errantes, gloriosam palinodiam canant! Interea

— *Moveat Cornicula risum*

Furtivis nudata coloribus. —

A P P R O B A T I O N E S.

HOc Opusculum, Bellarminum de Romani Pontificis infallibilitate ita vindicat, Adversarium ita convincit plagii, ita refellit, ut sententiæ, quæ fidei Catholicæ proxima est, Defensoribus valida simul arma suppeditet. Utinam opinionis contrariæ sectatores maturè considerent, quot SS. Scripturarum testimoniis, quot Conciliis, & SS. Patribus etiam Gallia, cum Novatoribus & Hæreticis contradicant! Datum Lovanii 5. Maii 1723.

H. Damen, S. T. Doctor Regens, Lib. Cens.

G. J. De Quareux S. T. L., Can. D. Petr. L. C.

Constitutionis tenorem.. contumaces omnes, nullo conditionum vel statuum discrimine facto, perstringemus.

Ex omnibus hactenus dictis patet, de hac Thesi publicè in Sorbona propugnata 12. Dec. 1660.; R. Pontifex *Controversiarum Ecclesiasticarum* est constitutus *Judex à Christo*, qui ejus definitionibus INDEFICIENTEM FIDEM promisit, meritò scripsisse ipsum De Marca paulò ante mortem: *Hac opinio est illa, quam unicè Hispania, Italia, aliaque OMNES Christianitatis provinciae docent; ita ut illa, quam sententiam Parisiensium Doctorum VOCANT, ad classem earum opinionum revocanda sit, quæ SOLUM TOLERANTUR.* Testis Baluzius in vita Petri De Marca, cui à secretis fuerat, f. 22.

Vindicavi Bellarm: Patronum Protestantium, Operum damnatorum Launoii ac Du Pin Plagiarium esse ferè perpetuum, Lutheranorum & Calvinistarum armis pugnare ostendi: argumenta dissolvi. Quênellianos rogo ut, si quid posthac objicere est animus, hunc Plagiarium non imitentur. Quamquam ô cum Nannetensibus potiùs, quos secuti sunt errantes, gloriosam palinodiam canant! Interea

— *Moveat Cornicula risum*

Furtivis nudata coloribus. —

A P P R O B A T I O N E S.

HOc Opusculum, Bellarminum de Romani Pontificis infallibilitate ita vindicat, Adversarium ita convincit plagii, ita refellit, ut sententiæ, quæ fidei Catholicæ proxima est, Defensoribus valida simul arma suppeditet. Utinam opinionis contrariæ Sectatores maturè considerent, quot SS. Scripturarum testimoniis, quot Conciliis, & SS. Patribus etiam Gallia, cum Novatoribus & Hæreticis contradicant! Datum Lovanii 5. Maii 1723.

H. Damen, S. T. Doctor Regens, Lib. Cens.

G. J. De Quareux S. T. L., Can. D. Petr. L. C.

Malleus, Petrus

Bellarminus de Rom. Pontificis infalibilitate, vindicatus

Lovanium [1723]

J.can.p. 628-1/3#Beibd.5

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10545755-6